85/22
XL. ÉVF. • 1985. SZEPTEMBER 5. • ÁRA : 4,50 Ft

PAJTÁS

DARGAY ATTILA RAJZA

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

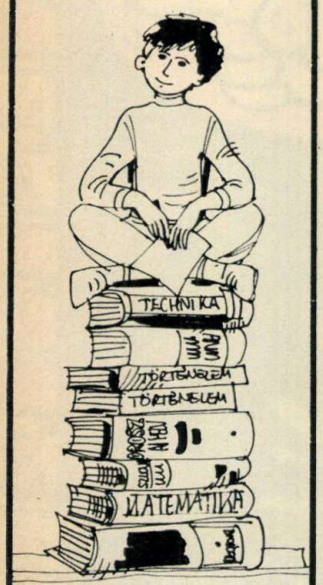

Tehetség-különszámmal jelentkezik szeptember 12-én szerkesztőségünk. Lapunk tartalmazza az általános iskolai egyéni pályázat 1985/86-os kiírását. Cikkeink arra a régi kérdésre keresik a választ: ki a tehetséges ember? Erről nyilatkozik lapunknak dr. Czeizel Endre genetikus. Tehetség-tükör című tesztünk mindannyiótoknak lehetőséget ad arra, hogy felmérjétek: milyen képességekkel is rendelkeztek? Megyei körképünkben egy-egy példamutató vidéki iskola életéről tudósítunk. Munkatársaink felkerestek olyan gyerekeket, akik az iskolapadban, vagy azon kívül vívják ki maguknak a jelzőt: tehetségesek.

margó

„Szeptemberi tünemény"

A cím, tartozunk ennyivel az igazságnak, nem a szerző ötlete. Szépszavú írónk, Németh László nevezte ekképp a nagy őszi iskolába indulások idejét. Kocsik szeptemberben, ez a regény címe. A történet pedig kezdődik akkor, amikor a főhős Jó Péter számára is eljön a szeptember „a levegőben fényes szárnyaival".

A szerző maga meg sem tudná fogalmazni Németh Lászlóhoz mérhető szépséggel a szeptemberek hangulatát. Hiszen, diákszemmel nézve, nevezhető-e tüneménynek mindaz, ami ilyenkor, őszelőn történik? Amikor izgalmat és kalandot dehogyis az iskolaév, sokkal inkább a vakáció ad. Az az éppen most véget ért időszak, amelynek varázsához ugyan hogy is lenne más fogható? Mert, míg emitt a függetlenség, amott a kötöttségek; magad választotta, száz félét csinálás helyett mások szabta kötelességek feladatai szürkítik egyformára a napokat.

Én mégis azt mondom: megvan — meg lehet — a varázsa az őszi becsöngetésnek is. Ami játék volt a nagy nyár idején, komoly feladat lehet ősszel. Megmérted magad száz kihívásban? Összevetetted erőd mások ellenében? Megfigyelted mit nőttél — nem csupán centiméterekben —, de mások szemében a nagy ráérés idején? Mindez megannyi vizsga, hiszed-e? A szeptemberi iskolába vonulással csupán a színtér változik, a lényeg ugyanaz marad.

Meg kell ismerned önmagad. Fel kell mérned viselkedésedet. Néhány fogalommal gazdagítanod kell tudásodat a világról. S hogy eközben iskolapadban kell ülnöd, időre érkezned, megfelelned a felnőttek elvárásainak, akik ráadásul időnként osztályzatokban mérik meg tudásodat, mindez nem elviselhetetlen kényszer. Inkább valami egyezség, s mert kibírta az idők változásait, nem is lehet egészen rossz dolog.

Már csak azért sem, mert a dolog lényege nem csupán az elérhető osztályzatokban van. Hanem abban a változásban, amit te magad érsz el önmagad és a világ mind jobb megismerésével. A tudásban, amit ha megszerzel, nem egyszerűen te leszel több: a világ gazdagodik általad.

Jó lenne, persze, ha megvalósulhatna a nagy diákálom, és eljönne az örök vakáció. De, ha jól belegondolsz, van valami gyönyörűséges abban is, hogy van egy pad, és vannak társak, akik rád várnak. Másrészt az örök vakáció — maga a hanyatlás. Tanulás nélkül az ember elsüllyed a természetben . . .

Képzeletbeli kocsijaink ott poroznak az úton.

Ne sajnálj felülni rá, s ne bánd, ami mögötted maradt. Miként Németh László iskolásai, magad is újrakezdheted utazásodat a világ titkai felé.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC
Olvasószerkesztő: CSER GÁBOR
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 153 Ft I. félévre 85 Ft II. félévre 68 Ft

85.1203 Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

A Vas megyei Tanács balatoni úttörőtáborának öt országból érkezett vendégei július 18–31-ig nyaraltak a „magyar tenger" partján. A sok színes, érdekes program közül a „nemzeti napok" tetszettek a legjobban mindenkinek. A néptáncestek, a jelmezes bemutatók mellett kiállításokkal, játékokkal, különböző vetélkedőkkel meséltek magukról s országukról a nemzetközi tábor úttörői. Ezek mellett persze a felhőtlen szórakozásra, a fürdésre is bőven jutott idő

FORDULT A NAPTÁR

Mielőtt kezetekbe vennétek az iskolaszagú táskát (mert egyetlen nyár se képes ezt az illatot kiölni belőle), s végignézitek az órarendet, pillantsunk vissza a szeszélyes időjárást se nélkülöző csodaszép nyárra. Az volt. Mert vakáció volt.

Ebből próbálunk ízelítőt adni (persze a teljesség igénye nélkül), mert mindenhol se ti, se mi nem lehettünk ott.

A nyárnak, a gondtalan szórakozásnak ugyan vége, de az iskolában se fogtok unatkozni, és azért jut még időtök a játékra is, erre az úttörőélet is kiváló alkalmakat tartogat.

S a tanév végéig hetente találkozhatunk.

TÍZNAPOS KIRÁLYSÁG

Zánka adott otthont az Országos művészeti szaktábornak június 28-tól július 7-ig. Talán ez volt az idei nyár legnagyobb, legtöbb úttörőt foglalkoztató eseménye. A több mint kétezer táborlakó négy szakcsoport munkájában vett részt. 940 fiú és lány az Éneklő ifjúság mozgalom ez évben legjobban szerepelt kórusait képviselte. Bemutató és módszertani jellegű hangversenyeken ismerkedtek egymással, és zenei vetélkedőkön mérték össze tudásukat.

A „Barátom a fénykép" elnevezésű, egész éves játék résztvevői hét szakmai műhelyben dolgoztak a tábor ideje alatt. A fotózás technikai és művészeti ágainak legkülönbözőbb fajtáit tanulmányozták és művelték a gyakorlatban is. Itt készült alkotásaikból gazdag kiállítás nyílt a tábor utolsó napjaiban.

Az úttörőszövetség és a MOKÉP szervezésében a legügyesebb filmpropagandisták, film- és videó-szakkörösök tölthettek eseményekben gazdag tíz napot Zánkán. Bemutató előtt álló filmeket néztek meg közösen, s értékelték azokat filmesztétikai szempontból.

A tábor központi, s egyben legérdekesebb rendezvénye a reneszánsz játék volt, melyben a legjobb pályamunkákat beküldő amatőr művészeti kiscsoportok vehettek részt. A tábor tíz napjára királlyá koronázták Mátyást, aki ünnepélyes külsőségek közepette oltár elé vezette a tizenhárom éves Beatrix hercegkisasszonyt.

GYEREKBIRODALOM

A híres Webber-darab, a Macskák ment éppen, amikor betoppantunk. No persze, nem a Madách Színház jeles társulata adta elő a musicalt ezúttal, hanem a Bogdánfi úti általános iskola negyedikesei jelenítették meg T. S. Eliot macskaországát, azt a bizonyos hátsó udvart. A Kamaraerdei Ifjúsági Park napközisei viharos tapssal jutalmazták a produkciót, ezt még a kirándulók is hallhatták az erdő túlsó oldalán. Hogy volt aki nem nézte meg az előadást? No igen, nem érdekelhet mindenkit a színház, s különben sem fért volna el az ezerhatszáz napközis a sátortetős színpad körül. Ment a darab, de ettől még népesek voltak a sportpályák, a foglalkoztatók, „működtek" a szakkörök, tette dolgát a nyolc szakraj, s csak úgy forrt a víz a két úszómedencében.

Színes forgatag, eleven gyerekbirodalom, megannyi lehetőség, megannyi elfoglaltság, megannyi új barát. Az étteremben például egy videómagnó három színes televíziónak adott műsort. Egymás után peregtek a filmek, például a Csillagok háborúja, A birodalom visszavág stb. Minden turnusban valóságos ünneppé lett az a nap, amikor a rajok, tanáraik vezetésével átlátogattak a budaörsi repülőtérre.

Közben persze észrevétlenül suhantak tovább az órák, a napok, a hetek, s ennek az álomszerű nyárnak, mint valami ébresztő, a szeptemberi csengő éles hangja vetett véget. Azóta üresen áll a tábor, kipiheni magát, készül a következő nyárra.

VÁNDORKÖNYV A TARISZNYÁBAN

A Tájak, korok, múzeumok mozgalom egész éves közművelődési játékot hirdetett tavaly, Hazai tájakon, vándorkönyvvel a tarisznyában címmel. A legsikeresebb vándorkönyvek beküldői, húsz közösség vehetett részt augusztusban a soproni múzeumi szaktáborban. A találkozó idején nemcsak a csodaszép műemlékvárossal ismerkedhettek meg a táborozók. Játékra is bőven jutott idő. A római kor hangulatát varázsolva maguk köré, rekonstruálhatták a korabeli népgyűlések légkörét, és tanulmányozhatták a korabeli emberek életét.

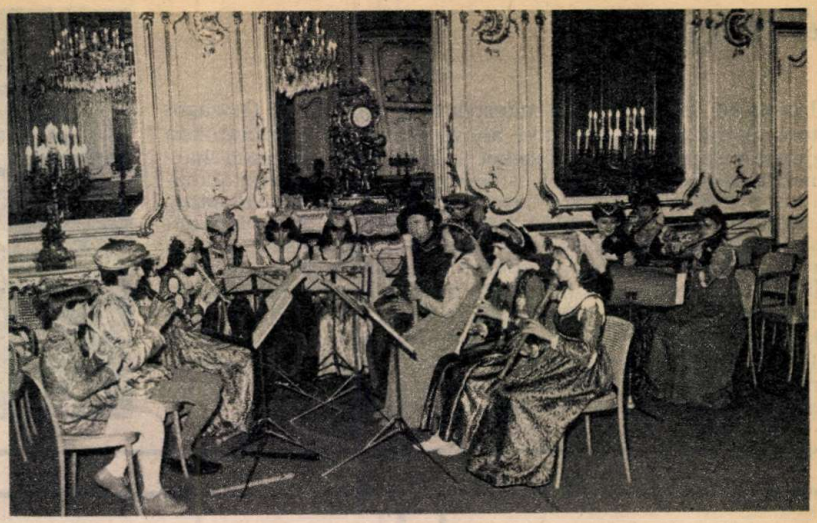

HÉVÍZRŐL A HÍRNÉVIG

A hazai sikerek után (rádió, televízió, Zeneakadémia, stb.), a hévízi MUSICA ANTIQUA EGYÜTTES — Adorján József vezetésével — a Belgiumban megrendezett 33. Európai Ifjúsági Fesztiválon, Neerpeltben kiemelt I. díjat nyert, és a belga Oktatási Minisztérium „Pro musica" érmét kapta a kamarazenekarok kategóriájában.

CSUPA ARANY — FŐDÍJ NÉLKÜL

A Dramatikus Játszókörök Országos Fesztiváljának résztvevőit a Petőfi Csarnok látta vendégül június 17—20. között. A háromnapos rendezvénysorozatra több mint harminc csoport érkezett, az ország szinte valamennyi tájáról. Az együttesek műsorain a helyzetgyakorlatoktól a klasszikus meséken át a nagyszínházakban már bemutatott produkciókig számtalan műfajú darab szerepelt. A fellépő társulatok mindegyike arany minősítést nyert a megyei fórumokon így a fesztiválnak fődíja nem volt. Kaptak azonban a gyerekek apróbb ajándékokat, matricát, plakátot, műsorfüzetet, a fesztivál emblémájával díszített könyvjelzőt, mely emlékezteti őket az izgalmas játékra és a színvonalas fórumra.

PAJTÁS-ANKÉT EGERBEN

Az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat sajtónapja alkalmából a Pajtás szerkesztőségének ankétját is megrendezték Egerben. A színházban több száz gyerek, pedagógus és szülő találkozott a szerkesztőség vezetőivel, munkatársaival. A hangulatos összejövetel koronájaként neves művészek, többek között Dévay Nagy Kamilla és Pelsőczy László szórakoztatták a vendégeket és vendéglátókat.

A ZENE ÖT NAPJA

Harsonától volt hangos a zánkai úttörőváros június 22. és 27. között. Huszonhét fúvós, 19 vonós és 5 vegyes zenekar vett részt idén az Országos Úttörőzenekari Fesztiválon. Az úttörőváros különdíját a Beretytyóújfalui Zeneiskola és Művelődési Ház nyerte el. Oklevelet és plakettet azonban mindenki kapott a rangos zsüritől, Farkas Ferenc Kossuth-díjas érdemes művésztől, Tátrai Vilmos Kossuth-díjas hegedűművésztől, Balázs Árpád Erkel-díjas érdemes művésztől és Auth Henriktől, a Magyar Néphadsereg Művészegyüttesének érdemes művész főkarmesterétől. A nyitóhangversenyt a hagyományoknak megfelelően a Zalka Máté Zenész Tiszthelyettes-képző Műszaki Katonai Főiskola Fúvós Zenekara szolgáltatta. A gyerekek a táboron kívül a környező Balaton-parti településeken is kaptak szereplési lehetőségeket. A vidám térzenéknek hatalmas sikerük volt.

BÁBFESZTIVÁL

Június 16. és 21. között rendezték meg Zánkán az Országos Úttörő Bábjátékos Fesztivált, ahová a megyei bemutatókon legjobban szerepelt együtteseket hívták meg, összesen harminchét csoportot. A rangos eseményen kétévenként találkozhatnak a bábosok. Az árnyjátékoktól kezdve a marionettig, mindenféle műfaj szerepelt a fesztivál műsorán. A néhány napos rendezvénysorozatot ötletes keretjáték fogta össze. A gyerekek a tábor ideje alatt felépítettek egy 30 méteres, háromfejű sárkányt, s hozzá a megfelelő mesebeli partnereket. A figurák készítésében és dekorálásában bárki részt vehetett, akinek ehhez kedve volt. Az utolsó napon pedig az óriási bábokkal eljátszhatták Benedek Elek A Nap és a Hold elrablása című meséjét. A sárkányölő legény és a királykisasszony lakodalmát fergeteges tánccal ünnepelte az egész tábor.

CSENDES ÜTKÖZETEK

Bár ott volt a Balaton, sütött a nap, felmelegedett a tó vize, a csábításnak mégis ellenállt az a 132 kisdobos és úttörő, aki ezalatt a zánkai úttörőváros sportcsarnokában versengett a XXI. sakkolimpia helyezéseiért. A csaták, a küzdelmek, melyek a táblákon folytak, megelégedéssel töltötték el a sportág szakembereit. Úgy tartják, ez az évenként ismétlődő zánkai seregszemle valóságos kincsesbánya. Minden évben feltűnik itt néhány olyan név, amelyekkel minden valószínűség szerint később is találkozhatunk. Persze vigyázni kell a tehetségekre, el ne vesszenek... Úgy tervezik, hogy a jövőben emelik majd a megyei versenyek színvonalát, így természetesen a zánkai országos döntő is még rangosabb erőpróba lesz.

Az úttörővárosról különben csupa jót mondanak a rendezők, illetve a szakemberek. Itt minden lehetőség megvan arra, hogy a gyerekek a nehéz, szellemi értelemben fárasztó mérkőzések után a lehető legrövidebb idő alatt kipihenjék magukat, regenerálódjanak. Elég csak lesétálni a partra, úszni egy jó kiadósat, vagy beülni este a moziba, esetleg megnézni valamilyen kultúrprogramot, s máris tovatűnik a fáradtság. Ezért is lett az országos döntők állandó színhelye Zánka. Akinek a június 29. és július 6. között lebonyolított versenyen nem jutott „babér", az is jól érezhette magát, bár naiv dolog lenne azt feltételezni, hogy egy jó úszás, vagy hosszú csónaktúra felérne egy aranyéremmel. Az úttörőknél Bezdán Tibor és Barta Edit (Csongrád megye), illetve csapatban a fiúknál Budapest I., a lányoknál pedig Veszprém megye gárdája sem cserélte volna el a szép fényű aranyat a világon semmiért sem.

REZSŐ AJÁNDÉKAI

Soltész Rezső dallamos, temperamentumos éneke, könnyed, vidám előadásmódja a budapesti Asztalos János parkban is magával ragadta hallgatóságát. A gyermeknapi műsor egyik fő attrakciója volt az a csaknem egy óra, amit a színpadon töltött. Ifjú közönsége a lehető legtöbbel honorálta fellépését, vastapsot kapott. S mit adhatott még Soltész Rezső? Az ILK sátránál fáradságot, azaz kézfájást nem ismerve dedikálta a színes poszterével megjelent Pajtások tömkelegét...

A KINCSKERESŐ KINCSET KERES

Irodalmi folyóirat gyermekeknek

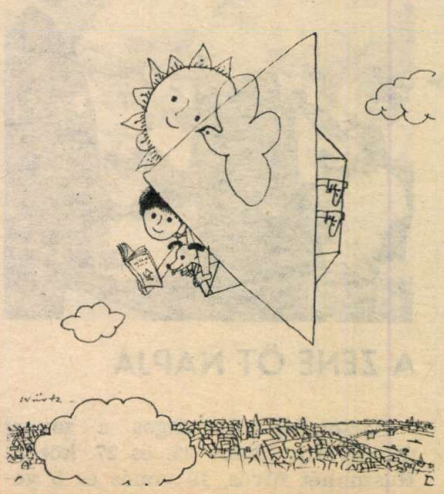

A Kincskereső című újság szorgos levelezői és klubtagjai irodalmi szaktáborban vehettek részt június 17-től 28-ig Szegeden. A szakfoglalkozásokon írókkal és irodalomtörténészekkel beszélgettek, megismerték az újság készítésének módozatait, és illusztrációkat festettek ismert irodalmi alkotások, vagy egymás versikéi mellé. A legszebb darabokból kiállítást rendeztek a találkozó végén. A tábor ihlette versekből és novellákból pedig gazdag válogatást közöl majd a Kincskereső szeptembertől. A nyári szünet után egyébként új, színes köntösben jelenik meg az úttörők irodalmi lapja.

TÖRÖK FOGLYOT EJTETTÉL, LÉPJ ELŐRE KÉT MEZŐT!

Az Iránytű szerkesztősége idén immár tizenhetedik alkalommal rendezte meg az őrsvezetők találkozóját. A tanév elején különböző pályázatokat hirdettek meg, és a legjobb pályázók az ország különböző részeiről érkeztek Kőszegre. A város vezetői és úttörői öt napon át látták vendégül a gyerekeket. Volt a találkozón ötletcsere, kiállítás, módszervásár, várjáték igazi védőkkel és támadókkal, papírból gyúrt ágyúgolyókkal és ki tudná felsorolni, hogy még mi minden...

A zárónapon volt a pályázatok értékelése, jutalmazása is. A Pajtás nívódíját Takács Tamás Péter sárospataki, ötödik osztályt végzett őrsvezető nyerte el.

Őrsével a várjátékokról szóló pályázatot választották. Egy társasjátékot készítettek, de hogy ne legyen túl könnyű a dolguk, ezért Sárospatak helyett Eger várának történetét tanulmányozták. Hosszú fejtörés, adatgyűjtés után öt nap alatt készült el a játék. Az őrs vagyonából vettek kartont, képeket, a munkához szükséges eszközöket. Elkészítették a táblát, melyen rajzolt terepen, különböző mezőkön át lehetett eljutni a célig, az egri várba. Útközben különböző feladatokat kell megoldani. A szerencsekerékkel jelölt mezőknél a játékos húz egy kártyát, melyen a címben idézett utasítás is lehet, de az Egri csillagokhoz vagy a vár történetéhez kapcsolódó kérdések is előfordulhatnak. Aki jól oldja meg a feladatát, továbbléphet, aki nem, az helyben marad. Természetesen az nyer, aki először éri el a várat.

Tamásnak és a Munkácsy raj tagjainak gratulálunk jól végzett munkájukhoz, további jó játékot kívánunk!

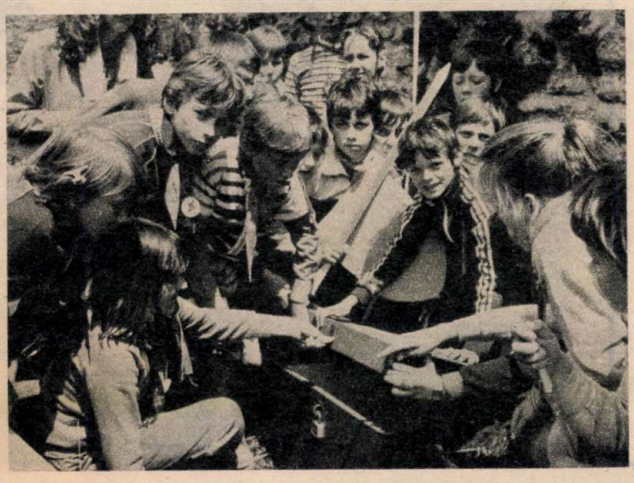

„SÁRKÁNY" HOZTA A KUPÁT

Számítógéppel vezérelhető villanyrendőrt, elektronikus indítású hajót, tűzjelző berendezést, reflexjátékot, rádiót s még felsorolni is lehetetlenség, hogy mi minden jópofa és ügyes dolgot készített Csillebércen július 12. és 20. között az a 800 úttörő, akik az Interkozmosz szaktábor lakói voltak. Persze, a fölsorolt „hasznosságok" mind egyéni munkák voltak, de közös technikai alkotások is születtek. Azonkívül érdekes üzemlátogatásokat is tettek. Ellátogattak a Budapesti Közlekedési Vállalat Forgalomirányítási Központjába, s megcsodálták a 72-es postahivatalban azt a japán gyártmányú Toshiba masinát, amely az irányítószámos leveleket osztályozza.

A fő attrakció mégis szinte a búcsú pillanataiban kápráztatta el a 600 fiút és 200 lányt. Az égből érkezett. A tábor fődíját, a Bérc-kupát (vándordíj) motoros sárkányrepülő hozta, s pottyantotta közéjük.

A SZTÁR NEVE: COMMODORE 16

Nehéz lenne felsorolni azokat a számítógépeket, amelyeket ma a hazai oktatás használ. Mindenképpen célszerű lenne egységesíteni ezt a „parkot". Igen ám, csakhogy melyik készülék lenne a legalkalmasabb, mondjuk az alapok elsajátítására?

Úgy tűnik, a kérdésre, a Novotrade nevű vállalat nyár elején rendezett kiállítása megadta a választ. Hosszú sor állt Budapesten, a Lánchíd lábánál levő diszkóhajó rámpájánál. A várakozók között elég sok általános iskolást is felfedezett az ember, s mint később kiderült, nemcsak a játékprogramok miatt léptek a hajó fedélzetére. A kiállított gépek sorában ott volt az új Commodore 16 is. Kis gép, egyszerű klaviatúrával, s összekapcsolható IBM-készülékekkel is. Ára mindössze húszezer forint. Hogy ez a komputer tényleg meghódítja-e a magyar iskolákat, azt nehéz lenne megjósolni. A gyerekek, akik leültek mellé pár percre a kiállításon, dicsérték. A szakemberek? Ők is dicsérték. Hogy miért? Elsősorban egyszerű kezelése, s a gyorsított folyamatok miatt. Lehetséges, hogy ezen a gépen egy olyan generáció fog felnevelkedni, amelynek már „ábécéje" lesz a számítástechnika?

ÚTTÖRŐK SZIGETE

Joggal nevezhetnénk így a bajai Petőfi-szigetet. Nemcsak azért, mert itt épült fel a város úttörőháza, hanem azért is, mert itt zajlanak a környékbeli úttörőünnepek, találkozók és versenyek is. A 4713-as számú Tinódi Lantos Sebestyén Úttörőcsapat néhány őrse búvóhelyét is a Duna-parton, a sziget bozótosaiban „rejtette" el.

AJÁNDÉKMUNKA

Gödöllőn, az Agrártudományi Egyetemen nagy dolgok történtek a nyáron. Néhány ifjú ember még közelebb került a mezőgazdasághoz, lelkében még jobban meggyökeresedett a vágy, hogy valamikor ő is itt koptathassa majd a padot. Az úttörő-mezőgazdászok IV. országos szaktáborának nagyon sok résztvevője már most elhatározta, hogy életét, munkáját a mezőgazdasághoz köti.

Ezt az elszántságot, kialakuló, formálódó hivatástudatot tükrözték az egyéni pályázatra beküldött dolgozatok. A pályamunkákat az egyetem szakemberei is elolvasták, s értékelték. Szeretnék, ha a dolgozatok szerzői közül minél többen jelentkeznének majd az egyetemre. Különböző szakmai programokat szerveztek a rendezők, a gyerekek megismerkedtek a kertészet a növénytermesztés, az állattartás, s persze a mezőgazdasági gépészet titkaival, tovább bővíthették ismereteiket a számítógépek kezelésének, alkalmazásának terén is. Jártak Budapesten a Mezőgazdasági Múzeumban, nagy túrákat tettek Gödöllő környékén. Kirándulásaik sorából kiemelkedik az a nap, melyet a Fóti Gyermekvárosban töltöttek, ahol szinte újjávarázsolták a gyermekváros hatalmas parkját.

Az érdekes szakmai programok után persze mindig maradt még idő olvasásra, zenehallgatásra, úszásra, focizásra, s ezekben az órákban köttettek a barátságok. A barátságok, melyeknek formája átmenetileg a levél lesz. De csak átmenetileg, mert néhány esztendő múlva a barátok jelentős része biztosan találkozik majd Gödöllőn. Persze már hivatására, pályájára készülő egyetemistaként...

LOVAGI TORNA A MÚZEUMBAN

Bizonyára felejthetetlen élmény marad a huszonhat fiúnak és lánynak az a kéthetes játszótábor, melyet a Nemzeti Múzeum és a Józsefvárosi Művelődési Ház szervezett számukra. Nem iskolaszerű, kötelező program, hanem igazi játék volt ez a két hét. S noha segíthet a pályaválasztásban, nem igényelt speciális érdeklődési kört vagy részletes előtanulmányokat. Szórakoztató, érdekes, s mégis nevelő-tanító elfoglaltság volt, melyben a legnagyobb lelkesedéssel vettek részt a gyerekek. Hiszen kit ne érdekelne például az ősember étrendje, vagy a cseppkőbarlangok története? Nemcsak az jelentkezhetett a táborba, aki muzeológus, régész vagy restaurátor szeretne lenni, hanem az is, akinek Arany János Toldija vagy a középkori legendák és mesék felgyújtották a képzeletét. A foglalkozások középpontjában ugyanis a magyar lovagkor történ-

KATONÁSDI

Az egészben tulajdonképpen csak egyetlen egy dolog nem volt valóságos. A gránát... Igen, ez a műanyag kupak, melyből jó néhányat eldurrogtatott a törzsőrmester a gyakorlótéren. Az ellenséges lövedékek becsapódását imitálta a dörrenés és a hirtelen keletkező fehér füstgomolyag. A negyven, „angyalbőrbe" bújt dombóvári, Dombóvár környéki úttörő persze bátran rohamozott, úgy, ahogy azt egy röpke órával azelőtt, a nagyon is valódi kiképzés során megtanulta. Mondják, ők az igazi robbanásoktól sem félnének, mert ugye, hogy is félne egy katona? Katonák... Hát persze, nemcsak ilyen gyakorlatozásokból állt az a pár nap, amit a kaposvári laktanyában töltöttek. Az ifjú hadfiaknak kijutott a kissé prózaibbnak tűnő feladatokból, például a konyhamunkából, az elméleti foglalkozásokból, az aprólékos ruhatisztításokból, a körletrendezésből is.

Panasz? Nem panaszkodtak az úttörőszakasz tisztjei — nem volt mire —, de nem panaszkodtak a fiúk sem. Bár sokan például meglepetéssel tapasztalták, hogy a laktanyafolyosó sokkal hosszabb, mint az otthoni előszoba. Az már persze nem okozott meglepetést, ha az előbbit alaposan felmossa az ember, a dolgok összefüggéséből következik: jobban el is fárad. De ki ne szégyellt volna ott, ahol ezt a fogalmat alig-alig ismerik, egy kis fáradtságra panaszkodni?

nete állt. A múzeumban és a budai Várban tett séták mellett gyakran ültek asztalhoz, hogy színes rajzokban, bábfigurákban örökítsék meg élményeiket. Máskor „valódi" lovagi sisakot, fejdíszt vagy címerpajzsot készítettek papírból, hogy ezzel is maguk köré varázsolják a középkor hamisítatlan levegőjét. A fiúk persze ez utóbbit élvezték a legjobban. Akadt a pajzsokon sok piros szív: fülig pirult szerelmes „lovagok" címere vagy hatalmas vöröskereszt mellett álldogáló állatfigurák, jelezvén, hogy a címer viselője kedveli és védi az állatokat. Más úgy érezte, hogy „élete értelmét" egy hatalmas csirkecomb megalkotásával tudja legjobban kifejezni.

A lányok eközben pipiskedve jöttek-mentek éppen elkészült csúcsos süvegükben, s abban versenyeztek, ki tud gazdagabb díszítést varázsolni a korabeli fejfedőre.

Az alkotások nem kerültek lomtárba, fontos szerepük volt a tábort záró nagy közös játékban, a visegrádi királyi udvar bálján, ahol eltáncolhatták, szabályos lovagi tornán bemutathatták, mi mindent tanultak a két hét alatt.

SÉTA A SOKADALOMBAN

A Szentendrei Nyár hagyományos rendezvényei az idén is számtalan külföldi és hazai érdeklődőt csaltak a Duna-menti városba. A „Templomtéri Sokadalom" csak egyike volt a több helyszínen levő programoknak. Mint neve is jelzi, napközben itt volt legnagyobb a forgalom, itt akadt a legtöbb látnivaló. A nyári játékok története is ehhez a helyhez kapcsolódik, hiszen a kezdetektől színtere, központja a mulatságoknak. Ma már, szinte az ország minden pontjáról érkeznek ide népi és iparművészek, amatőr és hivatásos előadók a játékok csaknem kéthónapos időtartamára. A Templomtér szombat és vasárnap délelőttönként elsősorban a gyerekek birodalma volt. A macskakövekre guggolva többek között mulathattak Kemény Henrik Vitéz Lászlójának kalandjain, kacaghattak a Pingvin pantomim együttes mókás jelenetein, táncolhattak magyar, francia, szerb népzenére, hallgathatták Kóka Rozália meséit, és nézhettek fergeteges vásári komédiát. Néhány Amerikából érkezett fiatal, kedvet kapva az énekléshez, szereplési lehetőséget kért, s csaknem fél órán keresztül madrigálokkal, spirituálékkal szórakoztatta a közönséget, természetesen nagy sikerrel.

Az előadások szüneteiben a vásározók kínálták portékáikat. Volt itt ezüst, csont, tűzzománc és agyag ékszer, csuprok, szőrmék, szőttesek, mézeskalács és más finomságok, ötletes népi játékok.

A Duna-parton a Nosztalgia Egylet városnéző omnibusza várta az utasokat. S annak, aki már Kovács Margit múzeumát is megcsodálta, csak egyetlen nevezetesség maradt hátra, mely éppúgy hozzá tartozik Szentendréhez, mint a nyári sokadalom: a legkülönfélébb ízű fagylalt.

ÁRAMSZÜNET A PARADICSOMBAN

Szokatlan kép fogadott. A bolgár gyerekek rosszkedvűek voltak. Tanáraik és a küldöttség vezetője, Todorka Dobreva Kirova elkeseredetten mondta, hogy a tábor el van vágva a külvilágtól: megszakadt az áramszolgáltatás.

A vendégektől azt is megtudom, hogy aznap „elrabolták" a csapatvezetőjüket a táborból. Ördög járt a vakációzó gyerekek paradicsomában?

Ne csigázzuk tovább az olvasó érdeklődését. A felsőtárkányi táborban július kilencedikén valóban meghibásodott a villamosvezeték. Egy ideig ez elrontotta a gyerekek játékát. Bolgár napot tartottak, és a bolgárok szerették volna megmutatni, hogy mit tudnak. Csak később, az esti órákban gyulladtak ki a tábor fényei, ekkor újra együtt táncolhattak és dalolhattak a magyar pajtásokkal. S természetesen kiszabadultak a játékból „elrabolt" felnőtt vezetők is...

— Délelőtt kitűnően éreztük magunkat — mondják a vendégek. Megtanultunk egy kedves magyar dalt, majd bemutattuk népi táncainkat. A focimeccs eredményének különösen örültünk, mert otthonában fektettük kétvállra ellenfeleinket. Aztán „jött" az áramszünet...

A hagyományoknak megfelelően frissen sült kenyérrel, és sóval akarták köszönteni a magyarokat. Délelőtt hiába igyekeztek az alkalmi pékek, az üzemzavar miatt a cipó nem készülhetett el. Az ünnepélyes jelentéstételt követően Dimitrovról énekeltek. Ami a kényszerű áramszünet miatt elmaradt, azt pótolták jókedvvel, gyerekek között gyorsan formálódó-alakuló barátsággal.

A magyar pajtások később kiállításon ismerkedhettek a testvérváros múltjával és jelenével, az ország nevezetességeivel, szokásaival. Az úttörő-egyenruhába öltöztetett bolgár babákat a targovistei gyerekek készítették.

Légy mindig tettre kész! — így hangzik az a jelszó, amit a bolgárok nagyon komolyan vesznek. A mieink a felsőtárkányi úttörőtábor jelmondatával feleltek nekik: Kéz a kézben.

Nyíregyházán, a megyei tanács színháztermében helybeli úttörők fogadták a vendégeket, a hagyományőrző találkozó résztvevőit. Itt adta át nagy taps közepette Gyúró Imre tanácselnök-helyettes a pályázat öt győztesének a Pro Patria díjat

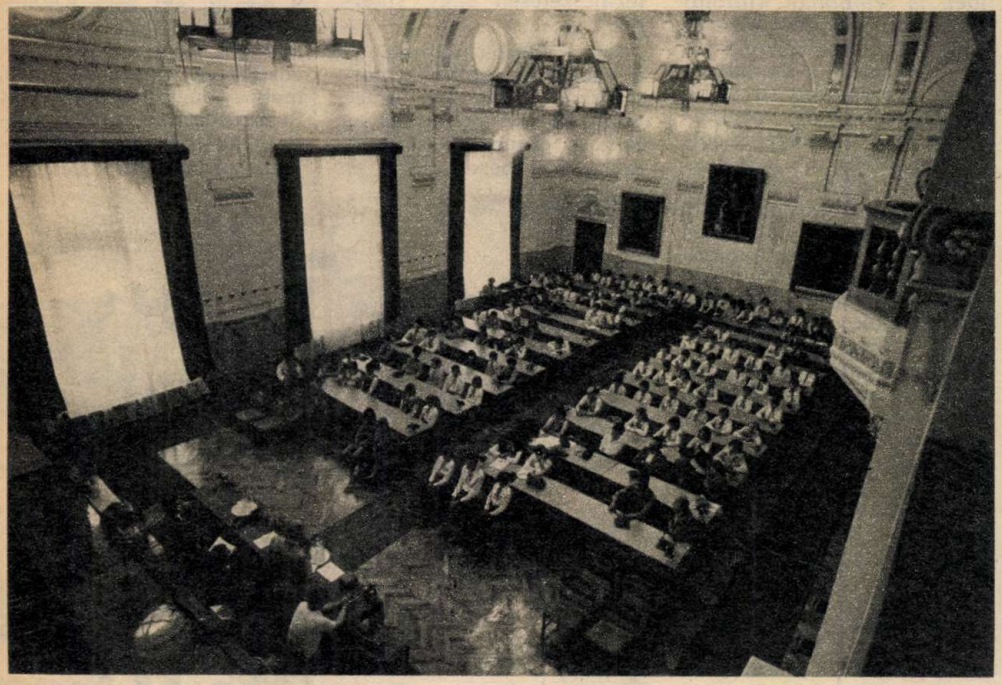

A FEJEDELEM NYOMÁBAN

Milyen egyszerű visszalépni a történelemben!

A fehérre meszelt kőkerítés boltíves kapuja mintha magától nyílna, s a kurucsapkás díszőrség mögött elénk tárul II. Rákóczi Ferenc egyik leghíresebb emberének, Vay Ádámnak vajai kastélya. Vay Ádám is megjelenik, díszes öltözetben, nyalka lován, s átadja féltve őrzött kulcsát. Még ocsúdni sincs időnk, s máris a régmúltban vagyunk. Történelmünk egyik dicső korszakában, az 1700-as évek elején, a mindent elnyerő vagy mindent elveszítő Rákóczi szabadságharc hajnalán. Csak annyit érzünk, hogy a tárogató hangja hív, csalogat.

Arra leszek figyelmes, hogy Buda Jancsi nekem magyaráz. A kóláskupakok a római és görög csapatok,

A toborzó utáni fergeteges táncot együtt ropták a vendégek és a vendéglátó úttörők

a sztár, a narancs, a szőlő zsoldos katonák, az előbbiek szolgálatában. Velük szemben az ananász, vagyis a szászok. Egyszemélyes csata ez, Jancsi hadvezetése alatt. Csatázik és kószál Eger környékén, bújja a barlangokat, s közben régi korokba álmodja magát. Beszélgetésünk közben egyre védi Eger szépségét, aztán lassan hódolni kezd a szatmári—beregi tájnak.

Szatmárcsekén, a híres kopjafás temetőben Kölcsey Ferenc költő sírjánál öreg bácsi áll. Aztán botra támaszkodva velünk lépdel ki a temetőből. Kelemen József 94 éves. Még a határt járja. Ott sétál. Helyesbít is menten, nem kopjafák ezek. Fejfák. S mesélni kezd a hajósról, aki a Tiszán utazva itt kötött ki, letelepedett a családjával, s halála után sírhelyét csónakjával jelölték. Ezek a fejfák.

Tunyogmatolcson Zalka Máté egykori szülőházát keressük. Emléktáblát találunk. S aztán a füzesek között Petőfi Falu végén kurta kocsmájának földjét tapossuk. Ahány helybeli, annyifelé mutatja. Az ózdi Restás Renáta és a nyíregyházi Gyureskó Ágnes itt lettek barátnők, a Szamos holt ágának hajlatában.

Azon már senki sem csodálkozik, hogy újabb kapuhoz érünk. Vásárosnaményhoz, Bereg kapujához. A Bereg Múzeumban Hegedűs Gabriella hangosan olvassa: „Isten dicsőségére varrottam, Kovácsné Veres Judit, 1686." E szőttes itt a híres beregi keresztszemes kézimunka legrégebbi üzenethozója. És üzen a régmúltból más is. A tákosi zsindelytetős református templom (Sógor Ferenc, a soproni úttörőház igazgatója keserűen felsóhajt: „Húsz éve várok erre a pillanatra". S a valóság: a templomot belül éppen renoválják), a csarodai XI. századi kegyúri templom (mert a földbirtokos kegyéből épült), s a mennyezet csillagos égboltja 1777-ből. A Jugoszláviából érkezett két fiú, Zoltán és Dragan kiváló őrsvezetők, földbe gyökerezett lábbal állnak s hallgatják a falvégi tájház mestergerendája alatt a Csaronda patak meséjét. A fölé hajló fák árnyékától a keskeny víz szinte feketéllik, állat- és növényvilága a jégkorszakból csordogált a mába.

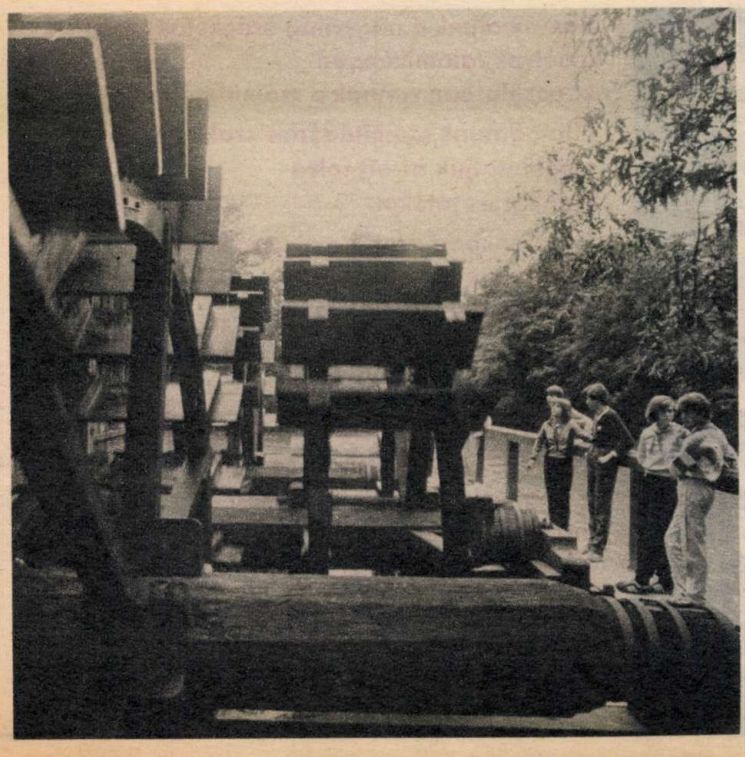

Megcsodáltuk a túristvándi vízimalmot (csak a mi kedvünkért indították el), s átvettük a fejedelem híres zászlaját

Tarpa határában lovas és gyalogos kurucok fogadnak. A kőszegi Kelemen Péter csatakiáltásai után az országút melletti erdőben ölre megy a kuruc és labanc sereg. A fakardok gazdát cserélnek. Majd szekerekre ülünk, s lovasok és gyalogosok kíséretében bevonulunk a faluba. A főtéri toborzó után fergeteges kuruc tánc következik, aztán a művelődési házban maga a fejedelem, II. Rákóczi Ferenc fogad. Lábánál két hűséges apródja. Az egyik, a 10 éves Vachter Péter, ha „kiöregszik" e szerepből, természetesen Rákóczi szeretne lenni. Innen Esze Tamás szobrához vonul az egyre növekvő sereg. Zászlót bontanak. (Csehszlovákiai vendégünk, a Rákóczi szülőfaluja, Borsi mellett lakó Helmeczi Jóska meghatódva nézi a lelkes tarpai hadnagyokat.)

A negyedik nap estéjén a vajai kastély kertjében föllobban a tábortűz. A bástyáról fölsír és messze száll a tárogató hangja. Már nem hív, búcsúzik. A tolnai Németh Jancsi másnap elárulja, hogy az élménytől nem tudott aludni.

Véget ért a hagyományőrző találkozó. A nyolcadik. Évente országos pályázat előzi meg. Úttörőknek hirdetik, ide a legjobbak kerülnek. A találkozó első napján a megyei tanács elnökhelyettese, Gyúró Imre öt győztesnek — Mihalecz Éva, Rózsahegyi Bernadett, Farkas Szabolcs, Váradi Péter, Martinák Péter — átadta a Pro Patria díjat. Szatmár és Bereg jövőre újabb úttörőket vár. Mert lesz IX. Hagyományőrző találkozó is.

Tarpai S. Anikó

Fotó: Karasz Lajos

ÚJ ROVATUNK:

AZ informatika

Beszámolunk a nagyvilág érdekességeiről, amelyek valamiképpen kapcsolatban vannak a számítógéppel.

Ellátogatunk számítógépes szakkörökbe, s bemutatjuk az ott folyó munkát és játékot.

Rovatunkban programokat is közlünk, természetesen olyanokat, amelyeket ti küldtök be.

Programíróink értékes jutalmakban részesülnek!

Új számítógépeket is bemutatunk majd, külföldről és belföldről egyaránt.

S hogy mindezeken kívül még mit találsz majd ezeken a hasábokon, az csak rajtad múlik!

Várjuk ötleteidet, észrevételeidet, kérdéseidet, egyszóval szeretnénk, ha te is a munkatársunk lennél!

Itt van az ősz, s vajon van-e ennek csalhatatlanabb jele annál, mint hogy kitárta kapuit az iskola? Ilyenkor azután ki-ki csak úgy kapkodja a fejét a sokféle „új"-tól: új tanév kezdődik, van, aki új osztályba kerül, esetleg hozzátok kerül egy új srác vagy egy új kislány, és sokan új tantárgyakkal is megismerkedtek. Hogy mi se maradjunk adósok az őszi újdonsággal, egy vadonatúj rovatot indítunk, amely az „Informatika" nevet fogja viselni.

Informatika. Mi tagadás, első pillanatban talán kicsit ijesztő, misztikus ez a szó. Pedig semmi különös nincs benne, mi csupán gyűjtőfogalomként használjuk, s a kicsit jobban hangzó számítástechnikát bújtatjuk mögé. Rovatunkban tehát számítógépekkel és a hozzájuk kapcsolódó dolgokkal kívánunk foglalkozni. Eláruljuk azt is, hogy nem véletlen, hogy éppen szeptemberben, a suli kezdetekor indítjuk útjára rovatunkat. Bizonyára a ti iskolátokban is van már számítógép vagy ha nincs, hát hamarosan lesz. Egyre többen tapasztalhatjátok, hogy tanáraitok figyelmetekbe ajánlják majd e különleges, okos masinákat. Nincs más teendő, meg kell ismerkednetek vele. Ebben az igenigen hasznos barátság megkötésében és szorosabbá fűzésében szeretnénk segíteni nektek a magunk módján az Informatika rovattal.

Tudjuk persze, hogy közületek sokan vannak olyanok is, akik már jól ismerik a komputert, tucatnyi programot készítettek, viszont olyan gyerekek is szép számmal akadnak, akik még nem találkoztak ezzel az érdekes berendezéssel. Mi ezeknek is, azoknak is megpróbálunk érdekességekkel szolgálni.

Akik nem ismerik még a számítógépet, azoknak sok-sok különleges dolgot fogunk mesélni. Beszámolunk majd arról, hogyan is segítik mindennapjainkat, közvetlen környezetünket – olykor még láthatatlanul is – a számítógépek, s határainkon túlról is szolgálunk hírekkel, újdonságokkal. Megkeressük „kedves ismerőseink" közül azokat, akik valamiképpen kapcsolatba kerültek a számítógéppel, s megérdeklődjük majd tőlük, hogy miként köttetett meg, s milyen is ez a barátság. Szeretnénk különböző iskolákba ellátogatni, olyan tanárokkal, tanulókkal megismerkedni, akik már „profik" a számítógépek használatában, de olyanokat is megszólaltatunk, akik éppen csak megismerkedtek vele.

Természetesen azoknak is szeretnénk valamilyen csemegével kedveskedni, akik már jó ideje megbarátkoztak a komputerrel. Azt tervezzük, hogy különféle játék, illetve más, hasznos programokat is közlünk rovatunkban, amelyeknek szerzői természetesen ti lennétek. Így az általatok kiötlött programokat minden érdeklődő megismerheti, illetve ti is használhatjátok ismeretlen tanulótársaitok programjait.

Terjedelmünk persze korlátozott, ám akinek majd meghozza az étvágyát, és többet is szeretne erről a témáról olvasni, annak megújult Kristály Magazinunkat ajánljuk figyelmébe. Számítástechnikával, elektronikai érdekességekkel foglalkozó, negyedévenként megjelenő, 48 oldalas kiadványunkban ugyanis mindent megtalálhattok majd, ami az Informatikából kimaradt, sőt egy kicsivel még többet is.

Legjobban persze azt szeretnénk, ha ti is munkatársainkká válnátok és részt vennétek új sorozatunk szerkesztésében. Hogy hogyan? Ötletekkel, kérdésekkel, javaslatokkal. Írjátok meg azt, hogy az említetteken kívül még miről szeretnétek olvasni, mi érdekelne még benneteket, miként válhatna valóban hasznos segítőtársatokká az Informatika? A legjobb ötleteket, elgondolásokat ajándékokkal jutalmazuk. Várjuk tehát leveleiteket az alábbi címen:

PAJTÁS – INFORMATIKA ROVAT
Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397.

REJTVÉNY

Informatika rovatunkban rejtvényeket is találhatsz majd. Kedvcsinálónak íme, itt is van egy. Ha az alábbi meghatározásokhoz tartozó szavak betűit sorra kihúzod a négyzetből, egyetlen szó marad csupán. Ezt várjuk tőled. A helyes megfejtést beküldők között könyveket sorsolunk ki. A megfejtést tartalmazó borítékra vagy levelezőlapra írd rá: INFORMATIKA.

MEGHATÁROZÁSOK:

A számítógép gépi valója, szerkezete (angol helyesírással).

Számítógépprogramok összefoglaló neve (angol helyesírással).

Ez a programozás nyelv a HT és a Commodore gépekre is nagyszerűen használható.

Törölhető és újraprogramozható, csak olvasható tár.

A számítógép angol neve (angol helyesírással).

A „bináris számjegy" angol kifejezés rövidítése. Értéke: egy vagy nulla.

Számolási mód, amelyben csak két érték, az egyes és a nulla lehetséges.

A számítógép belső operatív tárához csatlakoztatható külső tár.

B	E	T	B	B	P	A	R
R	H	S	H	T	A	Ā	S
C	O	A	I	N	R	O	C
O	F	M	Ā	T	M	Z	T
I	S	P	R	I	T	D	Z
I	N	Ā	R	T	I	S	T
W	W	U	T	A	Ē	R	R
A	E	R	R	E	O	E	R

```
OR VER=70 TO 65 STEP -0.2:VE=VER+RND(0
)*2
380 HOR=HOR+1:COLOR 3:PLOT HOR,79:DRAW
TO HOR,VE:COLOR 2:PLOT HOR,VE-1
390 NEXT VER
400 FOR VER=65 TO 70 STEP 0.2:VE=VER+R
ND(0)*2
410 HOR=HOR+1:COLOR 3:PLOT HOR,79:DRAW
TO HOR,VE:COLOR 2:PLOT HOR,VE-1
420 NEXT VER:NEXT HO
430 FOR PL=1 TO 30:COLOR 2:PLOT (RND(0
)*155)+1,(RND(0)*15)+70:NEXT PL
435 FOR G=10 TO 130 STEP 50
440 V1=(RND(0)*10)+10:V2=V1:FOR HOR=G
TO G+10:V1=V1+0.4:V2=V2-0.4
450 COLOR 1:PLOT HOR,V1+RND(0)*2:DRAWT
O HOR,V2-RND(0)*2
460 NEXT HOR
470 FOR HOR=G+10 TO G+20:V1=V1-0.4:V2=
V2+0.4
480 COLOR 1:PLOT HOR,V1+RND(0)*2:DRAWT
O HOR,V2-RND(0)*2
490 NEXT HOR:NEXT G:RETURN
500 ? CHR$(125);"
                ";:REM 40 SPACE.BIT
```

PROGRAMOZÓ PÁLYÁZAT

Kipróbált játékprogramok leírását várjuk azoktól a gyerekektől akik „munkatársaink" szeretnének lenni. Minden program beküldője értékes jutalomban részesül!

Címünk: PAJTÁS – INFORMATIKA ROVAT. Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397.

Kiev:
a magyar úttörő-
küldöttség
megkoszorúzza
az ismeretlen
katona emlékművét

Jutalomúton

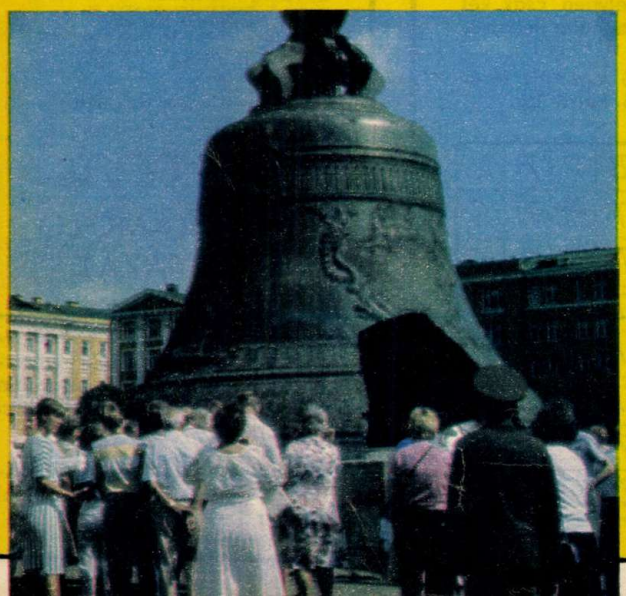

Moszkva: A Blazsennij
székesegyház
és a cár harangja

**Játszottak,
nyertek, s így
a barátságvonat
utasai lehettek.
Lapunk tavaly
októbertől
„Felszabadítóink
hősi útja" címmel
pályázatot
hirdetett,
s a négy győztes
júliusban tíz napra
a Szovjetunióba
utazhatott.
A jutalomkirándulás
részese lehetett
Hederics Hajnalka
és Szarka Edit
Siófokról,
valamint
Lupsán Beáta
és Suhajda Judit
Gyuláról**

A XII. VIT alkalmából
sok-sok hazai
rendezvényre is sor került

Az idei nyár legjelentősebb, legnagyobb nemzetközi eseménye kétségtelenül a Moszkvában megrendezett XII. Világifjúsági és Diáktalálkozó volt. A megnyitó napjára, július 27-re 157 országból, több mint húszezer fiatal érkezett a Szovjetunió fővárosába. A nyolc napig tartó fesztivál az antiimperialista szolidaritás, a béke és a barátság jegyében zajlott. A fontos és tartalmas tanácskozások, nagygyűlések mellett izgalmas viták, látványos, színes kulturális és sportprogramok tették feledhetetlenné a világ békére és barátságra vágyó ifjúságának nagy randevúját.

A fesztivál műsorában természetesen helyet kaptak a gyerekek is. A varázslatos szépségű moszkvai Úttörőpalotában működött az úgynevezett Gyermekközpont, amely igen fontos kérdések megvitatásának színtere volt. Rendeztek itt többek között fórumot „Békét, jogokat és boldogságot a bolygó min-

BÉKE
BARÁTSÁG
FESZTIVÁL

VIT '85

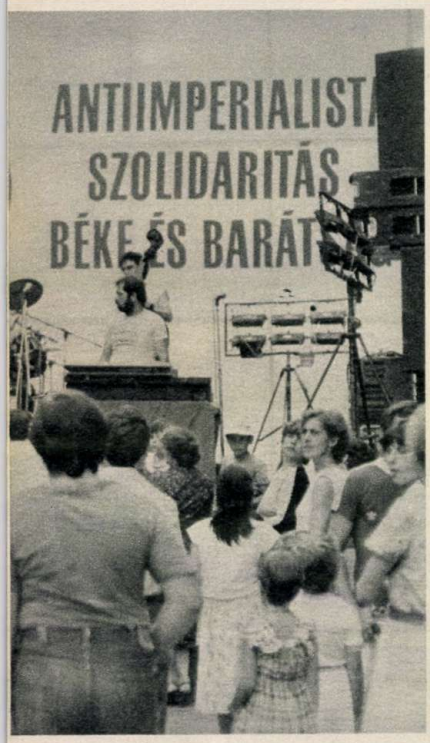

den gyermekének" címmel, vitát a gyerekek és serdülőkorúak helyzetéről a mai társadalmakban, kerekasztal-beszélgetést a gyerekek szerepéről a népek nemzeti felszabadítási harcában és a háborúk, katonai konfliktusok hatásáról a gyerekek jövőjével kapcsolatban. Ezenkívül természetesen egy sor kulturális, sport- és játékbemutatót, nagyszabású kiállítást rendeztek itt.

A XII. Világifjúsági és Diáktalálkozón hatszázötven magyar küldött vett részt, de rajtuk kívül néhány úttörő is eljutott a VIT idején Moszkvába, mégpedig az Olimpiec nevű úttörő- és ifjúsági táborba, ahol a fesztivál alkalmából különböző országok gyerekei találkoztak. Az ő VIT-tel kapcsolatos üzeneteiket összegyűjtöttük, s ezek közül a legfontosabbakat rövidesen lapunkban is közreadjuk.

B. F.
Fotó: Urbán Tamás

A fővárosban az V. kerület adott otthont a nagysikerű „mini-VIT-nek"

A VIT-küldöttség tagjainak virággal kedveskedtek az úttörők

Ünnepélyes fogadalomtétel a Parlament előtt, a Kossuth-téren

Az utazók egy csoportja az ünnepélyes búcsúztatáskor

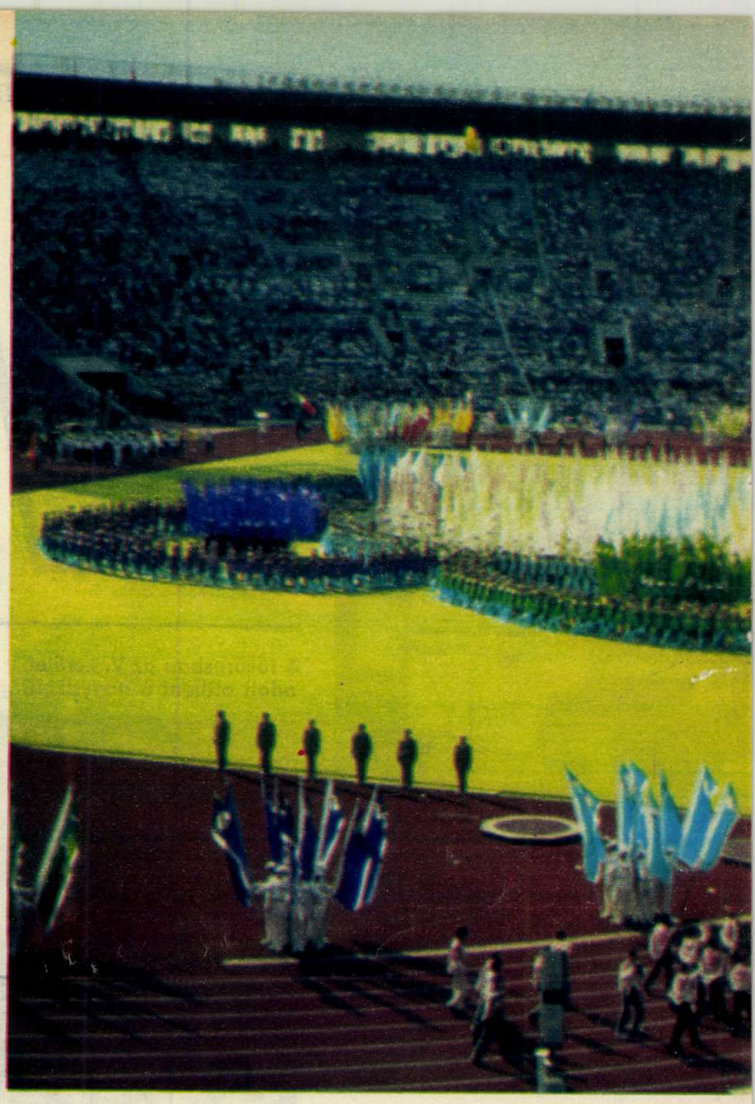

Nika Tímea
az Olimpiec táborban

Egy élő Kátya-baba
a sok száz közül

Mongol kislány —
magyar papírsapkában

BÉKE-BARÁTSÁG FESZTIVÁL

VIT '85

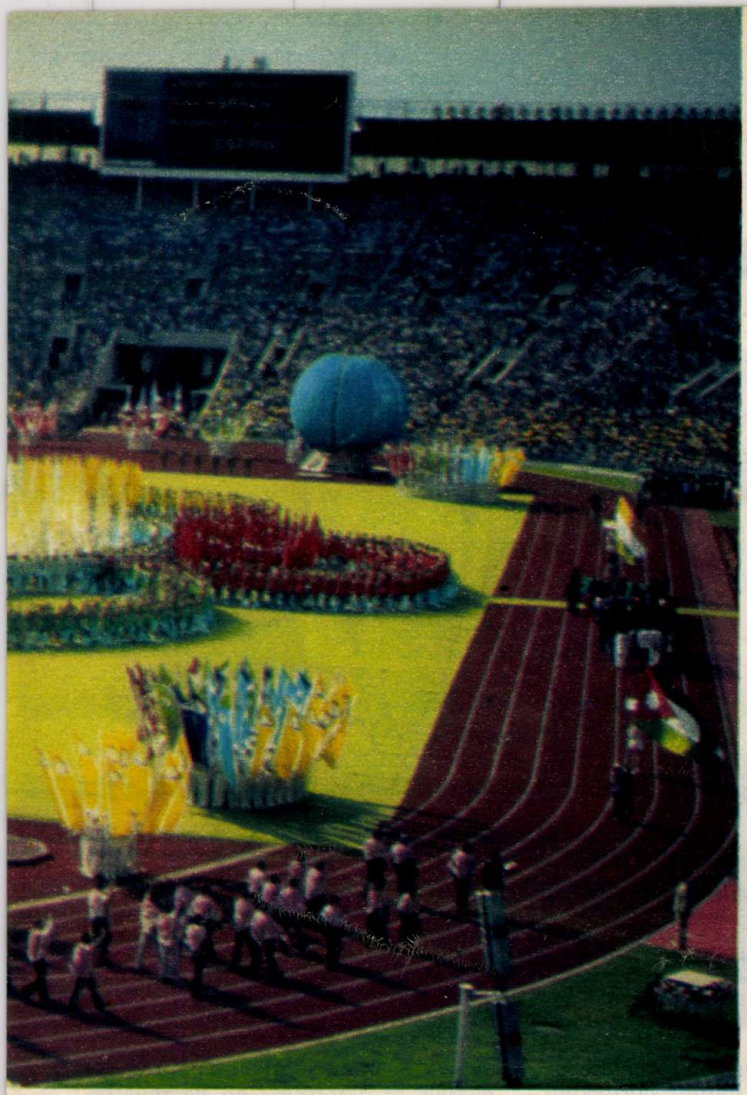

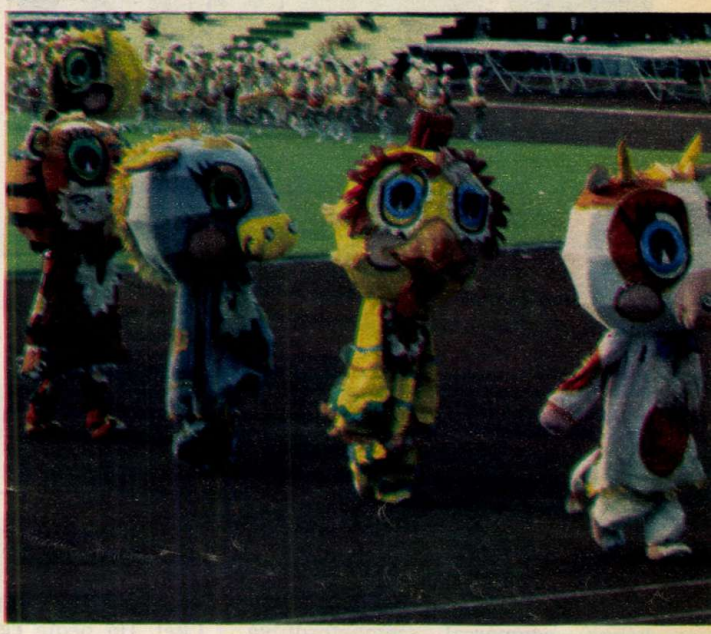

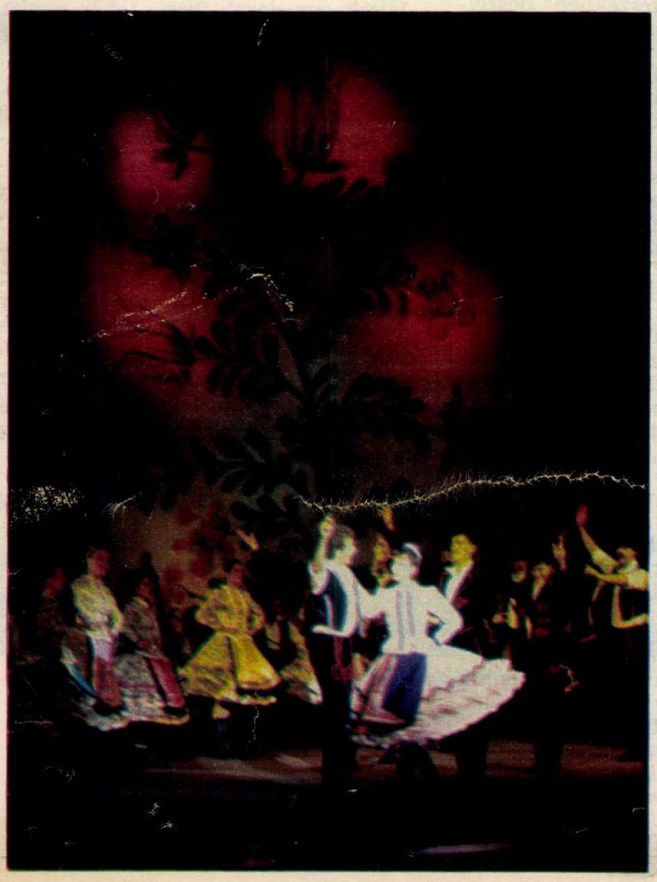

A magyar művészek mindenütt nagy sikert arattak látványos bemutatóikkal

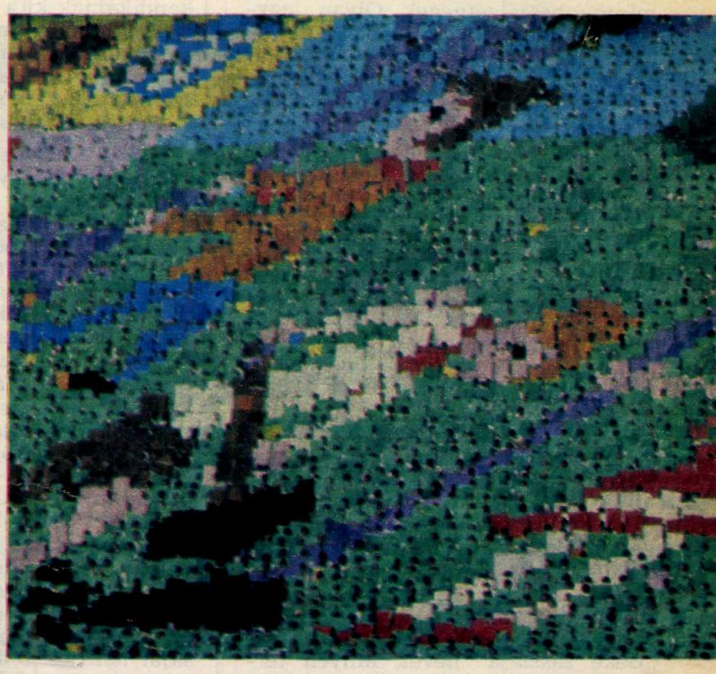

Egy élőkép a sok közül a megnyitó színpompás, nagyszerű programjából

FÖLDGÖMB

Két kis galamb ül földgömb-fészkében, egymással szembefordulva, mintha beszélgetnének. Olyan egyszerű és mégis olyan kifejező ez az embléma, mint maga a nagy szófiai találkozó, a „Béke zászlaja" gyermekfesztivál, amelyre immár harmadszor gyülekeztek öt kontinens gyerekküldöttei, több mint száztíz országból.

Ez a nagyszabású gyerek-randevú — amely Ludmilla Zsivkova emlékét őrzi, hiszen az ő gondolata, kezdeményezése és szervezése alapján indult, még 1979-ben — idén júliusban is tíz napon át hirdette: a gyerekek az egész világon mindenhol egészségben, békében és nyugalomban akarnak élni, birtokolni szeretnék az alkotás minden gyönyörűségét, izgalmát és sikerét, s széppé kívánják varázsolni környezetüket, az egész földgolyót, az egész életet...

A földgömb-fészekben üldögélő galambok szimbólumát nagy örömmel fedeztem fel abban a gyerekújságban is, amely öt nyelven jelenik meg Bulgáriában, s amely címében őrzi — találkozótól találkozóig — a „Béke zászlaja" nevet. Milyen természetes egyszerűséggel alakítható ez a kis rajz! Ha egy festőpalettára kerül, vagy egy lantot díszít, máris a művészetek emberformáló-gyerekformáló erejét szimbolizálja, hiszen ez a találkozó elsősorban a művészi alkotásokra, a jövő fantáziadús elképzelésére, a mindenben rejlő szépség előcsalogatására, felmutatására és megőrzésére buzdítja a gyerekeket. Ha pedig egy nyitott borítékból kandikálnak ki a „fészekben" beszélgető galambok, mi másra gondolhatna az ember, mint a gyerekek határokon átívelő barátságára, amely a személyes találkozások után sűrű levélváltással folytatódik.

Milyen volt ez a találkozó? Megpróbálom néhány szóval elmondani, bár tudom, hogy ez szinte lehetetlen vállalkozás... Harsány volt! Ez egyáltalán nem csoda, hiszen háromnégy gyerek is elég ahhoz, hogy a jókedv magasra csapjon, hát még ennyi ország gyereke együtt, s velük a vendéglátó bolgár úttörők... Integetős volt! A találkozó küldötteit szállító autóbuszok akárhol jártak — Szófiától a tengerpartig —, mintha mindig odasereglett volna a környék valamennyi lakója, s mi — gyerekek és felnőttek — a karunk zsibbadásáig integettünk vissza, viszonozva a szeretet apró, de mégis oly kifejező mozdulatait... Értékes volt! A résztvevő gyerekek zenében-táncban egészen művészit produkáltak, szebbnél szebb képzőművészeti alkotásokat sorakoztattak fel, elhozták saját hazájuk folklórját, érdekes hagyományainak jeleneteit. A szemünk elé varázsolták egy holland család falusi hétköznapjait, vagy a távoli fekete Afrika tamtamos vigasságát; láttunk szinte gumitestű kínai akrobatalányt, vagy együtt mozdultunk a kubai táncosokkal. Én a legértékesebbnek mégis azt tartottam, hogy a „Béke zászlaja" találkozón résztvett gyerekek minden alkalmat megragadtak az alkotásra: ha valahol találtak egy darab üres fehér papírt, egy telerajzolható aszfaltos felületet, rögtön munkához láttak... Mindenhol ott akarták hagyni üzenetüket: békét és szépséget kívánnak! Mint ahogyan ezt kérte — a világ valamennyi gyereke nevében — a záróünnepség legapróbb szereplője, egy hófehér ruhába öltözött, alig háromnégy esztendős libanoni kislány is...

A „Béke zászlaja" nemzetközi gyermekfesztiválról hozott emlékeim — idővel — biztos elhalványulnak majd. De a találkozó emblémájának gondolata örökre megmarad: legyen a földgömb olyan békés és biztonságos fészke a gyerekeknek, mint azé a két kis galambé!

(Somos)

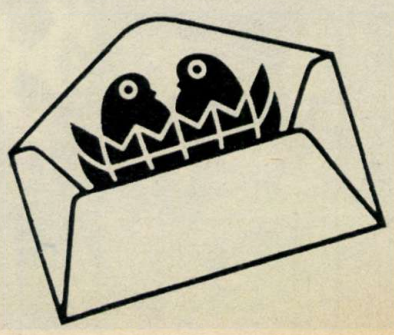

- FÉSZEKBEN

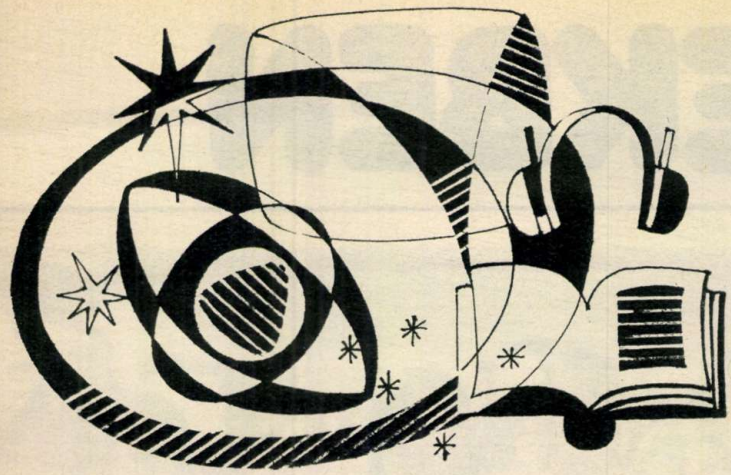

NÉZD, HALLGASD, OLVASD!

Összeállította: R. Simor Katalin

Gyermekszínház

A Gyermekszínház szeptember 14-én tartja első, évadnyitó előadását a Marczibányi téri Ifjúsági Házban. A színház épületét ugyanis október végéig tatarozzák. Az első előadás, az elmúlt szezonban sikerrel játszott Grimm mese, „Az ördög három aranyhajszála". Hőse a népmesékből jól ismert szegény árva fiú, aki sok nehéz próba, veszélyes kalandok során megment három falut a pusztulástól. A főszerepben Gömöri V. Istvánt láthatjátok, az előadást Keleti István rendezte.

Igazi szórakozást ígér Molière: Scapin furfangjai című darabja, melynek központi hőse a vidám, furfangos szolga. A főhőst kettős szereposztásban Sirkó László és Gáspár Antal játsza. Az előadást rendezte: Nyilasi Judit.

Tankred Dorst kedves meséje az Amálka. A címszereplő kislányt mostohája egy csupor mézért küldi a fekete erdőbe. A hosszú úton Amálka segítő barátokkal találkozik, akik furfanggal, összefogással felülkerekednek a gonoszokon. A főbb szerepeket Maday Emőke, Balogh Zsuzsa, Kopetty Lia és Puskás Tivadar alakítja.

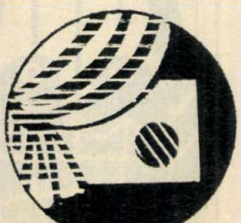

Televízió

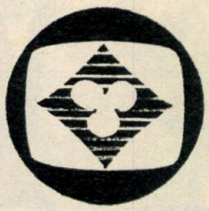

Kempelen Farkas, a tudós-feltaláló híres és hírhedt sakkozógépe valószínűleg megmozgatta már sokak fantáziáját. Hiba lenne azonban, ha csak ezt a találmányát emlegetnénk nevével kapcsolatban, hiszen Kempelen hazájának és a felvilágosodásnak kiemelkedő személyisége volt. Közéleti szerepléséért sokszor feláldozta tudósi magányát. II. József udvarának befolyásos tanácsadója volt, aki tekintélyét mindig népe szolgálatában használta fel. Munkássága útmutatásul szolgált a kortársaknak. Nem véletlen tehát, ha Kárpáthy Gyula írót és Hajdúfy Miklós rendezőt megragadta Kempelen Farkas egyénisége. Háromrészes ifjúsági tévéfilm-sorozatukat szeptember 5-én kezdi vetíteni a televízió a második műsorban, Sakk, Kempelen úr! címmel. A címszereplő Sinkovits Imre. A főbb szerepeket Darvas Iván, Tomanek Nándor, Kristóf Tibor, Koltai János, Máté Erzsi, Lukács Sándor, Gálvölgyi János, Szerencsi Éva és Zách János alakítják.

Senkinek nem kell bemutatni Tom Sawyert, akinek izgalmas és mulatságos kalandjairól számtalanszor olvashattatok már. Szeptember 8-án találkozhattok vele újból, a tévé képernyőjén, a Gyermekszínház előadásában. A főbb szerepekben Gyabronka Józsefet, Sirkó Lászlót és Detre Annamáriát láthatjátok. Rendezte: Bohák György.

Szeptember 15-én régi, nagysikerű, ifjúsági tévéfilmet nézhettek meg újból. Az 1978-ban készült Bezzeg a Töhötöm című tévéjáték alkotói Berkes Péter és Somhegyi Béla. A hatodik bé osztályfőnöke, Joli néni gyakran emlegeti osztálya előtt példaképül a Töhötöm utcai iskola tökéletes gyerekeit. Egészen addig, míg tanítványaiban felébred a kíváncsiság: kik lehetnek azok a híres Töhötömiek?

A film zenéjét Victor Máté szerezte, a gyerekszereplők mellett Horváth Gyula, Raksányi Gellért, Mányai Zsuzsa, Nagy Anna, Kállai Ilona, Ruttkai Ottó, Schubert Éva és Takács Katalin a főbb szereplők.

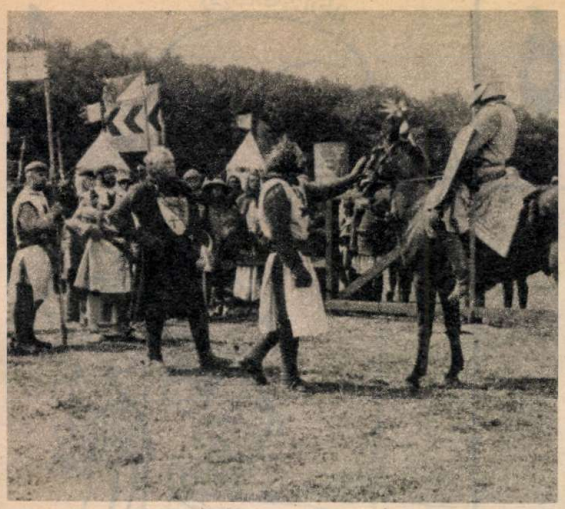

Mozi

Izgalmas, látványos alkotásnak ígérkezik az **„Androidok lázadása"**. Az amerikai fantasztikus film története a XXI. században játszódik. Egy űrállomásra gengszterek hatolnak be. A küzdelemből a robotok is kiveszik a részüket. Vajon ki kerekedik fölül? A sci-fi krimit szeptember 12-től keressétek a mozik műsorán.

Szeptember 19-én kezdik vetíteni a **Kesztyűbe dudálni** című szovjet ifjúsági filmet. Az ötödik bé új osztályfőnököt kap. A fiatal Tányecskát a gyerekek ugratásokkal, csínytevésekkel „vizsgáztatják" talpraesettségből. Vajon ki kit tanít meg „kesztyűbe dudálni?

Szeptember 26-tól régi kedves ismerőssel találkozhattak a mozivásznon. Szabó Attila rendezésében újra hódít **Süsü, a sárkány.**

Október elején kerül a mozikba **A bég csapdájában** című színes, szovjet kalandfilm. A szovjethatalom első éveiben játszódó történet egy oltóanyagot szállító karaván viszontagságait meséli el.

Alekszandr Mitta, szovjet rendező, a kalandfilmek mestere új filmet készített **A vándorlások meséje** címmel. A színes, szovjet mesefilm október 10-től látható. A testvéri szeretet megható történetében egy kislány harcol öccséért, akit a rablók, később pedig az arany és a gazdagság rabságba ejtenek.

Október 24-től **Az eltűnt frigyláda fosztogatói** című híres amerikai filmet tűzik a mozik műsorára. Rendezője Spilberg, az E. T., A cápa, a Harmadik típusú találkozások alkotója. A főszereplőben pedig Harrison Fordra ismerhettek, akit a Csillagok háborúja című film tett népszerűvé szerte a világon. A film szerepel az első tíz világsiker között, s már folytatása is elkészült, Indiana Jones és a rettegések temploma címmel, melyet hamarosan nálunk is vetítenek. A sorozat első darabja a II. világháborúban játszódik. Hősünk először Nepálban, majd Egyiptomban keresi a titokzatos frigyládát, miközben náci ügynökök üldözik. A film különös fordulatot vesz a végén, s a frigyláda titkára is fény derül.

Walter Scott híres kalandregényét, az **Ivanhoe**-t dolgozta fel az a szovjet film, amely október végétől látható a mozikban. Az Oroszlánszívű Richard uralkodása idején játszódó romantikus történetben sok viszontagság és veszély után győz az igazság és a király hős fegyverhordozója, Ivanhoe.

Rádió

Aki gyakran hallgat rádiót, és figyelmesen forgatja a rádióújságot bizonyára tudja, hogy a Kossuth adón minden délután 16 óra 5 perckor a gyermek- és ifjúsági szerkesztőség műsorai jelentkeznek. Érdemes tehát tanulás közben is bekapcsolni a készüléket, mert nemcsak a szórakozni, pihenni vágyó találhat kedvérevaló műsort, de a tanulásban is segítségetekre lehet egy-egy kulturális magazin vagy kötelező olvasmányt feldolgozó rádiójáték.

Ebben az időpontban, az úgynevezett „gyermeksáv" adásaiban hallgathatjátok, szeptemberben még kéthetenként, októberben hetenként, a Révkalauz figyelemfelhívó, aktuális kulturális ajánló műsorait.

Szeptember 17-től új sorozat indul, Hallgatózó címmel. Havonta egyszer részletes tájékoztatást nyújt a rádió gyermekműsorairól, s a választásban is segít az érdekesebb részletek előzetes bejátszásával.

Ugyancsak a gyermeksáv műsorában jelentkezik Tamási Áron kedves „kópéregénye", az Ábel a rengetegben. Az agyafúrt székely fiú mulatságos kalandjait és megható történetét két részen keresztül izgulhatjátok végig, szeptember 6-án és 13-án.

Természetesen más időpontban is hallgatható érdekes műsor. Ezek közül figyelmetekbe ajánljuk szeptember 7-én a Petőfi rádióban 13 óra 5 perckor a Kenguru című sportmagazint, szeptember 8-án a Kossuth rádióban délelőtt 9 órakor Fábián Márta és Szakály Ágnes gyermekeknek szóló cimbalom hangversenyét és szeptember 15-én a Petőfi adón 14 órakor a Blub herceg és a szirén című mesejátékot, melyet idegen ötletből Pinczési Judit írt. A többi a Hallgatózóból kiderül. Kellemes rádiózást!

Könyv

A Pöttyös, Csíkos és Delfin könyvek egy-egy új kötettel gazdagodtak. **F. H. Burnett: A titkos kert** című regénye romantikus eseményekben bővelkedő olvasmány. Szereplői gyerekek, de igazi főszereplője egy hatalmas, elvadult kert, mely nyugalmat, békességet ajándékoz látogatóinak. **Ruvim Frajerman: Két regény az első szerelemről** című művében a kamaszkor szép érzelmi fellángolását végigkíséri a háború, amely háttere, sőt központi kérdése a két kisregénynek. **Anatolij Sztaszj** könyve, a **Zöld útvesztő,** kalandos történetet mond el Ihorról és édesapjáról, akik Dél-Amerikában élnek és dolgoznak egy kutatóállomáson. A környék indiánjai különös legendákat mesélnek a „holt emberekről", akik visszajárnak az életbe, s magukkal viszik azt, akivel találkoznak. Ihor és barátai elhatározzák hogy kideritik az igazságot...

Hobbi címmel új sorozat indult, melynek első könyve augusztusban jelent meg: **Soltész Nagy Anna: Magad is megvarrhatod.** A kötet, mely szabni, varrni tanít s hasznos tanácsokat ad divatos kiegészítők készítéséhez, elsősorban a lányok érdeklődésére számíthat. Fiúknak ajánljuk a sorozat második darabját, amely szeptemberben jelenik meg: **Szikszai Csaba: Barátunk a számítógép.** Iskolai szakkörök remek kiegészítője lehet. Előzetes ismereteket nem igényel, csak egy kis figyelmet. Bizonyára a legkeresettebb könyvek egyike lesz a **Vadnyugati történetek** című válogatás, mely a műfaj klasszikusainak kisregényeit, novelláit tartalmazza. Véres csatákról, híres bankrablásokról, a hősök személye körül keringő legendákról és a kemény pásztori életről történelmi hitelességgel számol be a párját ritkító kiadvány.

Akik olvasták **Illés György: Várak dicsérete** című képeskönyvét, örömmel forgatják majd a szerző újabb művét, melynek Végek dicsérete a címe. A sok színes képpel illusztrált kötet ezúttal a végvárak életéről, történetéről tudósít.

A **„Piknik"**, noha már két kötete korábban megjelent, fiatal sorozatnak számít. Jellegzetessége, hogy tizenéves gyerekekről szól minden darabja. **Vlagyimir Maskov** azt a mindenki számára fontos kérdést firtatja, **„Miből lesz a csodagyerek?** Avagy hogyan próbál megszabadulni magántanáraitól a különórákkal katasztrofálisan túlterhelt Petya".

Rendhagyó évnyitó

FÖLDES VILMOS rajzai

AZ ELSŐ ÚT AZ ISKOLÁBA

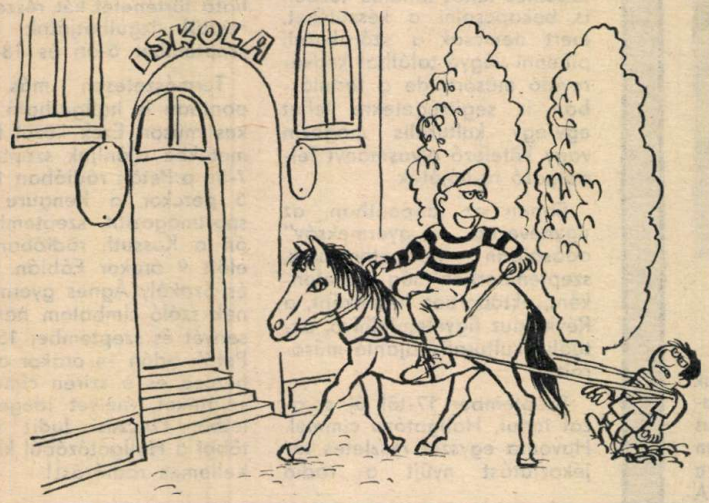

VÍZIÓ

– Értsd meg fiam, iskolába el kell menned!

NAGY FOGÁS

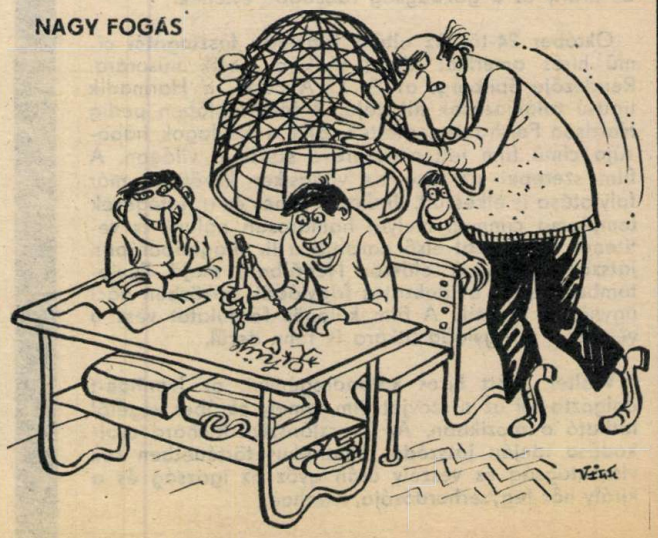

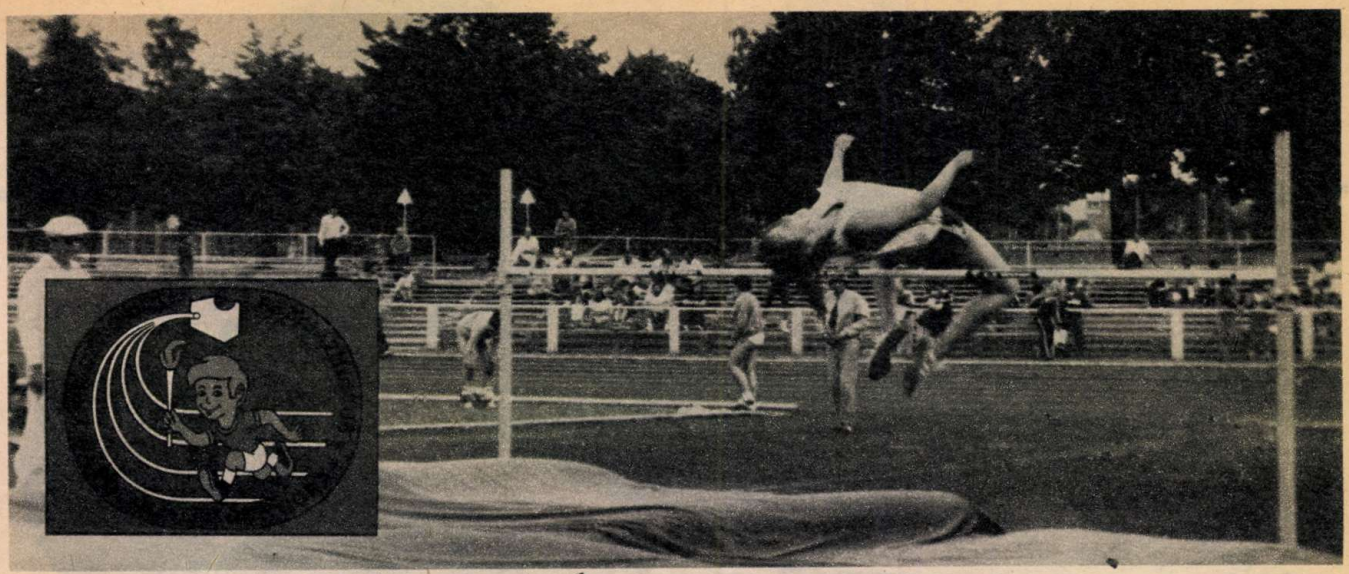

NÉGY TUSA -HAT ARANY

Magyar est volt a lengyelországi Zielona Góra színháztermében, a XXIX. Nemzetközi Úttörő Barátság Könnyűatlétikai Négytusaverseny díjkiosztó ünnepségén. A megszerezhető tíz aranyéremből hat jutott a magyar versenyzőknek! Ehhez hasonló sikert még egyetlen csapat sem ért el a csaknem három évtizedes múltra visszatekintő találkozók során.

Első lett a *leánycsapat* (a képen a guggoló sor), *Inánczi Rita* a leány egyéni összetettben, kislabdahajításban és magasugrásban, (balról jobbra a 6. a sorban), *Javos Anita* az 500 méteres síkfutásban (az 1. sorban), valamint *Fodor Károly* a fiú kislabdahajításban. (Az álló sorban a 8.)

Mindehhez természetesen egy nagy halom ezüst-, és bronzérem is járult, úgyhogy csapatunk igen tekintélyes színesfémkészlettel utazhatott haza a versenyeket követő egyhetes táborozás után.

Az ember persze telhetetlen.

Amikor az összetett csapatverseny pontjainak számlálása befejeződött, és kiderült, hogy egyetlen ponttal (!) kerültünk a győztes szovjet fiúk és lányok mögé a második helyre, már egy kicsit boszszankodni is tudtunk a fényes sikerek kovácsaival, Lipták Gyula és Balogh László edzőkkel együtt.

Pedig hát... ennél nagyobb bosszúság soha ne érjen bennünket az elkövetkező nemzetközi versenyeken!

—R —R

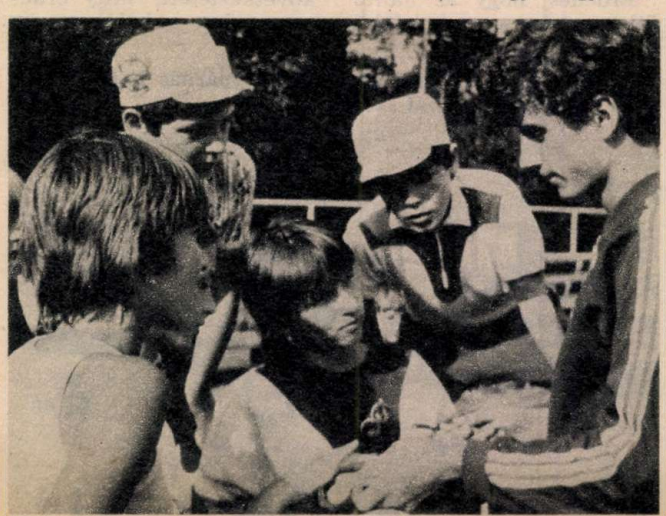

Motorcsónak-versenyző, speciális „szárnyas"-hajóval

Bármilyen hihetetlenül is hangzik, az emberiség egyik legnagyobb felfedezése a kerék megszerkesztése volt. A kidőlt fa legördült a hegyoldalon, és talán ez a mozgás adta az első ötletet őseinknek: a korong alak forgatását hasznosítani lehetne. Az első tömör fakerekek persze még primitívek voltak és hamar elkoptak, ezért abroncscsal körbevasalták őket, biztosítva hosszabb használatukat.

Kétezer évvel ezelőtt Róma volt a központja annak a világbirodalomnak, amely szinte egész Európa fölött uralkodott. A latinok tudták, hogy jó, megbízható utakra van szükség, amelyeken nemcsak árukat szállító teherkocsik jutnak el céljukhoz, viszonylag zökkenőmentesen, hanem a légiók katonái is gyorsan ott teremhetnek, ahol lázongás, vagy zendülés üti fel a fejét. A kerék fontossága tehát megnőtt, megszülettek a ma is ismert szekerek és kocsik, sőt hintók. A körülvasalt kerék rázását enyhítendő, kitalálták a szíjakra erősített lemezrugókat.

De ezzel szinte egyidőben új probléma jelentkezett: a kopás, amelyet az erős súrlódás idéz elő. E tényező a vasutak megszületésével és elterjedésével sem csökkent, inkább nőtt. Megjelentek a vaskerekek és az acélból készült sínek, a postakocsi körülményes lassúságát felváltotta a gőz hajtotta mozdonyok menetrend szerinti, pontos száguldása. A múlt század második fele volt a vonatozás hőskorának kezdete: a gyorsaságot, kényelmet, pontosságot igyekeztek egyre fokozni, és megjelentek az étkező- és hálókocsik is...

A huszadik században aztán egyre erőteljesebben kellett gondot fordítani a gazdaságosságra is. Az utazás minőségét egyik államban sem akarták csökkenteni: de megindultak a találgatások, hogy hol lehetne takarékoskodni és milyen módon?

Érdekes, hogy az indító ötlet nem a szárazföldi közlekedésből adódott! A vízi járművek terén észlelték, hogy a súrlódás az ami a legtöbb energiát emészti fel, akár lapátkerekes, ósdi hajóról, akár modern, áramvonalas, csavar hajtotta dízelmotorosról van szó. A fő kérdés tehát az lett, miképp lehet a súrlódást csökkenteni anélkül, hogy ez a sebesség rovására menne?

Az alapötlet egy M. W. Hover nevű angol mérnök képzeletében született meg az ötvenes évek elején. Hover kitűnő pilóta volt és feltűnt neki, hogy a helikopterek alatt az emelkedő indulás során erős légpárna keletkezik. Ebből arra következtetett, hogy érdemes volna a hajókon egy olyan függőlegesen ható légcsavarrendszert kialakítani, amely megemeli az egész hajótestet, az előrehaladást pedig egy repülőgépszerű motor biztosítaná. Már az első kísérletek sikerültek. Viszont felbukkantak a hibák is. A vízből kiemelkedő hajócska igen erősen billegett, alóla a levegő „megszökött" és ezért a víz hullámai és az oldalszelek el-eltérítették irányából. Hover erre is talált megoldást: a szoknyát, amely a hajót körbeveszi, beleér a vízbe és nem engedi, hogy a függőlegesen dolgozó légcsavarok ereje kárba vesszen. Ez a „szoknya" lágy, de erős műanyagból készül, és nemcsak a légpárnát nem hagyja veszendőbe menni, hanem fel is fogja a hullámokat, bármely irányból is jöjjenek.

A Calais—Dover között közlekedő légpárnás hajó a La Manche csatornát szeli át

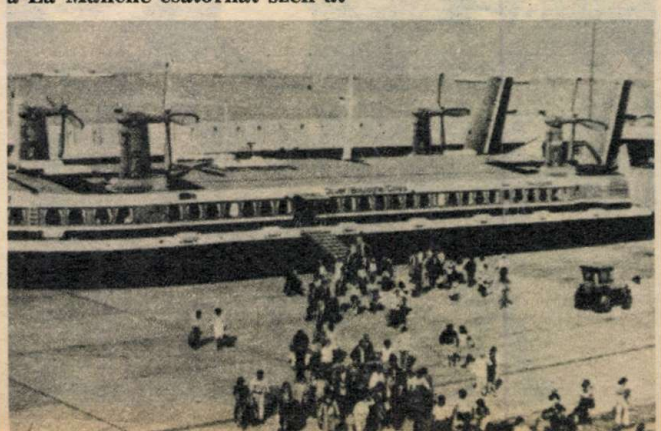

Hover tehát bizonyítani tudott. Sokan megnézték az ismeretlen, újszerű járművet, amelynek legfőbb látványossága az volt, hogy elhagyván a vizet, a lejtős partra valósággal kisétált, majd amikor a felhajtómotorok légpárnaképző erejét csökkentették, és megszüntették, a furcsa jármű szépen leült a parti sétányra.

Hover sikeres ötlete gyorsan elterjedt világszerte. Az angolok megalapították a „Hovercraft" részvénytársaságot, majd megszületett a „Hoverlloyd" cég is. Az egyik inkább a személyszállításra fektette a

A légpárna nem kopik

A légpárnás járműveknek már a sportban is szerepük van

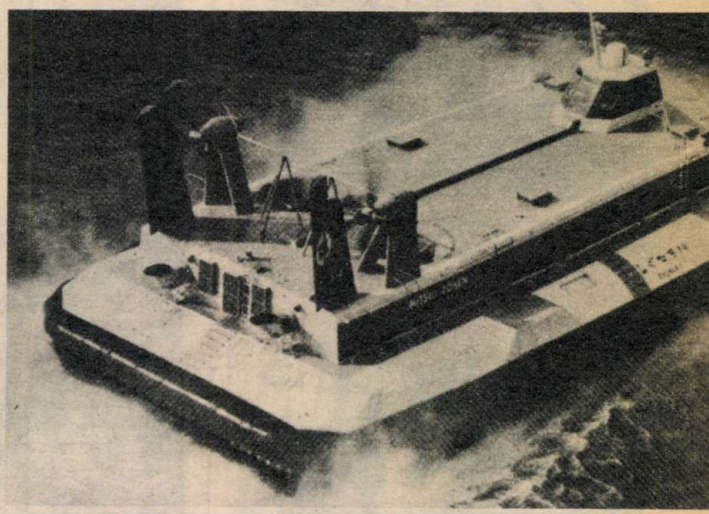

A légpárnás hajó a legnagyobb viharban is biztonságosan közlekedik

fő súlyt, a másik a teherfuvarozás terén kötött kitűnő üzleteket, a megszokott hajózás rovására. Csupán néhány szám a helyzet tükrözésére: a La Manche-csatornán állandóan közlekedő Calais—Dover közti járattal már másfél millióan utaztak. A nagy légpárnás teherszállítók 250 tonna terhet, valamint kb. 50—60 autót visznek egyik partról a másikra...

A nagy riválisok szárnyashajók is a közegellenállás csökkenésével siklanak a vízen

Érdekes, hogy a szovjet konstruktőrök már a kezdeti időkben felfedezték e járművek különleges értékét. Tudvalévő, hogy a Szovjetunióban hatalmas területek vannak, ahol a lakott települések messze esnek egymástól. Ez a tajga és a tundra világa. A szibériai vidékek sok helyütt buckásak, a terep egyenetlen. Ezért 6—8—10 személyes kisebb légpárnás gépeket konstruáltak, amelyek mind a mocsarak, mind a lápok felett zavartalanul száguldanak, sőt ahol bokrok vannak, kb. másfél méter magasságban is biztonsággal közlekednek.

A kopásból, súrlódásból adódó nehézségeket tehát valósággal eltüntette a csodálatos találmány: a légpárna.

Sajnos, felléptek elszomorító tényezők is. Amikor rájöttek, hogy sokoldalúságuk milyen lehetőségeket rejt magában, a haditechnika azonnal megkezdte szolgálatába állításukat. Igyekeztek fokozni a gyorsaságukat és a járművek űrtartalma is egyre nőtt. Eleinte csak 10—20 főnyi csapatszállító, partra szálló egységekkel helyettesítették a hajdani amphibia (kétéltű) hajókat, majd megépültek a gigantikus térfogatú, radartoronnyal és ágyúállásokkal felszerelt, páncélozott hajók. Sőt olyat is terveztek, amelyre már helikopterek is leszállhatnak.

A sportemberek szintén megkeresik mindazokat a könnyítő – és olcsó! – megoldásokat, amelyek a súrlódásból adódó költségeket csökkenthetik. Ebből a kényszerből született meg már évtizedekkel ezelőtt a kiválóan alkalmazható „szárnyashajó" rendszer. Elterjedése megelőzte még a légpárnásét is! Budapesten már hétköznapi látványnak számít a „Sirály", vagy a „Rakéta", amely órák alatt teszi meg menetrendszerű útját fővárosunk és Esztergom vagy Bécs között. Ezt a siklóhajózási gyakorlatot igyekeztek a sportemberek továbbfejleszteni. A szempont mindig az volt, hogy a jármű teste kiemelkedjék a vízből, lehetőleg minél magasabbra, és képpengeszerű hordfelületre szorítkozzék a súrlódás. Egy másik megoldás: a vízirepülőgép (hidroplán) teste, illetve szárnya alatt megsűrűsödött légpárna könnyíti meg a kiemelkedést, még ha az nem is több 2—3 méternél. Mindez azonban — legalábbis egyelőre — megmaradt a sportok keretén belül.

Bedő István

VÁR A TERMÉSZET!

A Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége az 1984/85-ös úttörőévben meghirdette a

TÉGED IS VÁR A TERMÉSZET!

egyéni túrapontszerző versenyt, amelyben részt vehet minden kisdobos és úttörő, aki szeret kirándulni, túrázni, aki szeretné megismerni hazánk természeti szépségeit, nevezetességeit, az elmúlt századok alkotásait, műemlékeit; országunk fejlődését, új létesítményeit, az emberek életét, munkáját.

A túrapontszerző versenyben teljesítményed alapján különböző fokozatokat érhetsz el. Minden fokozat teljesítése után megkapod a Téged is vár a természet! túrapontszerző verseny megfelelő fokozatú jelvényét.
Fokozatok:

I. fokozat	250— 300 pont
II. fokozat	301— 501 pont
III. fokozat	501— 700 pont
IV. fokozat	701— 950 pont
V. fokozat	951—1200 pont
VI. fokozat	12—1—1500 pont
VII. fokozat	1501—1800 pont

Mikor és hogyan gyűjthetsz pontokat?

— Minden kiránduláson, portyán, természetjáráson, táborozáson, országjáráson, amelyen őrsöddel, rajoddal, csapatoddal, szakköröddel, szüleiddel, barátaiddal, ismerősökkel, a testvér KISZ-szervezettel veszel részt, és segítesz a szervezésben. A kirándulás lehet gyalogos, kerékpáros, vízi- és sítúrás

ÉRTÉKELÉS:

— Minden gyalog, kerékpáron, evezve, vagy sível megtett kilométer 1 pont; minden útközben található érintőpont és bélyegzőhely igazolása 1—1 pont (1. Túralehetőségek gyűjteménye).

— Egy-egy kirándulás, túra összpontértékét a megtett kilométerek és az igazolt érintőpontok száma adja, amelyet a túravezető aláírásával igazol.

— A túrák teljesítményének igazolása a Túralap kitöltésével történik. (A túralapokat legalább egy évig őrizd meg!)

— A túra-összesítő a túrák pontértékeinek évenkénti összesítésére szolgál.

— Az évenként elért teljesítményfokozatod nyilvántartása is e könyvben történik.

A túrák, kirándulások tervezéséhez, szervezéséhez elkészítettük a Téged is vár a természet! túralehetőségeinek gyűjteményét.

Vegyétek elő a térképet, a gyűjteményt, s induljatok közösségetekkel, családotokkal megismerni, felfedezni hazánk történelmi, természeti, kulturális nevezetességeit; a csendes, szép, hűs folyópartokat, a magas hegyeket, a végeláthatatlan síkságot, a nagyvárosakat, s az apró falvakat. Induljatok, s hívjátok magatokkal barátaitokat, felnőtteket és fiatalokat, hogy egyre többen tudjanak örülni az erdő csendjének, a dombos tájaknak, a műemlék-házaknak, a magasba emelkedő hegycsúcsoknak, a kis hegyi kunyhóknak.

Sok élményben gazdag túrát, kirándulást kíván a

Magyar Úttörők Szövetsége
Országos Elnöksége

TÖPRENGŐ

Szeptember van, s ez már egyet jelent azzal, hogy megkezdődött az iskola. Rejtvényeinkben most mi is egy kicsit a suli körül fogunk barangolni. Ha kedved van, hát tarts velünk!

Megfejtéseidet lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak két feladványt tudsz megfejteni, és azok jók, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: szeptember 15.

Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

LEVÉL A PADOK KÖZÖTT. Gábor levelet küldött Karcsinak a matekórán. Az állt benne, hogy mikor és hol fognak találkozni. A tanárnő azonban észrevette a levelezést, s elkérte a kis papírdarabot. Meglepődve látta, hogy értelmetlen szavak állnak benne. De vajon tényleg értelmetlenek? Te meg tudnád fejteni e levelet?

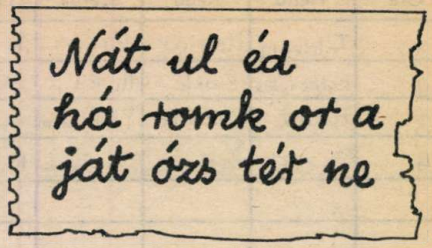

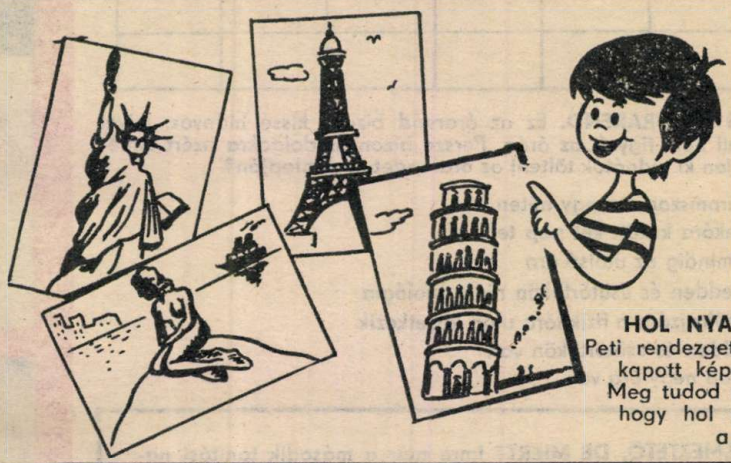

HOL NYARALTAK? Peti rendezgeti nyáron kapott képeslapjait. Meg tudod mondani, hogy hol nyaraltak a barátai?

KOCKASZÁMOLÓ. Nézz rá a rajzra, és mondd meg gyorsan, hogy Múzónak még hány kis kockára van szüksége a kockavár felépítéséhez!

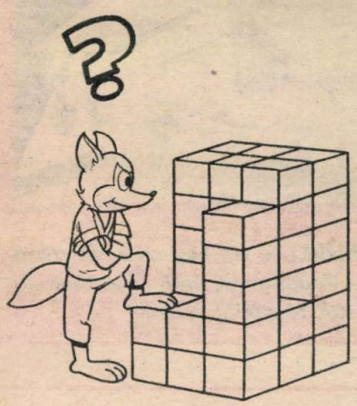

SÉTA AZ ÁLLATKERTBEN. A nyári hétvégék kedvelt programja lehet egy kis állatkerti kirándulás. Ezen a képen is egy kellemes vasárnap délelőttöt örökített meg a rajzoló. Keressétek meg, hogy a számozott tárgyak a kép melyik (betűvel jelölt) négyzeteiben találhatók.

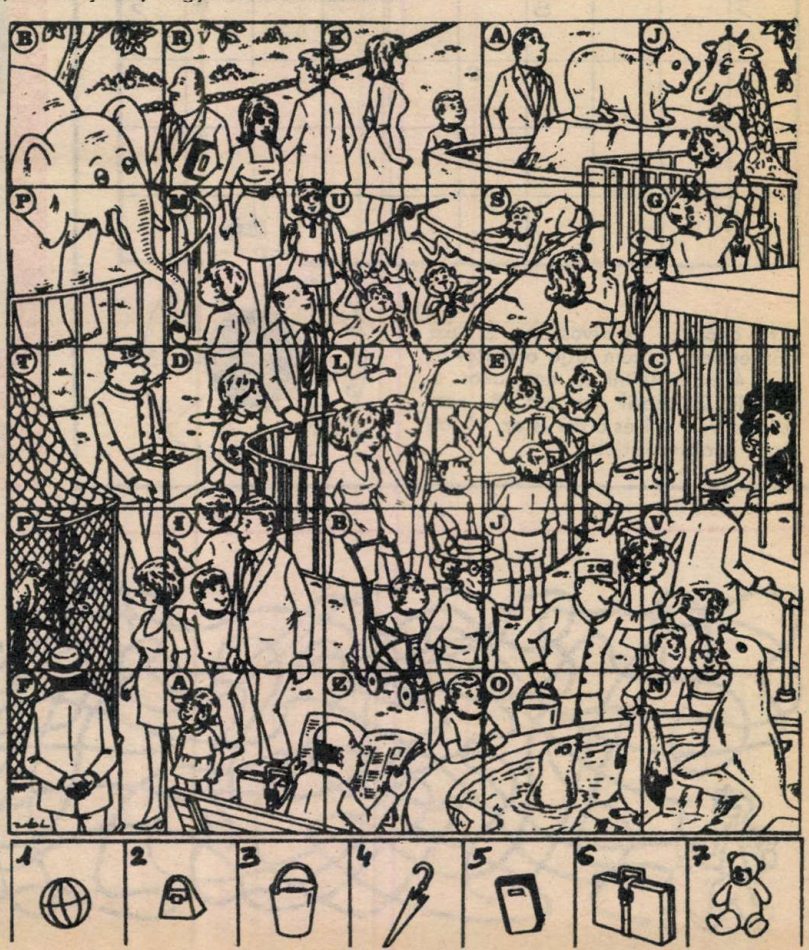

A TÁBORBÓL AZ ISKOLÁBA. Természetesen sokféleképpen eljuthatsz a táborból az iskolába. Rejtvényünkben úgy kell ezt az utat megtenned, hogy a TÁBOR szó második szótagjával egy új szót kezdesz, majd az új szó utolsó szótagjával egy újabb szót (pl.: tábor – borcsa – csapat). Azokat a megoldásokat jutalmazzuk, amelyek a leghamarabb elvezetnek a táborból az iskolába.

Óra	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
1.	Földrajz	Magyar	Orosz	Fizika	Magyar	
2.	Testnevelés	Ének	Matek	Földrajz	Matek	
3.	Matek	Történelem	Történelem	Ének-Z	Biológia	
4.	Orosz	Fizika	Biológia	Testnevelés	Orosz	

HIÁNYOS AZ ÓRAREND. Ez az órarend bizony kissé hiányos, mivel gazdája, Peti nem figyelt az órán. Persze bizonyos dolgokra azért emlékezett. Ti vajon ki tudnátok tölteni az órarendet ezek alapján?

1. Matek háromszor van egy héten
2. A két énekóra között két nap telik el
3. Az orosz mindig az utolsó óra
4. Hétfőn, kedden és csütörtökön nincs biológia
5. Az egyik fölrajzóra a fizikaóra után következik
6. Fizika kedden és csütörtökön van
7. Mindennap négy óra van

FIGYELMEZTETŐ, DE MIÉRT? Imre már a második tanítási napon figyelmeztetőt kapott. Hogy miért, azt megtudod, ha megfejted alábbi rejtvényünket. Ehhez először a négyzetekbe írandó szavakat kell megfejteni, majd a körbe átmásolni a négyzet belsejében található, számokkal megjelölt szavakat.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3			8			7		11	5
			6	2					
					1		9	10	
						4			

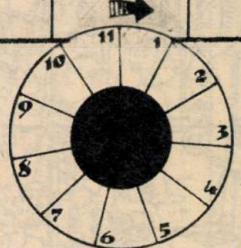

1. gyógy . . . = orvosság, 2. ész másképpen, 3. nem látja a fáktól az . . . t, 4. amin ülünk, 5. nem okos, 6. lábbeli, 7. ráesik az eső, 8. nem csúnya, 9. a 3/4 és a 8/7 is az, 10. ha alszunk, akkor látjuk.

NEM UGYANAZ! A két kép csak látszólag egyforma, a valóságban tíz apró részletben eltérnek egymástól. Megtalálod őket?

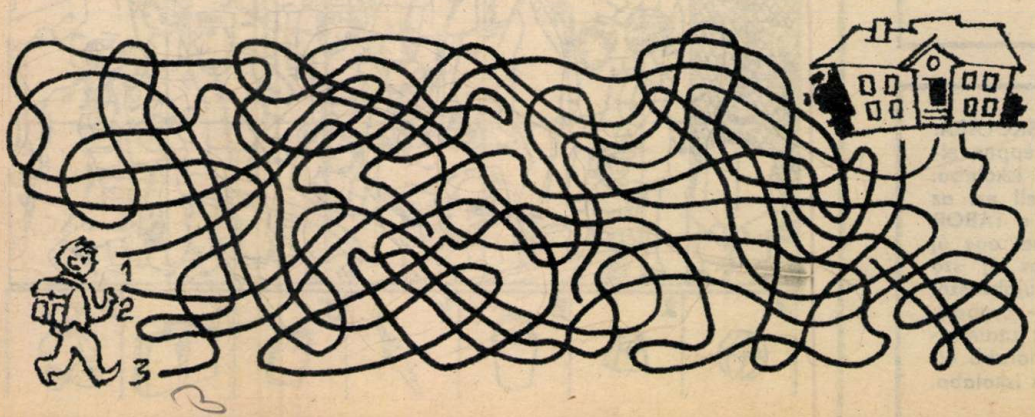

LABIRINTUS. A célhoz vezető út sohasem derül ki első pillantásra. A képen látható útvesztőben sem könnyű eligazodni. Azért próbáld meg!

Régi latin mondás (DIES DIEM DOCET) magyar fordítását találod a függ. 1. és a vízsz. 6. számú sorokban. A nálunk használatos változata: Minden nappal tapasztaltabbak leszünk.

VÍZSZINTES: 1. Táplálkozna. 6. **Az idézet második része.** 11. Kisiskolások szobrászkodnak vele. 12. Csimpánz. 14. Híres egyetem az USA-ban (YALE). 16. Női név. 17. Bácsika röviden. 18. Betűvetés. 19. Tupoljev tervezte repülőgépek betűjele. 20. Felügyel az osztály rendjére. 22. Mezőgazdasági szerszám. 23. Kiütés a ringben. 24. Kövér gyerek kedveskedő elnevezése. 25. Holland autók jele. 26. Becézett férfinév. 29. „Közreműködők" a suliban és a színházban. 30. Ritka női név. 32. Tűzálló betét a kályhákban. 35. Díszes épület. 37. Képmagnó. 38. Neves rockénekesünk (előtte utóneve kezdőbetűjével). 39. Község a kaposvári járásban.

FÜGGŐLEGES: 1. **Az idézet első része.** 2. Üdültek. 3. Visszafelé is un! 4. Háztető része. 5. Világhírű cseh zeneszerző (1824–84). 6. Akik előtt az esemény zajlott. 7. Az élő anyag nélkülözhetetlen alkotórészeinek, a fehérjéknek építőköve. 8. Nitrogén. 9. Most készült. 10. Zászló. 13. Kerül. 15. Nézd. 21. Többemeletes, torony alakú templom Indiában v. Kelet-Ázsiában. 27. Jószág alá terített szalma. 28. A Duna 320 km hosszú mellékfolyója az NSZK-ban. 31. ... mars! Vagyis: sipirc! 33. Szovjet vadászgép. 34. Telefon rövidebben. 36. Morzejel.

Kedves Socó,
túránk legérdekesebb napja múlt hó 31-én volt. A Balaton déli partján jártunk: Zánkán éppen a 15. születésnapját ünnepelte az úttörőváros. Csodálatos volt! Láttunk még katonás gémeket is. Kár, hogy nem jöttél velünk!
B. július 29. Lódi Tóni

TÚRA BESZÁMOLÓ. Hangulatos levelet kapott a Balaton körül túrázó barátjától Socó, elolvasása után mégis hitetlenkedve csóválta a fejét. Ugyan miért?

SULIREJTVÉNY

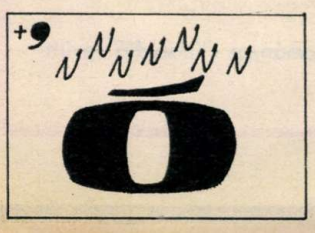

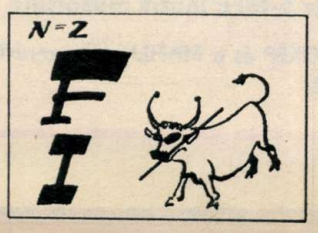

PÁLYAVÁLASZTÓK!

A Lőrinci Fonó vár benneteket nyolcadik osztályos és általános iskolát végzett lányok és fiúk!

Az 1986/87-es tanévre a következő szakmára iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14—15 éves lányokat és fiúkat!

Lányokat — fonó; fiúkat — textilipari gépszerelő, géplakatos, esztergályos szakmára szerződtetünk a Lőrinci Fonó szakmunkástanulójaként! FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

A tanulmányi idő 3 év. A tanulmányi idő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók nyújtanak segítséget a fenti szakmákat választó, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsgák letételéhez és a szakmunkás-bizonyítvány megszerzéséhez.

Juttatásaink fonó szakmunkástanulók részére: — napi 4 Ft-ért ebéd; — autóbuszbérlet, havi 20 Ft-ért; — kollégiumi elhelyezés 150 Ft-ért.

A három tanév teljes idejére ingyenesek a tankönyvek, tanszerek; a munkaruha, iskolaköpeny, fejkendő, munkacipő. Ezenkívül a tanulókat a következő juttatások illetik meg havonta: — tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően) 250—1100 Ft-ig; — társadalmi alapösztöndíj 650 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft-ig terjed (tanulmányi eredménytől függően).

A többi szakmunkástanuló részére juttatásaink a következők; — kollégiumi elhelyezés 150 Ft-ért; — havonta autóbuszbérlet; — napi 4 Ft-ért ebéd (az iskolai napon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban); — társadalmi alapösztöndíj 650 Ft, valamint a tanulmányi eredménytől függően tanulmányi pótlék 150—250 Ft; — tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől függően) 50—900 Ft.

A lányok és fiúk részére a harmadik tanévben lehetőséget biztosítunk a teljesítménybérben történő foglalkoztatásra.

Kereseti lehetőség a szakmunkás-bizonyítvány megszerzése után fonó szakmában 4000—6000 Ft; a többi szakmában a bérbesorolási kategóriától függően alakul.

Kérésedre a részletes tájékoztatót postafordultával megküldjük.

Címünk: Pamutfonóipari Vállalat
Lőrinci Gyár Budapest XVIII. Gyömrői út 85—91.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor kérd meg osztályfőnöködet, hogy a továbbtanulási jelentkezési lapodra írja rá, hogy a Lőrinci Fonóba jelentkezel fonó, textilipari gépszerelő, géplakatos, esztergályos szakmára. A jelentkezési lapodat a szakmunkásképző intézet címére szíveskedj elküldeni.

Fonó szakmára: Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet
Budapest V., Markó u. 18/20.;
a többi szakmára: 4. sz. Vörös Csillag Ipari Szakmunkásképző Intézet Budapest XIX., Pf. 134. — 1675.

Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon az 585-122/184-es melléken.
Szeretettel várunk gyárunk szakmunkástanulójaként!

ÁLMODIK AZ ÁLLATKERT

SZÍNES MAGYAR TERMÉSZETFILM

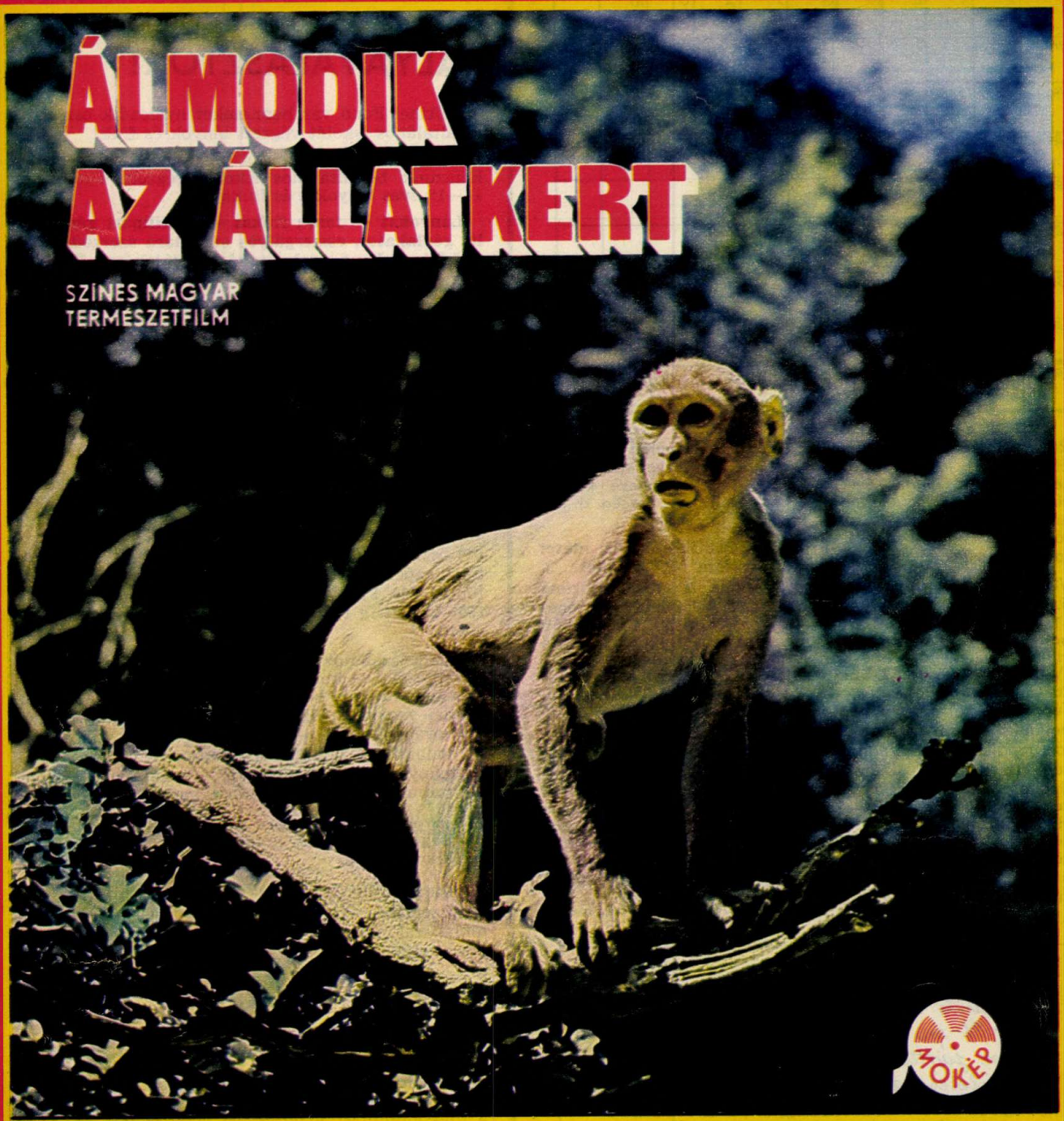

Operatőr: Vancsa Lajos
Rendezte: KOLLÁNYI ÁGOSTON
Zene: Lerch István
Ének: Kovács Kati
Főszereplő: GARAS DEZSŐ

Hogy miről álmodhat az Állatkert? Ezt az éjjeliőr meséli el egy kíváncsi kisfiúnak és vele együtt a nézőknek. Miről álmodik-álmodozik maga a sok tájat látott mesélő? Afrikáról, az állatkerteknél sokszorta nagyobb és szebb rezervátumok egyikéről.

Kollányi Ágoston filmje jó szórakozás az egész családnak!

Szeptember 5-től a mozik műsorán!

Készült a MOKÉP és a MAFILM Népszerű-Tudományos Filmstúdió együttműködésével.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA az 1986/87-es tanévre felvesz általános iskolát végzett **lányokat fonó és szövő; fiúkat textil-gépszerelő, lakatos, villanyszerelő, esztergályos** szakmára szakmunkástanulónak.

TANULMÁNYI IDŐ 3 ÉV. FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Ösztöndíj: a tanulmányi ösztöndíj az eredménytől függően 500—960 Ft; a társadalmi ösztöndíj egységesen 500 Ft havonta, + 100, 150, 200 Ft tanulmányi pótlék.

Juttatások: — 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk (napi háromszori étkezés); — ingyenes kollégiumi elhelyezés; — iskolaköpenyt, füzetcsomagot, tankönyvet, munkaruhát térítésmentesen adunk; — évente kedvezményes vásárlás a gyár termékeiből; — a tanulók részére 50%-os utazási kedvezményt biztosítunk; — a III. éves tanulókat teljesítménybérben foglalkoztatjuk.

A szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség. A lányokat 160 Ft-os térítés ellenében modern leányszállókon, a fiúkat gyári albérletben helyezzük el.
A továbbtanulásra szakirányú középiskolában lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezés:
PTM Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest, Pf. 43. — 1502
Telefon: 662-688

FIATAL LÁNYOK JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK!

Fiatal lányok jelentkezését várjuk az Újpesti Gyapjúszövőgyárba az 1985. szeptember 1-én induló tanévre, fonó-szövő szakma megszerzése céljából. Utólagos jelentkezést szeptember 30-ig még elfogadunk! Felvételi követelmény: 14. életév betöltése, általános iskolai végzettség. Tanulmányi idő 3 év. Az I. osztály I. félévében a tanulmányi ösztöndíj egységesen 170 Ft. A II. félévtől tanulmányi eredménytől és osztálytól függően: 50—900 Ft. Társadalmi ösztöndíj havonta: 800 Ft. Tanulmányi pótlék a tanulmányi eredménytől függően: 80—400 Ft. Kiegészítés havonta: 200 Ft. Jövedelempótlék havonta: 200 Ft. A III. osztályban 100%-os teljesítménybérben való foglalkoztatás: 1000—1500 Ft.

Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezést, étkezést, iskola- és munkaköpenyt, tanszereket biztosítunk.

Havonta egyszer hazautazási költséget térítünk.

A tanulók a teljes ellátásért napi 4 Ft-ot fizetnek.

A szakmunkásvizsga megszerzését követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezni lehet:
Újpesti Gyapjúszövőgyár
személyzeti osztály
Budapest IV., Berni u. 1. — 1045

FIGYELEM!

Az 1986/87-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett **lányokat szövő szakmára** beiskolázunk szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év. Juttatások: — 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; — 200 Ft kiemelt szakmapótlék; — tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50—450 Ft, II. évben 50—540 Ft, III. évben 50—820 Ft.

Fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, géplakatos, textilipari gépszerelő szakmára iskolázunk be szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: — 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; — tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50 Ft-tól 400—500 Ft, II. évben 50 Ft-tól 500—600 Ft, III. évben 50 Ft-tól 800—900 Ft.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 4 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5 százalék szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4000—7000 Ft/hó; a többi munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen: hétfőtől—csütörtökig, 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.
Cím: Budapest Pf: 391. — 1394

3691
2143
9751
7691

85/23
XL. ÉVF. • 1985. SZEPTEMBER 12. • ÁRA: 4,50 Ft
PAJTÁS

TEHETSÉGET KERESÜNK!

EGYÉNI PÁLYÁZAT AZ 1985/86-OS TANÉVRE

Minden ember tehetséges. Ezt vallja a genetikus, ezt igazolják jelenlegi számunk riportjai is. Te mihez érzel magadban képességeket? Önmagad megismerését segíti tesztünk. Tudásod kiváló próbája pedig az EGYÉNI PÁLYÁZAT, amelyet évről évre meghirdet az Országos Pedagógiai Intézet. Lapunk e heti kiadása tartalmazza az 1985/86-os pályázat teljes kiírását. Részletesen ismertetjük a feladatokat. A pályázatok beküldésének módjáról a 27. oldalon találsz tájékoztatást.

PÖTYI A VÍZIJÁTÉK

Pötyi lábait tőből leharapta a Fekete. Öt hét múlva a csonkon megjelent négy ujjacska. Szépen növögetett, aztán a Fekete újból akcióba lépett. Pötyi megint lábak és ujjak nélkül maradt. Erre aztán Feketét büntetésből, no meg kísérletképpen egyedül hagyták az akváriumban, s április óta fokozatosan vonják el tőle a vizet. A kitett szűrű Feketének ma már csak éppen annyi vize van, hogyha kedve tartja, alatta élhet. Viszont készítettek az akvárium végében egy dombocskát, amire a „bűnös" egyre gyakrabban kiül. Várják, hogy kialakuljon a tüdeje...

De ki, vagy mi is a Pötyi és a Fekete?

Budán, egy kertes családi ház első emeletén él bátyjával és szüleivel a szőke, szemüveges Benkő Zoltán, az Érdi úti Általános Iskola hatodikos diákja. Pötyi és a Fekete gazdája. Történetük igazán nem mindennapi. A kezdetet édesanyja meséli:

— Nyolcéves volt Zoli, amikor beiratkozott a könyvtárba. Sokáig elmaradt. Izgultunk is, aztán hazaállított Tasnádi—Kubacska András: Ősállatok nyomában című könyvével. Több mint egy évig volt nálunk a könyv, kaptuk a felszólításokat, de Zoli nem akart megválni tőle. A boltokban viszont hiába kerestük. Végül fénymásoltattam, beköttettem, s így a könyvtárit visszavihette. Jegyzetelt a könyvből, sőt előadásokat is tartott nekünk.

— Megtetszettek az ősállatok. Különlegesek voltak, nagytestűek, még a szitakötők is embernagyságúak — lelkendezik még most is Zoli.

Ezután gyűjteni kezdte a hasonló témájú kiadványokat. Névnapra, születésnapra, karácsonyra családtagjai lepték meg. Egy év múlva két mexikói axolotlot kapott ajándékba, Dinit és Dinót. (Az axolotl kétéltű állat, Mexikótól délre, két tóban élnek. Maga a szó azték eredetű és magyarul vízijátékot jelent. Általában fekete és fehér színűek. A pöttyös igen ritka, egyedülálló, innen a Pötyi neve.)

— Az öregek, Dini és Dinó fekete és fehér volt és szerencsére, teljesen véletlenül fiú és lány. Semmit se tudtunk róluk, idehaza nincs is irodalma. Fokozatosan jöttünk rá mindenre — magyarázza nagy szakértelemmel Zoli. — Először napra tettük, aztán a hallba, és lámpát szereltünk föléjük. Amikor lógni kezdtek a peték, azt sem tudtuk mi az. Rengeteg pete volt, de mire észbe kaptunk, a szülők enni kezdték, úgy, hogy csak egy kelt ki. Ezt a keresztapámról elneveztem Jancsikának.

Zoli az első pillanattól naplót vezet. Napra készen, a legfontosabb eseményekről (színes rajzokkal illusztrálva), hisz úgy tudja, Magyarországon ő az egyetlen sikeres axolotl-tenyésztő. Olyannyira, hogy amikor a keresztapa még két axolotllal, Axival és Lottival beállított, s ezektől 110 kis utód született — mind fekete, a Pötyi kivételével —, akkor Zoli kettőt elajándékozott az Állatkertnek, melynek egyáltalán nem volt ilyen kétéltűje. Ugye milyen világraszóló dolog ez! S amikor még azt sem tudták, mivel etessék őket, megkeresték Ország Mihály állatorvost, aki hasznos tanácsokkal látta el őket, s azóta sem szakadt meg a kapcsolat.

Zolit Keresztessy Katalin, az Állatkert biológusa cikkírásra buzdította. (Ő boncolta föl Lottit, s akkor bizonyosodott be, hogy az axolotlnak nincs tüdeje.) Művét az axolotl-tenyésztés tapasztalatairól már le is adta az Élet és Tudománynak, hiszen hazánkban valóban ő az egyetlen, aki akváriumban sikeresen szaporítja e kétéltű állatokat.

A 11 éves fiú tagja a Herman Ottó Magyar Országos Állat- és Természetvédő Egyesületnek, a Magyar Akvarista és Terrarista Országos Egyesületnek, a TIT akvarista szakkörének, melynek szakosztályelnöke, Molnár Bálint fölkérte, hogy ősztől tartson diavetítéses előadásokat a TIT-ben. Szobájának ablaka kertre néz. Télen itt eteti a madarakat. Egy kalitkában két zebrapinty, a fészekben négy tojás. A fiókák bármelyik nap kibújhatnak.

A falon állatos naptárak és képek, még a díványpárnán is gólya és kutya virít. A polcokon elefánt-figurák. Indiából, Kínából, Nigériából, Hollandiából, Svédországból. Amikor a néprajzi múzeumban szakkörre járt, agyagelefántot is készített. S a barátja is meglepte egy színes üvegelefánttal.

— Miért gyűjtöd az elefántokat?

— Mulatságosak, kedvesek. A Tarzan-filmekben szerettem meg őket.

— Milyen pályára készülsz?

— Állatokkal szeretnék foglalkozni.

— S mi életed legnagyobb vágya?

— Eljutni a Galapagos-szigetekre, ahol az elefántteknősök még ma is élnek.

Tarpai S. Anikó
Fotó: Karasz Lajos

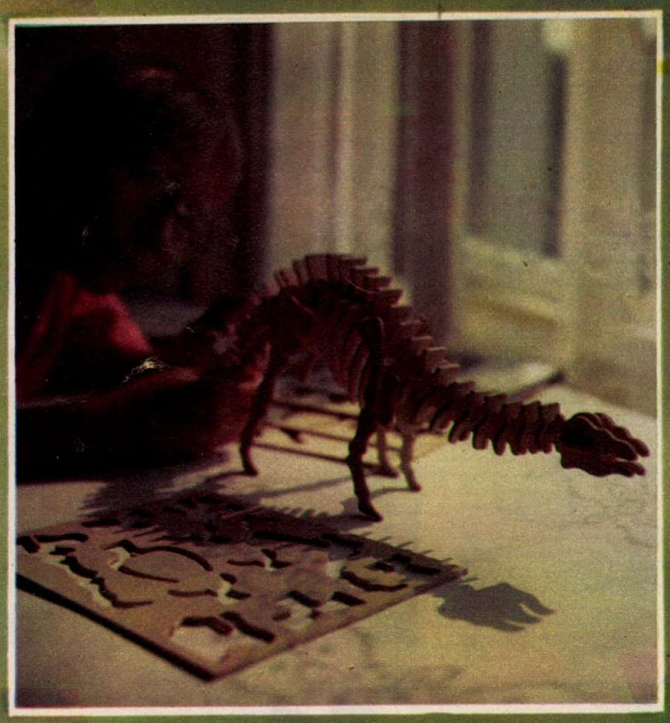

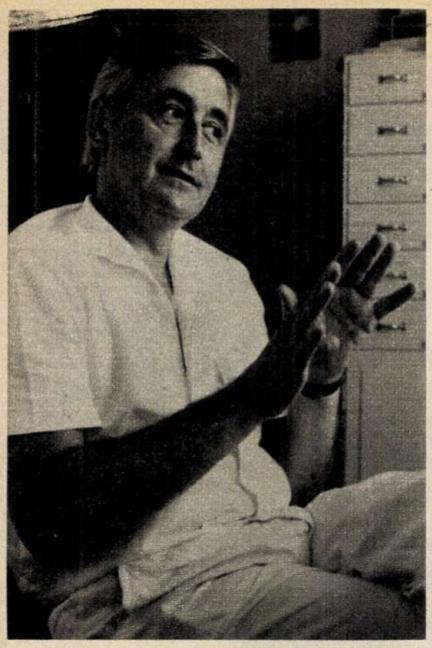

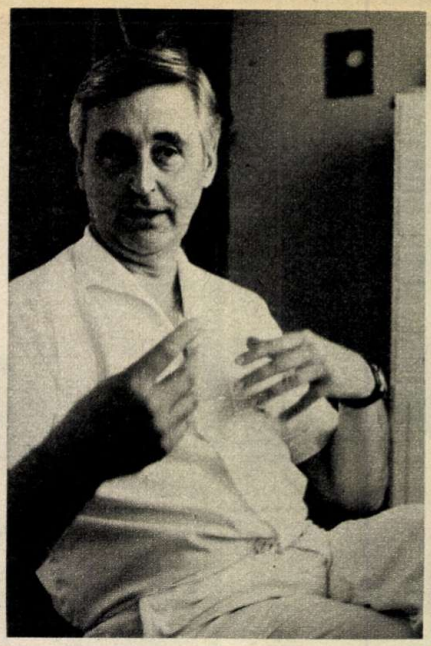

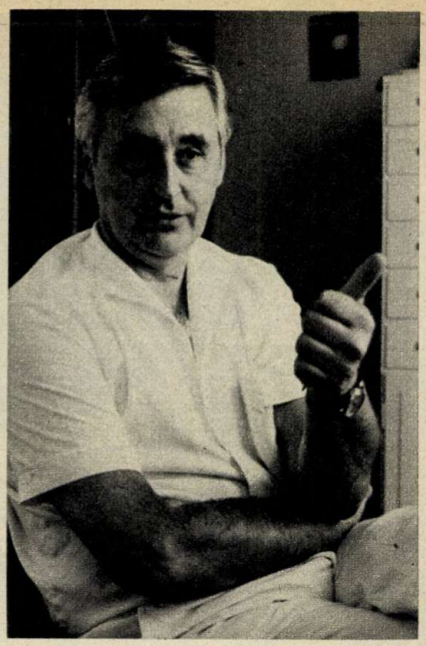

Te miben

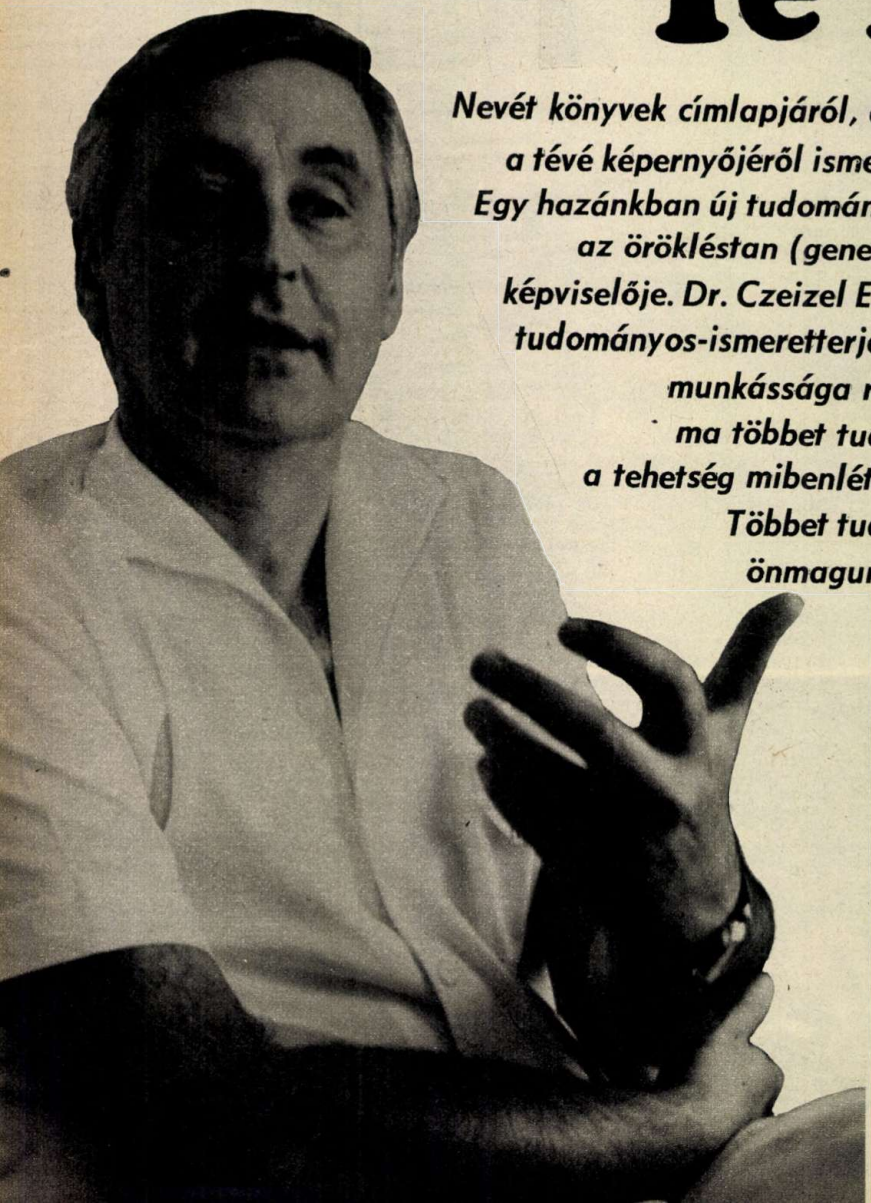

Nevét könyvek címlapjáról, arcát a tévé képernyőjéről ismerjük. Egy hazánkban új tudományág, az öröklestan (genetika) képviselője. Dr. Czeizel Endre tudományos-ismeretterjesztő munkássága révén ma többet tudunk a tehetség mibenlétéről. Többet tudunk önmagunkról

— Ha visszaemlékezik diák korú önmagára, hogyan ítéli meg: tehetséges volt?

— Nem voltam rossz adottságú gyerek. A legjobb focista voltam az osztályban, s amellett még kosaraztam is. Naponta jártam edzésre, és a hétvégeken két meccsem is volt. Ez sem gátolt abban, hogy kitűnőre érettségizzek. Pályát viszonylag későn választottam, előbb focista akartam lenni, azután történész. Máig nagyon szeretem a történelmet. Apám bíztatására jelentkeztem az orvosi egyetemre, így lettem orvos. Mégis, ha mérlegre teszem magam, nekem legtöbb az akaratból jutott. Máig képes vagyok végrehajtani olyan dolgokat is, amelyek közben veszítenek jelentőségükből. Csak azért, mert elhatároztam. S ha így veszem, akkor azt mondhatom: tehetséges voltam.

— Meghatározható-e ez a fogalom: tehetség?

— A válasz egyszerre könnyű és nehéz. Hiszen azt mondhatjuk: adott tehetség-területen az átlagot meghaladó képesség. A képesség pedig az ember veleszületett, fejleszthető adottságának és ennek felszínre hozásáért kifejtett munkájának az együttese.

Ha viszont e mögé a kézenfekvő meghatározás mögé nézünk, kiderül: milyen nehéz is a válasz! Hiszen mi is az a tehetség-terület, ahol az adottság megmutatkozik? Évszázadok nagy gondolkodói keresték már a feleletet, mivel a tehetség-területek száma szinte végtelen. Hiszen ilyen az egész világ és az élet is. Magam egy sokfelszínű kavicshoz hasonlítanám a tehetséget, amit hosszú ideig kell csiszolni, hogy előtűnjön belőle a drágakő csillogása. És a

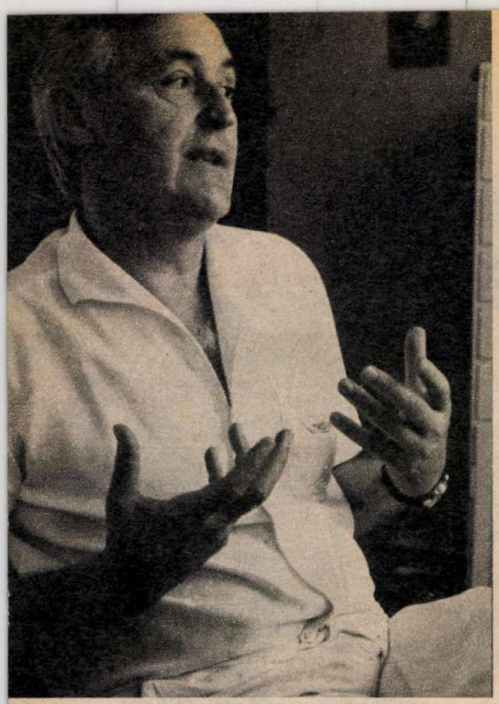

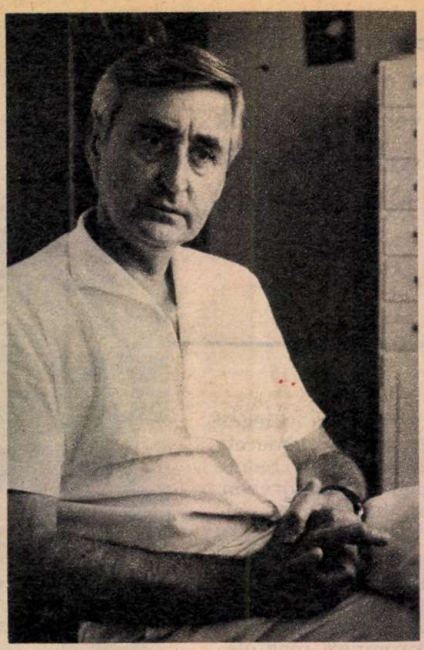

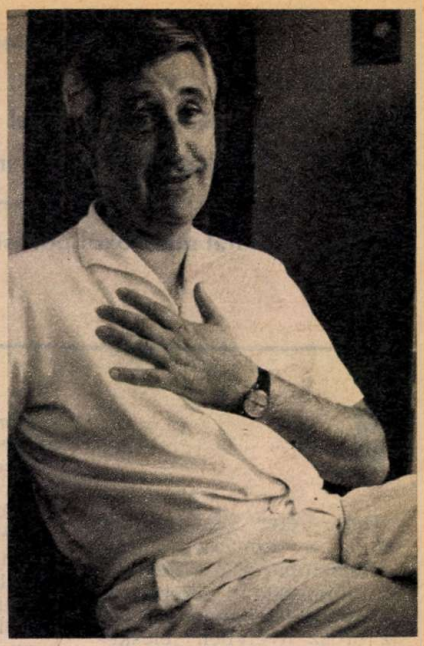

vagy tehetséges?

kulcsszó — a sokszínűség! Az emberek hajlamosak csupán egy-egy tevékenységi területre korlátozni a tehetséget. Az iskolában, mondjuk, csakis az tehetséges, aki kiválóan tanul. Nem arról van szó, hogy a kiemelkedő tanulás ne lehetne az átlagot meghaladó képesség mutatója. De hasonlóan a tehetség megnyilvánulása a kivételes sportadottság, például a kitűnő labdaérzék. Vagy a szakmunkásoknak az a kézügyessége, ami a régi mesterek sajátja volt. De ide sorolom az olyan speciális képességeket is, mint a matematikai gondolkodás, beszéd, emlékezés. Vagy a jellem. S ha ilyen tágan értelmezzük a tehetség fogalmát, akkor azt mondhatjuk: nincs olyan ember, aki ne lenne tehetséges.

— A tehetség tehát mindannyiunkban ott rejlő lehetőség. Mégis, hol dől el, hogy valaki rendelkezik-e valamilyen, az átlagot meghaladó képességgel?

— Ott, hogy van-e lehetőség a tehetség megmutatására! Iskolai példánál maradva: nem hiszek annak a szülőnek, aki azt állítja, hogy gyereke ilyen meg olyan tehetséges — noha néhány tantárgyból bukásra áll. Ugyanígy nem fogadom el annak az embernek az érvét, aki azt állítja, mekkorát tudna ő alkotni, ha — akarna. Goethének adok igazat, aki így fogalmazott: a tehetség a mérhetetlenül sok munka eredménye. A fogalmazás leegyszerűsített, de nagyon igaz. A tehetség fokmérője az is, hogy valaki hajlandó-e megdolgozni a veleszületett adottság felszínre hozásáért? Eltérések természetesen vannak: a nagyobb tehetség kevesebb munkával is elérheti, amit a másik csak verejtékezve.

— A munkát említette. A fogalom nem túl divatos a mai diákok között. A gyerekek általában nem azt tartják „menő fejnek", aki sokat dolgozik.

— Magam is tapasztaltam, hogy egy-egy nagyhangú, cigiző, vagánykodó srác nagyobb sikereket ér el az osztálytársak között, mint az, aki csöndesebb, szorgalmasabb, hajlandó tanulni, dolgozni. Sokan családi adottságaikkal „villognak": születésük, jobb indíttatásuk, anyagi helyzetük eleve a többiek fölé emeli őket. Pedig ezek a gyerekek még nem tettek semmit saját magukért. S közülük csak kevesen gondolkodnak el azon, hogy kinek is köszönhetik mindezt, s mit tettek ők maguk készen kapott lehetőségeikkel? Egy-egy osztályközösség elfogadja ezeket a látványos, sikeres gyerekeket „menőknek". Anélkül, hogy a többiek tárgyilagosan felmérnék, ők maguk miben lehetnének „menők"? Mert vallom, hogy egyik gyereknek sincs kisebb lehetősége, hogy megtalálja a maga területét. Ezer dologban lehet másodiknak lenni. De kell lennie egyetlen dolognak, amire büszkén mondhatjuk: ezt én tudom a legjobban. Én, egyedül.

— Felismerheti-e egy diák önmaga tehetségét?

— Mindent meg kell tennie, hogy felismerje. Elsősorban azt kell megkérdeznie önmagától, mihez is van kedve. Hiszen nagyon fontos, hogy olyan dolgot csináljon az ember, amit szeret. Gyerekkorban sajnos csak néhány divatos szakma kerül előtérbe. Szinte minden diák először színész, beaténekes vagy sportoló akar lenni. Ez nem baj, és az sem, ha megpróbálkozik a dologgal. Gyorsan kiderülhet, hogy megvannak-e a megfelelő képességei. S ha nincsenek, azt nem szégyen bevallani. A divathullámot azonban követnie kell önmagunk kipróbálásának. Az a jó, ha minél több területen méretik meg fiatalkorban az ember.

— Minden közösségben, az iskolában is, élnek az átlagot meghaladó tehetségű emberek. Életük, sorsuk, gondolkodásuk a megszokottól eltérő, ezért sokan nehezen fogadják el őket. Törvényszerű, hogy a tehetséges ember mindig különálló legyen?

— A tehetség, amióta világ a világ, nehéz ember. Egy József Attila, Ady Endre vagy Latinovits Zoltán elsősorban önmagával bírkózott, miközben szembekerült a külvilággal. Az lenne a jó, ha tehetség és közösség nem taszítaná egymást. Egy osztályközösségnek például meg kellene éreznie, hogy számára is érték, ha van egy-egy kiemelkedő képességű tagja. Az irigység az ember természetes tulajdonsága. De győzedelmeskednie kell felette annak a tudatnak, hogy a másik ember sikere bennünket is visz magával. Ne azt keressük, hogyan tudjuk akadályozni a tehetség útját, hanem, hogy mit tanulhatunk tőle. Példáján okulva hogyan találhatjuk meg azt a területet, ami a miénk? Én azt szeretném, ha a gyerekek megtalálnák a maguk tehetség-területét, és büszkék lennének képességeikre. Az ember teste és szelleme még meglehetősen kihasználatlan forrás. Hogy ebből a lehetőségből mennyi valósul meg, ez minden generáció legszebb kihívása. Önmagunk megismerése, képességeink csiszolása és tehetségünk megvalósítása — igazi, emberhez méltó tett.

Major Árvácska
Fotó: Karasz Lajos

Két fiatal már bizonyított. Nem csodagyerekekről van szó, de azért mégis mások, mint a többiek. Valami olyasmit értek el, amivel a velük egykorúak nem dicsekedhetnek. Más és más szinten bizonyítottak, abban viszont megegyeznek, hogy a tehetség mindkettőjüknél munkával párosul

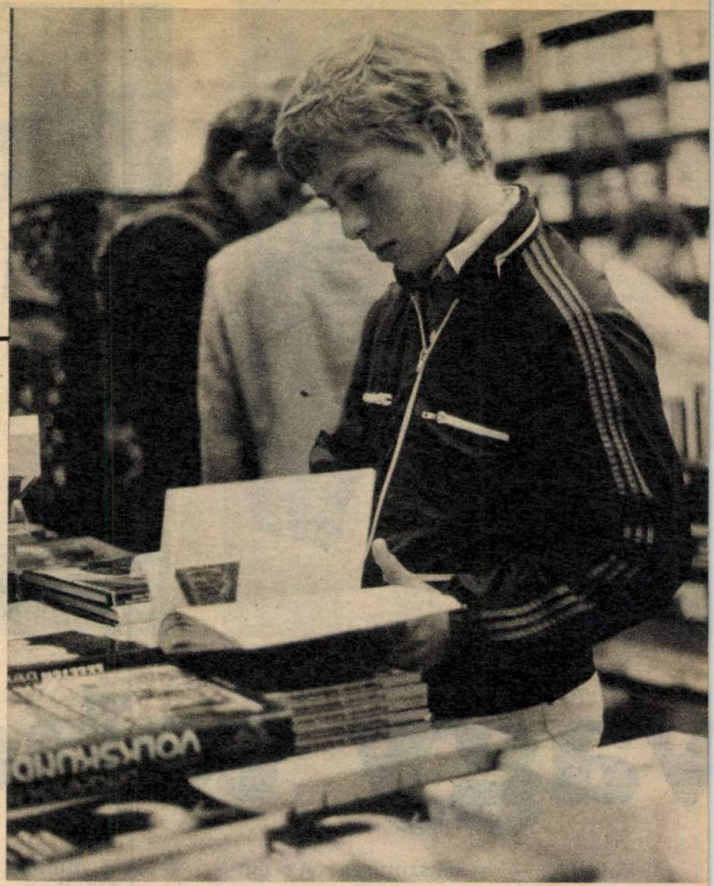

1

Heil Péter Veszprémben lakik, a Lovassy László Gimnázium első osztályos tanulója. Eddigi sikereit az általános iskolában érte el, az orosz nyelvben jeleskedett. A legnagyobb elismerést tavaly nyáron Moszkvában kapta, a Nemzetközi Diákolimpiáról aranyéremmel jött haza.

— Hogyan kezdődött a versenyzés?

— Egy kis nagyképűséggel azt mondhatnám, hogy véletlenül fedeztek fel. Az iskolának ki kellett állítania oroszból egy szükségcsapatot. Tíz-tizenöt mondatot mondtam Moszkváról, ennek alapján kerültem be a csapatba. Országos tizenkettedik helyezés lett a dologból. Nagyon örültünk, mert senki sem számított ilyen eredményre. Aztán már tudatosabb volt a felkészülés.

— Tehetségesnek tartod magad?

— Nehéz erre válaszolni, mert ritkán állít ilyet az ember magáról. Az biztos, hogy van nyelvérzékem. Ragadnak rám a szavak, könnyen ellesem a kiejtést. Ennek persze, megvan a rossz oldala is. Egyszer olyan vidéken nyaraltam az NDK-ban, ahol egy ritka nyelvjárást beszéltek. Utána alig tudtam leszokni róla.

— Németül is tudsz?

— Igen. Ötödikes voltam, amikor apu beíratott egy TIT-tanfolyamra. Nem volt nagy kedvem hozzá. Először arra gondoltam, mikor fogok majd játszani, ha délutánonként különórákra kell járnom? De aztán belejöttem, és most már nagyon szeretem a nyelveket. A gimnáziumban az angolt választottam második nyelvként.

— A szüleidnek köszönheted, hogy felkeltették érdeklődésedet a nyelvek iránt?

— Feltétlenül. Ők mindketten beszélnek idegen nyelveket, ezek ismerete egészen kiskoromtól benne volt a család légkörében. Egyébként, ha már a szülőknél tartunk, el kell mondanom, hogy burokban születtem. Olyan környezetben nőttem fel, ahol mindig gondoskodtak róla, hogy a koromnak megfelelően kielégíthessem minden érdeklődésemet. És irányítottak. Ma már komolyan veszek mindent, amit csinálok.

— Fontos, hogy minden tantárgyból ötösöd legyen?

— Nem feltétlenül, bár jó, ha megvan az ötös. De ez még nem minden. A matekhoz például nincs olyan jó érzékem, mint a nyelvekhez. Az ötöst ugyan megkaptam, de úgy gondolom, hogy ez nem elég. Szerintem a matek a „legőszintébb" tantárgy. Ott nincs mellébeszélés. Néha úgy érzem, hogy sok mindent a „beszélőkémnek" köszönhetek. Ezért is fontos számomra, hogy matematikában is bizonyítsak. Mostanában nagyon érdekelnek a számítógépek. Ezen a ponton találkoznak a nyelvek és a matematika. Ha csak tehetem, bemegyek a gimnáziumba programozni.

— A sok elfoglaltság mellett mire jut még idő?

— A barátokra mindenképpen szakítok időt. Szeretek focizni, kerékpározni, úszni, teniszezni. Ezt pedig csak társaságban lehet csinálni. Egyébként sem akarom, hogy a környezetem tanulógépnek tartson.

— Milyen terveid vannak?

— Titokban azt tervezem, hogy pilóta leszek. Tudom, nehéz dió ez, de megpróbálom feltörni. Otthon szenvedélyesen gyűjtöm a repülőmodelleket. Megvannak már a világ legjelentősebb utasszállító gépei. Szeretek álmodozni. Kár, hogy nem ötszáz évvel később születtem. Akkor talán bejárhatnám az egész Tejútrendszert. A Föld körüli keringés kevésbé vonzó a számomra.

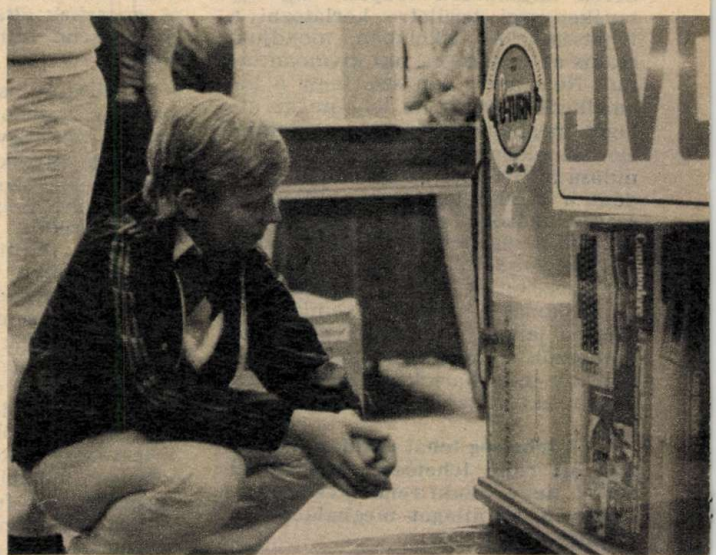

2

A nyelvekről kezdtünk beszélgetni Polgár Lászlóval is, a pápai Petőfi Gimnázium végzős diákjával. Találkozásunk akár jelképes is lehetne: Budapesten futottunk össze, a Rigó utcában. Abban a félelmetes épületben, amelyet ismer mindenki, aki állami nyelvvizsgára jelentkezik. Lacival éppen a felsőfokú orosz nyelvvizsga szóbeli fordulója után beszélgettünk.

— Izgultál?

— Nem nagyon. Van már gyakorlatom a vizsgákban és a nyilvános szereplésekben.

— És mit gondolsz, sikerült?

— Majd meglátjuk. Az eredményt később közlik. Annyit mindenesetre tudok, hogy jobban is szerepelhettem volna. Amikor németből vizsgáztam, nagyobb biztonságban éreztem magam, pedig a németet nem iskolában, hanem magánúton tanultam.

Laci tizennyolc éves, és máris három idegen nyelvet beszél. A gimnázium-

KETTEN
-FELSŐBB OSZTÁLYBÓL

ban az orosz mellett angolt tanult. Nyelvvizsgája ugyan nincs még angolból, de — mint mondja — meglehetősen jól megy.

— Laci, nyelvzseni vagy?

— Nem! — tiltakozik erélyesen, miközben a szemüvegesek megszokott mozdulatával igazít egyet a szemüvegén.

Igaza van, nem nyelvzseni. Ostoba kérdés volt. Azzal viszont egyetért, hogy van tehetsége a nyelvekhez. Mint ahogy sok máshoz is. Érdeklődési körének csak egy részét teszik ki a nyelvek. Biológia és történelem kivételével szinte minden tantárgyból ott volt a megyei, területi és országos középiskolai versenyeken.

— Melyek a legemlékezetesebb győzelmeid?

— Kezdjük az orosszal. Az általános iskola hetedik osztályába jártam, amikor egy három fős csapattal megnyertük az országos versenyt. Egy évvel később harmadik helyezettek lettünk itthon, majd ugyanabban az évben ezüstérmet kaptam Moszkvában a Nemzetközi Diákolimpián. Tavaly ezt sikerült megkoronázni, és az enyém lett az aranyérem. Kémiából van egy országos harmadik helyezésem. Angolból és matematikából bejutottam a középiskolai verseny országos fordulójába. Idén a Ki miben tudós? első helyezettje lettem irodalomból.

— Mit szólnak a sikereidhez az iskolában?

— Azt mondták, ha még sokat fogok versenyezni, a hiányzások miatt nem kapok bizonyítványt. Szerencsére sikerült a megengedett hiányzási kereten belül maradni. Általában két nap felkészülési időt kaptam a versenyek előtt. Később hallottam, hogy mások hónapokat töltöttek a könyvtárakban, búvták a szakirodalmat. Ha ezt nézzük, akkor az én munkám nem állt arányban az eredményekkel. Egyébként is lusta ember vagyok, nem szeretek sokat dolgozni.

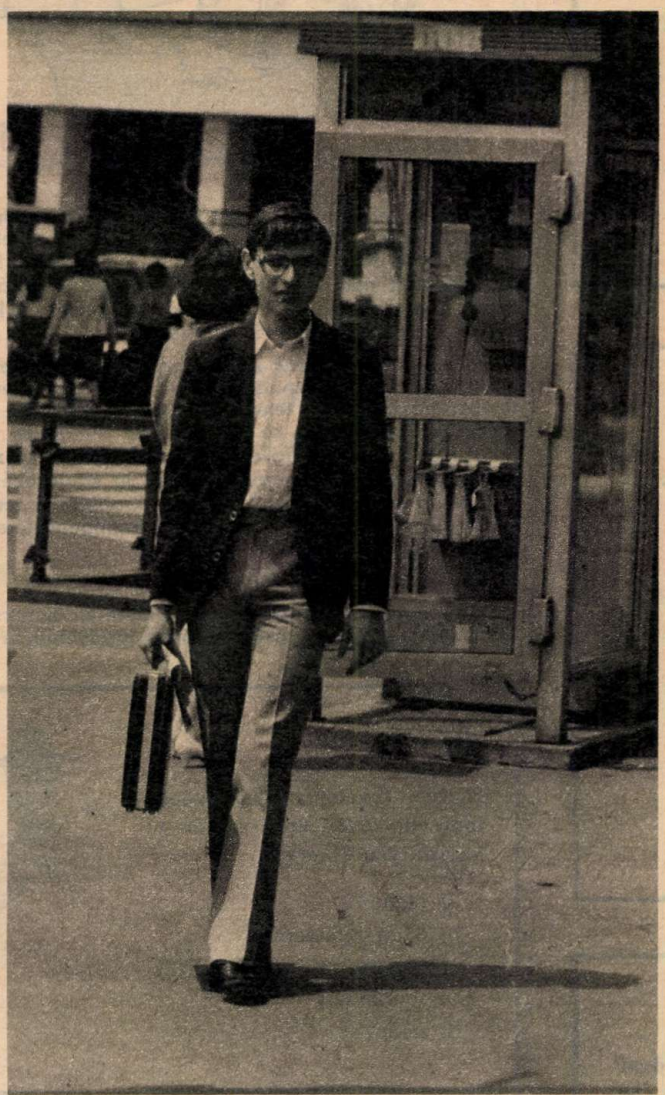

— Nem túlzás ez a kijelentés?

— Ami az órai felkészüléseket illeti, nem. Naponta egy óránál többet nem kellett tanulnom. Akkor is inkább a szakkönyveket böngésztem. A tankönyvekkel úgy voltam, hogy már az első héten elolvastam valamennyit. Ez az egyszeri átolvasás elég is volt. Legfeljebb még az órák előtt átfutottam az aznapi anyagot.

— Nem voltak ebből kellemetlenségeid?

— Dehogynem. Különösen akkor, ha váratlanul felcserélték az órákat. Én ugyanis mindig csak a szünet utáni órára készültem . . .

— Hobbi?

— Nincs különösebb hobbim. Talán az olvasás, de az sem hobbi igazán, hanem beteges szenvedély. Elolvasok mindent, ami a kezem ügyébe kerül. A szüleim mesélik, hogy hároméves koromban kezdtem érdeklődni a betűk és a számok iránt. Az óvodában sokat rajzoltunk, általában tematikus rajzokat: karácsony, április 4., május elsejei felvonulás satöbbi. Ez nekem nem ment. Akkor voltam

boldog, amikor azt mondták, rajzoljon mindenki, amit akar. Ilyenkor aztán teleírtam a rajzlapot betűkkel és számokkal.

— Vannak barátaid?

— Természetesen. Bár olyan igazi, testi-lelki jóbarátom nincs. Benne voltam minden diákcsínyben, összejártunk, buliztunk a többiekkel. Mindig jól kijöttem a diáktársaimmal.

— Hát a tanárokkal?

— Ha jól meggondolom, nem voltam soha mintadiák. Ha nem kaptam külön feladatokat az órákon, unatkoztam. És ezt ki is mutattam. Nem provokáltam ki, hogy kérdezzenek, de elvártam. Egyébként kiengedtem, lazítottam.

— Mindez már a múlté, hiszen befejezted a gimnáziumot. Hogyan tovább?

— A Szovjetunióba megyek tanulni nemzetközi gazdasági szakra. A dolog külön érdekessége, hogy történelemből kellett felvételiznem, holott éppen ez volt az egyik olyan tantárgy, amelyből soha nem vettem részt semmilyen versenyen. Azért sikerült. Most tízhónapos katonai szolgálat következik, aztán jövő szeptemberben irány Moszkva. Remélem, nyelvi nehézségeim nem lesznek.

Péter József
Fotó: Zay Péter

Tehetség tükör

Mindenki elégedett, ha azt hallja magáról: tehetséges vagy! Sokszor olvashatjuk tudósok, írók, művészek stb. életrajzában: „tehetségét korán felismerték". Ám a történelem során arra is számtalan példa akad, hogy nagy alkotók, tudósok műveit, felfedezéseit nem ismerték el, és sok hányattatás után, sok akadály legyőzésével bizonyíthatták csak rendkívüli képességeiket. Sokszor csak az utókor szolgáltatott nekik igazságot és ismerte fel tehetségüket.

De vajon mi egymás közt felismerjük-e a tehetséget? Meg tudjuk-e fogalmazni, kit és miért tartunk tehetségesnek? A tehetség igen tág fogalom, sokan sokféle értelemben használják. A tehetség lényegében sokféle tulajdonság szerencsés találkozása révén alakul ki – és ne felejtsük el! – fejlődik is. A tehetséges embert egyaránt jellemezheti a jó megfigyelőképesség és rendszerezőképesség, emberekkel való bánni tudás, jó helyzetfelismerő-képesség, jó kifejezőkészség vagy a dönteni tudás, kockázatvállalás, játékosság ... Leggyakrabban a tevékenységben, a napi elfoglaltság során lehet felismerni. A kérdés az: szembenéztetek-e már ti azzal, hogy tehetségesnek tartjátok-e magatokat?

Ez a tükör erre kíván választ adni.

Válaszaitokat szerkesztőségünk címére küldjétek: 1397 Budapest, Jászai Mari tér 5. Leveleiteket szakemberekkel közösen, lapunkban értékeljük.

1

Van-e olyan területe az életnek, amelyik különösen érdekel?

igen — nem

Ha igen, írd ide, hogy mi az:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2

Van-e olyan tevékenység, amit rendszeresen, jó kedvvel, érdeklődéssel csinálsz?

igen — nem

Ha igen, írd ide, hogy mi az:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3

Hány órát töltesz el kedvelt tevékenységeddel? (Heti átlagban):

a) 2 óra

b) 4 óra

c) 8 óra

d) 15 óra vagy annál több

4

Kedvelt tevékenységed (érdeklődésed) révén értél-e már el valamilyen sikert?

a) igen

b) díjat nyertem

c) bemutatták, kiállították, megjelent

d) nem

5

Arról a területről, amely iránt érdeklődsz, amelyen rendszeresen tevékenykedsz, az átlagosnál több ismerettel rendelkezel-e?

a) igen

b) gyűjteményem van belőle

c) könyveket, cikkeket olvasok

d) előadásokat, szakkört látogatok

e) nem

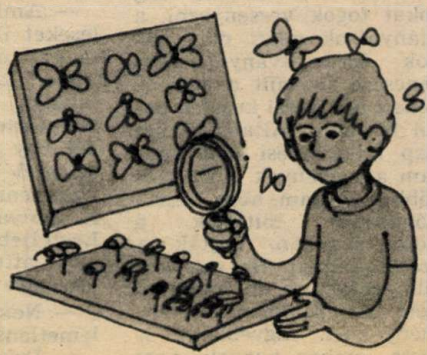

6

Sok időt töltöttél azzal, hogy egy barátodnak ajándékot válassz. Személyesen adod át neki. Mit szeretnél, hogyan viselkedjen, ha nem tetszik neki az ajándék?

a) tartsa meg az ajándékot, és udvariasan köszönje meg
b) mondja meg neked, hogy nem tetszik
c) vigye vissza az ajándékot a boltba, anélkül, hogy neked szólna

7

Mit szeretnél inkább?

a) jó úton, de nehéz terepen megmászni egy hegyet
b) új utat törni az erdőn át
c) nem nehéz terepen, jól kijelölt úton kirándulni

8

Ha lenne 200 forintod, ami nem kell semmire, mit csinálnál vele?

a) előfizetnél egy lapra, folyóiratra
b) vennél egy inget vagy blúzt
c) meghívnád egy barátodat ebédelni
d) szakkönyvet vagy alkatrészt vennél

9

Az alábbi helyzetek közül mikor éreznéd, hogy tenned kell valamit?

a) egy autó bekapcsolt reflektorokkal parkol fényes nappal
b) egy kutya felkergetett egy cicát egy telefonpóznára
c) nagyobb fiúk konzervdobozt próbálnak kötni egy kutya farkára

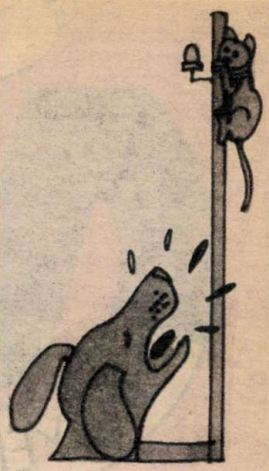

10

Ha valamilyen értékes adottsággal születhetnél, mit választanál?

a) szép énekhangot
b) kiemelkedő művészi tehetséget
c) jó kézügyességet
d) jó értelmi képességet

11

Milyen munkát végeznél szívesebben?

a) ami erőfeszítésekre késztet az egyéni érvényesülésben
b) ami sikereket hoz
c) amivel sok pénzt lehet keresni
d) ami eredményes és hasznos

12

Mit tartasz legfontosabbnak a magad számára?

a) mások elismerjenek, felnézzenek rád
b) elégedett legyél önmagaddal
c) akikkel együtt élsz, szeressenek
d) mindig új és érdekes dolgok történjenek veled

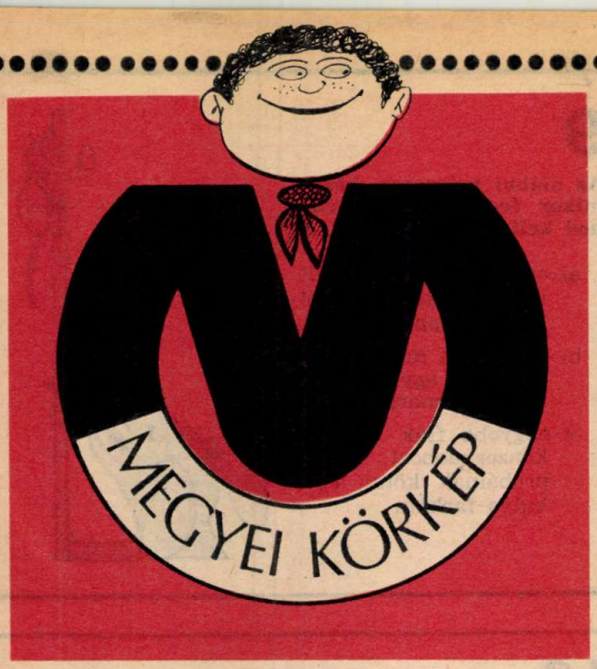

VIRÁGZIK AZ RSG

Kazincbarcikán szeretik a sportot, olyannyira, hogy új vagy kevésbé népszerű sportágak felvirágoztatására is vállalkoznak. A város már eddig is sokat tett a ritmikus sportgimnasztika (RSG) felvirágoztatásáért, nem egy tehetséget adott már a magyar „művészi tornának". Ezt bizonyítja az is, hogy a nyáron, másodszor is Kazincbarcika adott otthont a Pajtás Béke Kupa RSG versenynek, amely a maga 207 résztvevőjével a sportág hazai történetének legnagyobb viadala volt.

GYŐZTESEK:

Igazolt versenyzők, I. korcsoport; Egyéni: Práter Viktória (Váci Mihály Ált. Isk., Bp.). **Csapat:** Újvárosi Általános Iskola, Kazincbarcika. **II. korcsoport; Egyéni:** Demkó Emese (Újvárosi Ált. Isk., Kazincbarcika). **Csapat:** Újvárosi Általános Iskola, Kazincbarcika „Nárcisz". **III. korcsoport; Egyéni:** Tátrai Judit (Újvárosi Ált. Isk., Kazincbarcika). **Csapat:** Újvárosi Általános Iskola, Kazincbarcika. **IV. korcsoport; Egyéni:** Zbinyovszki Zsuzsa (Rákosi Ede úti Ált. Isk., Bp.). **Csapat:** Újvárosi Általános Iskola, Kazincbarcika.

Nem igazolt versenyzők, I. korcsoport; Egyéni: Ördög Mariann (Újvárosi Ált. Isk., Kazincbarcika). **Csapat:** Újvárosi Általános Iskola, Kazincbarcika. **II. korcsoport; Egyéni:** Liszkai Mónika (Újvárosi Ált. Isk., Kazincbarcika). **Csapat:** Újvárosi Általános Iskola, Kazincbarcika „Gyöngyvirág". **III. korcsoport; Egyéni:** Földi Ágnes (Lakatos úti Ált. Isk., Bp.). **IV. korcsoport; Egyéni:** Nikolics Orsolya (Váradi úti Ált. Isk., Bp.).

Együttes kéziszercsapat: II. korcsoport: Újvárosi Általános Iskola, Kazincbarcika „Ciklámen". **III. korcsoport:** Újvárosi Általános Iskola, Kazincbarcika. **IV. korcsoport:** Czabán S. Általános Iskola, Budapest.

Az RSG „Pajtás Béke Kupa" összetett győztese: Újvárosi Általános Iskola, Kazincbarcika.

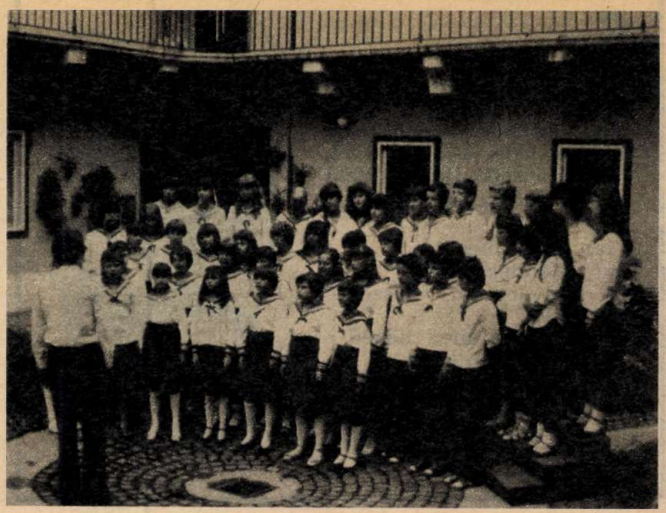

NÓTÁS KEDVŰ ISKOLA

Pápán, az Erkel Ferenc Általános Iskola környékén mindig lehet találkozni nótázó, dúdoló, fütyürésző diákokkal. Nem véletlenül: a 845 tanulóból háromszázan énekzene tagozatosok.

A nagykórus idén ötödször nyerte el az Év kórusa címet. A kicsik (harmadiktól ötödik

SULI-VIDEO

A dombóvári Molnár György Általános Iskolában a VIDEO-szoba feliratú ajtó mögül furа nesz szűrődik ki. A zajkeltés okozói riporterek, bemondók, operatőrök, világosítók és a hangtechnika ifjú szakemberei. Nagy a nyüzsgés a stúdióban. A riporterek a napközis adás programját beszélik meg, készül a képújság, amely nemcsak az iskola és a csapat híreit közli, hanem az ebédről, a menüről is informál. Egy vörös nyakkendős képszerkesztő – számítógép segítségével – a Suli-Vidi feliratot írja ki a képernyőre.

Szűkszavú, lényegretörő tanári utasítások hangzanak, amelyeket csak az újonnan érkezők szakítanak félbe egy-egy közléssel: „Felvettük a menő számokat a slágerlistához."; „Friss híreket hozok a csapattanácstól . . ."

Csáky László igazgató elmondja, hogy a video tanítási órán kívüli hasznosítása a hátrányos helyzetű gyerekek szabadidős foglalkoztatását, felzárkóztatását, személyiségük céltudatos fejlesztését szolgálja. Felkészítik a tanulókat a korszerű technika befogadására, alkalmazására.

A felsoroltakon kívül még más célt is szolgál a videózás. Tanórai hasznosításra rögzítik az ITV műsorait, a végzős nyolcadikosoknak – tabló helyett – képriporttal állítanak emléket. Lehetőséget adott a fotó, a film, a video eszközkezelési fakultáció bevezetésére, az önálló videóstúdió kiépítésére, amely kiszolgáló egysége lesz a városi zártláncú televíziós rendszernek. Mindezek mellett lehetővé vált, hogy intézményeknek, üzemeknek – szolgáltatásszerűen – műsorokat rögzítsenek, önálló, élő műsorokat készítsenek gyermekmunkával, kéthetente 30 perces adásidővel, valamint napközis csoportoknak hetente egy alkalommal meseműsorokat közvetítsenek.

A Suli-Vidiben közreműködők fontos, hasznos, sikeres embernek érzik magukat. Igaz, ehhez a sikerhez sok gyakorlás kell, továbbá a videotechnikával és a filmezéssel kapcsolatos szakcikkek rendszeres olvasása, az információk megbeszélése szükséges. Az

osztályosokig) kórusa ez évben csak „arany" minősítést szerzett. (A nem tagozatosokból összetevődő gárda is „ezüst" minősítést kapott!) Együtt léptek fel a várkastély Nádor-termében a városi kamarazenekarral. A nagyok a zenei és a művészeti hetek megnyitóján léptek fel, s önálló estet adtak a Zichy-ház udvarában. A kórusok havonta általában ötször-hatszor szerepelnek.

Szeretik a városban a három éve alakult bábcsoportot is, amely nyáron Zánkán, az országos találkozón képviselte Veszprém megyét. Nemcsak saját kivitelezésű bábokkal szórakoztatják nézőiket, hanem saját zenekaruk is van! Egy éve alakult a 4. osztályosokból verbuvált népzenei együttes. Ők is szerepeltek már többször a városban csakúgy, mint a felsősökből álló népi zenekar, amely egyebek között a kiállítások megnyitóinak hangulatát emeli produkciójával. A névadókon a harmadikosok léptek fel énekkel, verssel, hangszeres játékkal.

Harmadikosok alkotják a néptánccsoportot, akik a honvédségi gyermekfesztiválon, a megyei gálaműsoron is bemutatkoztak. Osztálytársaik kísérik őket köcsögdudán, citerán, furulyán, nádsípon, amikor a környékbeli, illetve rábaközi énekes-népi játékokat adják elő.

Tanáraik is kedvet kaptak „nótás kedvű" tanítványaiktól: tavaly ősszel kórust alakítottak. A művészeti heteken diákjaikkal együtt léptek színpadra.

Nyáron Pálkövén táborozott az úttörőcsapat. Közöttük sokan ott is énekeltek, zenéltek, mert készültek a tanévnyitóra tervezett meglepetésre: 300 tagú kórus énekelt, hogy a zenével társaiknak is örömet szerezzenek. **M. A.**

operatőri, a riporteri, a berendezői, a világosítói stb. szerepeket rendszeresen váltogató videósok élményt, gyakorlatot szereznek a különböző tevékenységekkel, elsajátítják a szakma alapjait úgy, hogy nap mint nap bizonyítják, képesek hozzáértéssel és felelősséggel használni a drága eszközöket.

Ékes László
Fotó: Kapfinger András

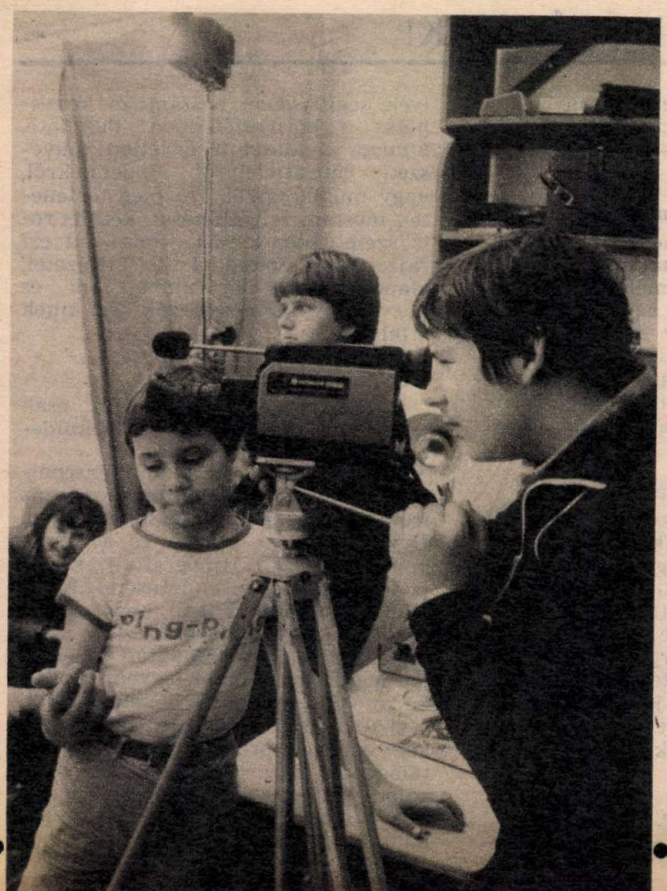

KOSÁRSZIGET

A „kosársziget" Nyíregyházán található. Bessenyei György Tanárképző Főiskola 2-es számú gyakorló iskolája a hivatalos neve. Kilenc év alatt kilencszer szerepelt valamelyik kosárlabdacsapatuk – a mini vagy az úttörő – az országos döntőben. Aranyak, ezüstök, bronzok. Éppen tíz esztendeje, hogy két „megszállott" pedagógus, Sallai József és Elek Tamás gondolt egy nagyot, és elkezdték a Nyírségben a kosárlabda népszerűsítését.

– Aki bekerül a 2-es gyakorlóba, ha egy kicsit is tehetséges, a korcsoportjának megfelelő keretben játszhat – mondja Elek Tamás. – A főiskola minden anyagi segítséget megad az utazásokhoz. Ez azért jó, mert gyakran találkozhatunk a dunántúliakkal, akik jóval előbbre tartanak ezen a téren.

– Szünet van, de a tornateremben pattog a labda. Edzés lenne?

– Szó sincs róla! – szabadkozik Sallai József. – Csak akiknek kedve van, nem a térre megy focizni, nem az utcán lődörög, hanem köztünk érzi jól magát, és játszik.

Óriási követelményeket támasztanak az itt sportoló 80 gyerekkel szemben. Tesztet dolgoztak ki, amely a fizikai tulajdonságok mellett a szellemi képességekre és a jellembeli tulajdonságokra is rávilágít. Azt tartják, legyen a játékos jó értelemben vetten rámenős. A hatodikos legalább 170 centi legyen, és tudjon helyből minimum 45 centimétert ugrani. Versenyt hirdettek a sportolók között. A hónap játékosa címnek nagy a becsülete. Nem véletlen, hogy a tanulmányi átlaguk 4,2 . . .

– A szülőkkel is jó a kapcsolatunk – folytatja Elek Tamás. – Gyakran mennek a sportolók együtt moziba, uszodába – az úszástudás egyébként kötelező! –, és ha versenyre megyünk, elvisszük a gyerekeket múzeumba, városnézésre is. Azt szeretnénk, ha nemcsak eredményeket szállító sportemberek hagynák el az iskolát. Célunk, hogy harmonikus, kiegyensúlyozott, a szépre, a jóra fogékony fiatalokat neveljünk. Nem magunk ellen beszélek, de ehhez a kosárlabdázás nem cél, hanem eszköz.

T. K.

Következő oldalainkon az 1985/86-os egyéni pályázat feladatainak anyagát közöljük. A 12. oldalon a társadalomkutató, a 13. oldalon a magyar nyelvi, a 14. oldalon az orosz nyelvi feladatokat találjátok meg. A 20–22. oldalon kaptak helyet a nemzetiségi nyelvi, a 22. oldalon még az eszperantó, a 23. oldaltól pedig a természetkutató feladatok. A 25. oldal a matematikai rejtvényeké, a 26. oldal a technikai, a 27. oldal pedig a mezőgazdasági feladatoké

TÁRSADALOMKUTATÓ FELADATOK

TÖRTÉNELEM — HELYTÖRTÉNET

1986. június 2-án lesz a magyar úttörőmozgalom 40. születésnapja. Szeretnénk, ha mint társadalomkutató úttörő, megismernéd és megörökítenéd

I. saját úttörőcsapatod megalakulásának történetét;

II. saját úttörőcsapatod működésének legutolsó 5 évi krónikáját.

A pályamunka elkészítéséhez tanulmányozd a csapat krónikáit, írásos dokumentumait. Keress fényképeket, cikkeket. Ismerkedj meg iskolád akkori tanáraival, úttörővezetőivel, úttörőivel. Kérdezősködj szüleidtől is, hogy személyes élményeikkel is kiegészíthesd gyűjtőmunkádat.

Segítségül néhány szempontot sorolunk fel:

— Mikor és milyen történelmi körülmények között alakult meg az úttörőcsapatod?

— Milyen volt a szervezeti felépítése, létszáma, kik lehettek úttörők?

— Kik voltak az első csapatvezetők, rajvezetők?

— Milyen intézmények, társadalmi szervek segítették (segítik) az úttörőcsapat munkáját?

— Milyen tevékenységek, közösségi megmozdulások jellemezték (jellemzik) az úttörőéletet?

— Milyen feladatai voltak (vannak) a kiválasztott években az úttörőknek?

— Milyen hagyományokat őriz és ápol úttörőközösséged?

A pályázat feltételei:

a) A fenti két feladat közül csak **egyet** kell megoldanod és beküldened.

b) Pályamunkád terjedelme legfeljebb 10 oldal legyen, illusztrációkkal együtt.

c) Minden esetben a beküldött pályamunka minősége az értékelés alapja. Törekedj a minél szélesebb tájékozódásra, anyaggyűjtésre, rendszerezésre; a megfogalmazás világosságára és a szerkezet helyes arányaira, a kifogástalan helyesírásra.

Minden forrásmunkát pontos adataival sorolj fel!

RAJZOLJUNK ÉS ÍRJUNK!

Légy szűkebb hazáját nagyon jól ismerő és szerető idegenvezető, aki bemutatja annak szépségeit, értékeit!

I. Tájaim, tárgyaim

Válaszd ki, és rendezd el egy képes albumban az általad felfedezett, szép, megörökítésre méltó tájat, kedvenc utcarészletedet, egy-egy érdekes kaput, kerítést vagy más, számodra vonzó környezeti részletet. Törekedj annak sokoldalú képes bemutatására (grafika, rajz, színes megoldások stb.), és saját készítésű fotóiddal zárd az albumot.

II. Az én útikönyvem

Készíts színes térképet lakóhelyed környékéről (esetleg kerületedről, városodról, vagy megyédről). Jelöld benne saját magad által tervezett jelekkel iskoládat, otthonodat, valamint szűkebb, illetve tágabb lakóhelyed természeti, tárgyi, műemléki, néprajzi stb. nevezetességeit. Készíts a térképhez pontos jelmagyarázatot. A térképen feltüntetettek közül 3 nevezetességhez írj útikönyvbe való ismertetést!

III. Az én galériám

Kutass minél több adat után, amelyek segítségével beszámolót készíthetsz a környezetedben található, általad kiválasztott egyetlen művészeti létesítményről, műemlékről, vagy műalkotásról. Írd meg történetét, mostani rendeltetését, készíts róla szemléletes leírást, illusztráld ezt rajzaiddal, fotóiddal is. (Nézetei, alaprajza stb.) Járj utána, kik és hogyan óvják, gondozzák, ez kinek a feladata?

A pályázat feltételei:

a) A három feladat közül csak **egyet** kell megoldanod, és beküldened!

b) Csak saját munkáidat használhatod fel a képi bemutatáshoz, s az írott szövegeket kézírással készítsd. Ügyelj az írott szöveg és a képek könyvművészeti (tipográfiai) szempontok szerinti elrendezésére. Érezhető legyen munkádban, hogy amiről rajzban, írásban beszámolsz, az „személyes ismerősöd"! Munkád terjedelme legfeljebb 6 oldal legyen, amelybe az illusztrációk is beletartoznak.

c) Csatold munkádhoz azoknak a könyveknek, prospektusoknak, katalógusoknak a pontos címét, szerzőjét, a kiadás évét, helyét és a kiadóvállalat nevét, amelyeket munkádhoz felhasználtál.

MAGYAR NYELVI FELADATOK

A magyar nyelvi pályázat három feladatot tartalmaz a szövegértés, a nyelvművelés és a szakszókincs témakörében.

I. Szövegértés — szövegfeldolgozás

Olvasd el az alábbi szöveget, majd válaszolj írásban a sorszámozott kérdésekre!

Jelre fel!

A képjel kiválóan alkalmas a nyelvi nehézségek áthidalására. De mit jelenthet — pontosan mit jelképezhet — a kés és a villa mondjuk Kína belsejében, ahol az étkezést sokkal inkább két keresztbefektetett pálcika jelezhetné. Ugyanígy nem valószínű, hogy túlságosan sokat mondana Afrika közepén egy falu lakosainak egy telefon piktogramja, hiszen könnyen elképzelhető, hogy arrafelé még dobbal továbbítják az üzeneteket.

Képjelet mindig akkor használtak az emberek, amikor egyértelműen akartak valamit közölni a beszéd segítsége nélkül. A piktogram lényegében mindig valamifajta információt közöl, útbaigazítást nyújt.

A jelek nagyobb arányú elterjedéséről az újkor táján beszélhetünk, amikor divatba jött az utazás, s az útbaigazítás társadalmi szükségletté vált. Az ugrásszerű fejlődést előbb a vasút, később a gépkocsi elterjedése hozta. A század elején, amikor a forgalom bonyolultabbá vált — mondhatnánk úgy is, amikor már demokratizálódott a közlekedési eszközök használata —, mind több egyértelmű tájékoztató-eligazító jelre lett szükség, hiszen a messze földről érkező utasnak pontosan kellett jelezni, hol talál fogadót, éjszakai szálláshelyet, merre van pénzváltóhely, hol éri el a legközelebbi várost, s merre találja a városközpontot. Ugyanígy egyre több dologban kellett eligazítani őt a pályaudvaron, sőt már magában a vasúti kocsiban is.

Nagyjából erre az időszakra tehető az ipari termékek jelöléseinek megjelenése is. Amíg manufakturális volt az ipar, mindenki tudta, honnan milyen árut rendelt: kitől érkezik a szállítmány. Amikor már nagyiparivá vált a termelés, egyre inkább szükség lett az árukat megkülönböztető gyári emblémákra. S a gyárak — miközben tájékoztatták vevőiket arról, hogy milyen árut tartanak kezükben — egyben védték is termékeiket a hamisítóktól.

A fontos idegenforgalmi csomópontokon jelentek meg idővel a tulajdonképpeni képjelek. A nemzetközileg meghonosodott kifejezések a turizmus elterjedésével már nem bizonyultak elegendőnek. A mosdó betűjele a világ nagy részén: W. C., de a cirillbetűhöz szokott szemnek, vagy a csak a japán képírást ismerő utasnak semmit sem jelent ez a két betű. Megjelentek tehát a figurák, nadrágban és szoknyában, vagy egész egyszerűen csupán fejekkel jelölték nemek szerint az illem helyét.

A turizmus terjedésének velejárója, hogy valamilyen formában át kell hidalni a nyelvi nehézségeket. S erre — miután nagy tömegekről és számtalan nyelvről van szó — a legegyszerűbb eszköz a piktogram, amire persze szükségük lehet a belföldi turistáknak, s az ismeretlen helyen eligazítást kereső látogatóknak is. A tanyavilágból a városba kórházi kezelésre érkező betegnek például a szó szoros értelmében idegen tájakon kell eligazodnia. A kórteremben még világosan jelzi számára az ábra, hogy abból a csapból, amely fölé áthúzott poharat tettek, nem tanácsos innia. De mit csinál például azon jel előtt, amely a sugárveszélyt jelöli?

A speciális rendeltetésű piktogrammoknál már elkülönülnek egymástól a konkrét tartalmat jelölő, s az elvont fogalmakat kifejezni kívánó képjelek. A határvonalat itt már nagyon nehéz meghúzni, s a tervezés bonyolult, sokrétű, százféle nézetet egyesítő munkát igényel.

(Részlet Bán Zsuzsa cikkéből, Magyar Hírlap — 1985. február 9.)

Kérdések, feladatok

1. Mit jelentenek a *szövegben* a következő idegen eredetű szavak: piktogram, demokratizálódik, manufakturális, embléma, turizmus, speciális, konkrét?

(Mindegyik szóhoz fűzz magyarázatot, értelmezést; keress rokon értelmű szavakat! Használd a *Magyar nyelv értelmező szótárát* és az *Idegen szavak szótárát!*)

2. Honnét ered a mosdókat jelölő W. C. betűjelzés? (Ha könyvben találtál rá választ, írd le, melyikben!)

3. Miért nem értik egyformán a világ különböző tájain élő emberek ugyanazokat a képjeleket? Mi a feltétele annak, hogy egy képjelet mindenki azonosan értelmezzen?

(Véleményedet, példáidat fogalmazd meg 15—20 sorban!)

4. Miért kifejező a cikk címe?

(Véleményedet fejtsd ki 10—12 sorban!)

5. Tervezz, rajzolj olyan piktogramokat, amelyek az egyes tantárgyakat jelzik, s amelyek segítségével egy magyarul nem beszélő ismerősödnek bemutathatnád, milyen tantárgyakat tanítanak Magyarországon az általános iskola felső tagozatán!

II. Nyelvművelés

Mutasd be, ismertesd egy XX. századi magyar nyelvművelő munkásságát!

(Kb. 4 oldal terjedelmű dolgozatodban fogalmazd meg — esetleg idézd — mit értünk nyelvművelésen, milyen ágazatait különböztetjük meg; a kiválasztott nyelvművelő mely munkái a legjelentősebbek, milyen területen és miért. Állítsd össze műveinek bibliográfiáját.)

Ajánlott irodalom: Fábián Pál: *Nyelvművelésünk évszázadai* — Gondolat, 1984.

III. Szókincsgyűjtés

Állítsd össze betűrendben, magyarázatokkal, esetleg rajzos illusztrációkkal ellátva egy ritka kézműves mesterség szókincsét, szakkifejezéseit: szerszámok, eszközök, munkafolyamatok, műveletek, termékek nevét.

Néhány javasolt mesterség: patkókovács, kocsikészítő, lószerszámkészítő, harangöntő, mézeskalácsos, hangszerkészítő, csipkeverő.

A kisszótár legalább 15 szó magyarázatát, illusztrálását, illetve a felhasznált szakirodalom megjelölését tartalmazza! Az írott források tanulmányozásán kívül javasoljuk — ha lehetőség van rá — működő műhely megtekintését, a mesterrel való beszélgetést, személyes adatgyűjtést is.

A pályázat feltételei:

a) A három feladat közül az első megoldása kötelező, míg a másik kettő közül *egyet* választhatsz. A pályázatra tehát *két* feladat megoldását kell beküldened.

b) Mind a három feladat megoldása nem jelent előnyt azokkal szemben, akik csak két feladatot oldottak meg; minden esetben a beküldött pályamunka *minősége* — alaposság, tartalmi helyessége és formai igényessége — az értékelés alapja.

c) Törekedj a kötelező és a választott témában minél szélesebb tájékozódásra, anyaggyűjtésre, rendszerezésre; a megfogalmazás világosságára és a szerkezet helyes arányaira; a kifogástalan helyesírásra.

Minden forrásmunkát pontos adataival sorolj fel!

OROSZ NYELVI FELADAT

Az alábbiakban egy képsorozatot adunk közre, amely összefüggő cselekményt ábrázol. Amint látjátok, az egyes képek alatt nincs szöveg, csupán sorszám. Az a feladatotok, hogy a megadott határidőre írjatok rövid (3—4 soros), orosz nyelvű aláírást minden képhez. A benyújtandó pályázatban a képeket a megfelelő sorszámmal jelezzétek.

Törekedjetek arra, hogy a képaláírás tartalmilag jól kifejezze az adott képen megjelenített eseményt vagy cselekményt. Kerüljétek a bonyolult, hosszú, orosz nyelvi fordulatokat, mert a lényeg: az ábrázolt mozzanat megértése és a hozzáillő aláírás találó, érdekes és rövid megfogalmazása.

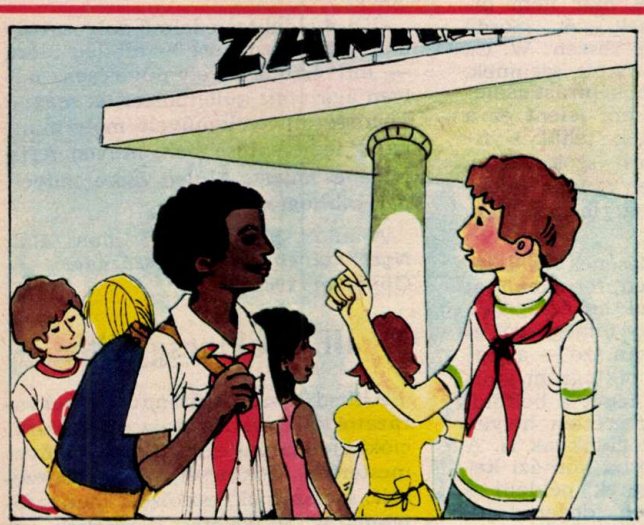

1

2

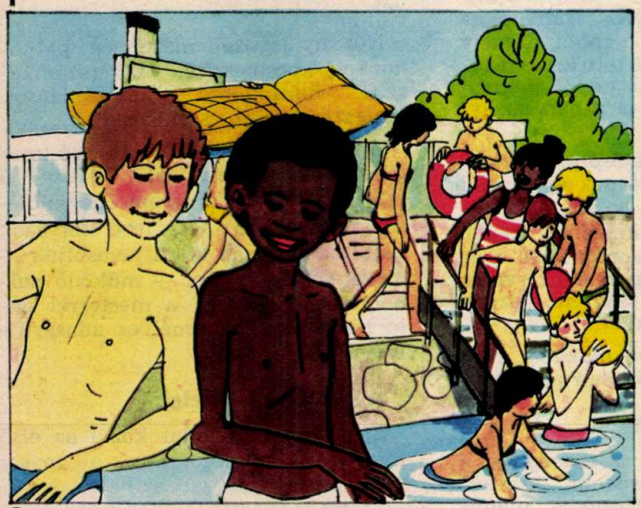

3

4

SOKOLDALÚ SATRAFA

Rettenetesen sokoldalú tehetség vagyok, és ez a körülmény alapvetően meghatározza a sorsomat. Irigység, meg nem értés, mármár üldöztetés az osztályrészem.

Káprázatosan tudok például súgni. Ahogyan én súgok, ahhoz képest a májusi alkonyokon feltámadó langyos szellő egy fékező expresszvonat bántó sivítása. És akkor még nem beszéltem a lényegről. A májusi alkonyokon feltámadó langyos szellő susogását tudniillik nem mindenki érti, vagy legalábbis mindenki mást ért belőle. Az én súgásom viszont teljesen egyértelmű. Az én súgásomra építeni lehet. Az én súgásom alapján a simaagyú Bernáthegyi olyan szárnyaló előadást tartott rozsomákból, hogy az osztály háromszor tapsolta vissza a táblához. A tanerő halk füttyöket hallatott, mint egy elragadtatott őz.

Ennek ellenére óra után kibújt belőle az álnok intrikus.

— Fogadd őszinte elismerésemet, Satrafa fiam! — veregette meg a vállamat, és közben farkasul mosolygott. — Ez igazán nagy dobás volt. Úgy érzem, erről a képességedről a szélesebb nyilvánosságnak is tudomást kell szereznie. Elsősorban a kedves szülőknek. Na, hozd csak ide az ellenőrződet!

Szabadkoztam, de nem hatotta meg a szerénységem. Egy egész oldalt teleírt elmarasztaló kijelentésekkel...

*

Ezenkívül megdöbbentően tehetséges művész is vagyok. Többnyire apró jelenetek segítségével valósítom meg önmagam, amelyek rövidségük ellenére egy öszvér makacsságával keresik a választ az emberi lét nagy kérdéseire. Ezeket a finoman cizellált szellemi ötvösmunkákat magam írom, magam rendezem, és magam is adom elő. Egy példa:

Amikor dolgozatírás előtt a tanerő a padok között sétálva elhalad mellettem, fojtottan felnyögök. Mint aki emberfeletti erővel szeretné leplezni a fájdalmát, ám a titokzatos kór egy-egy szörnyű rohama időnként mégis legyűri.

— Aaaaaah...!

— Valami baj van, Satrafa?

Nem válaszolok azonnal, egy ideig a pad szélét szorítom elfehéredő ujjakkal, és tompán nézek. Aztán mosolyt erőltetek az arcomra.

— Semmiség, tanár úr. Majd elmúlik... Legalábbis eddig még mindig elmúlt...

— Ne őrjíts meg, Satrafa! Orvosnál voltál már?

— Még nem volt rá időm — nyöszörgök. — Napok óta erre a dolgozatra készülök... Ezt még mindenképpen meg akarom írni...

— Ugyan már, Satrafa. Egy dolgozat nem a világ. A betegség nem tréfa.

— Nem lesz semmi baj, tanár úr... Csak el ne ájuljak megint...

Ez a dráma csúcspontja, a katarzis, most kell a tanerőnek magába szállnia, majd a lelket nemesítő élmény hatása alatt azonnal hazaküldenie.

Ehelyett azt mondja:

— Hajdemák fiam, lekíséred Satrafa barátunkat az orvosi rendelőbe, ahol kitűnő injekciók vannak a fájdalmas görcsök enyhítésére. Hadd írja meg szegény ezt a dolgozatot, ha már ennyire készült rá. Na lóduljatok!...

Hát élet ez így? Hát mivé lesz a világ, ha maga az értelmiségi réteg is csak ennyire fogékony az igazi művészet iránt?

*

Na és persze boszorkányos kezű művész is vagyok. Illuzionista. Ahogy én keltem annak az illúzióját, hogy tudom az anyagot, nem kelti úgy senki. Nem mondom, egy letakart, égő gyertyát bóbitás vöcsökké változtatni a nyílt színen, az is elég ügyes mutatvány. De Csokonai lírájából puskázni Asszonáncz tanár úr orra előtt, azért mégis csak más kategória. Ráadásul — az egyszerű, hétköznapi bűvészekkel ellentétben — én hajlandó vagyok közkinccsé tenni a produkció lényegesebb elemeit. Íme:

A felszólítás pillanatában magabiztosan pattansz fel a padból. Egyrészt azért, hogy kétség se férhessen kifogástalan felkészültségedhez, másrészt meg azért, hogy leverhesd — mintegy véletlenül — a földre a füzetedet. Ez nagyon lényeges mozzanat, mert az anyag egy részét jó előre felírtad a pad aljára. Ezt most villámgyorsan átfutod, és közben kioldod a cipőd fűzőjét. Amint kiértél, habozás nélkül elhadarod az imént olvasottakat, mielőtt megint elfelejtenéd, majd tűnődve magad elé pillantasz. „Bocsánat!" — mondod halkan és udvariasan, és lehajolsz, hogy bekösd a cipőfűzőt, miközben nagy súlyt helyezel a nyelvre. Nem a magyar nyelvre, hanem a cipőd nyelvére, mert arra van felírva az anyag folytatása. Észrevétlenül elolvasod, majd felegyenesedsz, és lököd tovább az igét.

Most jön az utolsó kellék, egy zeke, dzseki, kardigán, pulóver, szóval valamilyen le-, vagy felvehető felsőruházat. Tudniillik vagy meleg van az osztályban, vagy hideg, és eszerint kell a mutatványt folytatni. Ha meleg van, engedélyt kérsz arra, hogy levedd, ha hideg van, akkor arra, hogy felvehesd. A lényeg az, hogy alkalmad legyen a belsejébe pillantani. Az anyag befejező része ugyanis a ruhadarab hátának belsejébe van felírva. Átfutod, lelököd, jöhet a taps.

*

De nem jött. Asszonáncz tanár úr sátáni sugallat hatására így szólt:

— Lásd, hogy milyen vagyok, Satrafa fiam, tőled most nem az új anyagot kérdezem. Vegyünk valami régebbit. A múltkor Arany János balladáiból kaptál egyest, azóta bizonyára pótoltad a mulasztást. Beszélj nekünk Arany balladáiról!

Mondanom se kell, nem beszéltem. De nem adom fel a reményt. A tehetség előbb-utóbb utat tör magának, és diadalt arat. Egyszer csak kihívnak majd Csokonai lírájából is...

Cser Gábor

A XXI. NYÁRI ÚTTÖRŐ-OLIMPIA ORSZÁGOS DÖNTŐJE 1985. VI. 16–22.

VISZONTLÁTÁSRA!...

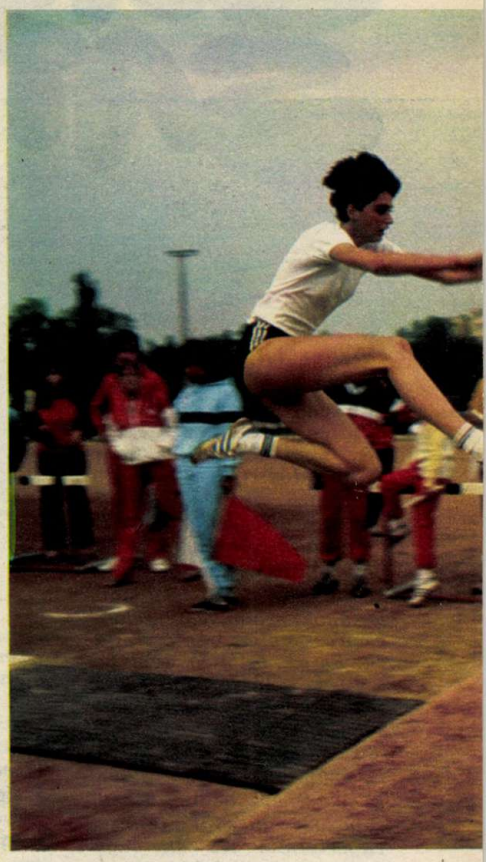

Ináncsi Rita, a magasra nőtt budapesti atlétalány nyerte az egyéni összetett versenyt

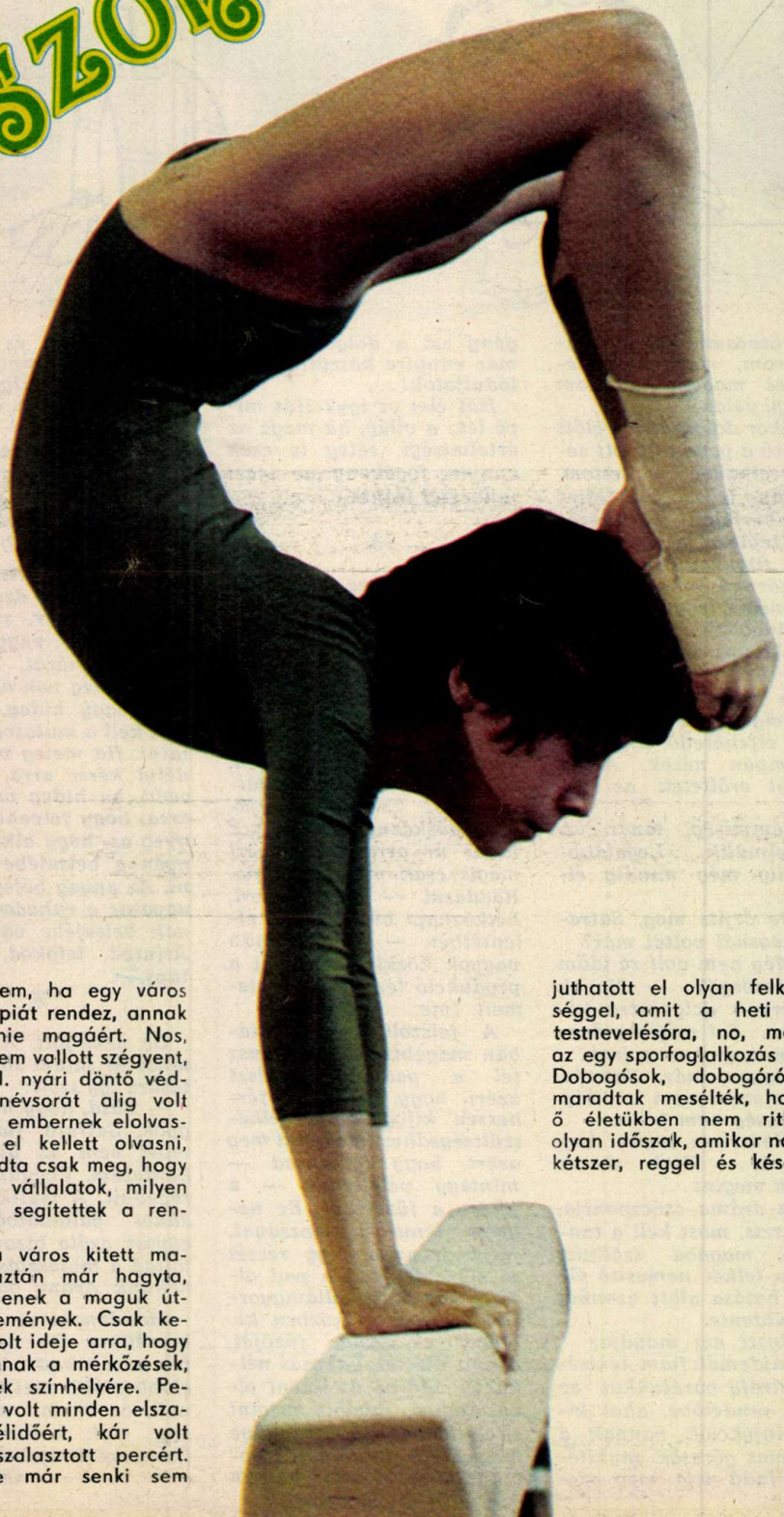

Hja, kérem, ha egy város úttörő-olimpiát rendez, annak illik kitennie magáért. Nos, Kaposvár nem vallott szégyent, igaz, a XXI. nyári döntő vendégeinek névsorát alig volt türelme az embernek elolvasni. Pedig el kellett olvasni, mert így tudta csak meg, hogy kik, milyen vállalatok, milyen szervezetek segítettek a rendezésben.

Szóval a város kitett magáért, s aztán már hagyta, hadd menjenek a maguk útján az események. Csak kevesüknek volt ideje arra, hogy kilátogassanak a mérkőzések, a versenyek színhelyére. Pedig itt kár volt minden elszalasztott félidőért, kár volt minden elszalasztott percért. A döntőre már senki sem juthatott el olyan felkészültséggel, amit a heti három testnevelésóra, no, meg az az egy sportfoglalkozás adhat. Dobogósok, dobogóról lemaradtak mesélték, hogy az ő életükben nem ritka az olyan időszak, amikor naponta kétszer, reggel és késő délután is gyakorolnak. Persze, egyesületi színekben. Igaz, tudásukat, felkészültségüket, küzdeni akarásukat erre az egy hétre iskolájuk hírnevének öregbítéséért vetették latba, de ők már – sportolók. Életük beépült az iskola, edzés, verseny körforgásába (s nem fordítva!), boldoggá teszi őket a győzelem, elkeseredetté a vereség. Sokszor elég egyetlen gól, egyetlen pont, egyetlen centiméter, s valami összeomlik, amiben rengeteg munka fekszik. És mégis, mindenki újrakezdi . . .

Kaposváron már nem láttam megbocsátó edzőmosolyt egy-egy hiba, technikai fogyatékosság után, nem láttam engedékenységet. Csak megértést, mert „hősi" küzdelemben veszíteni is lehet. Ez már nem hobbi, nem kedvtelés, nem szórakozás. Versenysport. Tehetségekkel, ígéretekkel, olyan arcokkal, akik közül többet is viszontláthatunk majd pár év múlva valamilyen nemzetközi erőpróbán, világversenyen.

S. F.

A debreceni lányokat (fehérben) játéktudásuk mellett küzdeni akarásukért is dicséret illeti

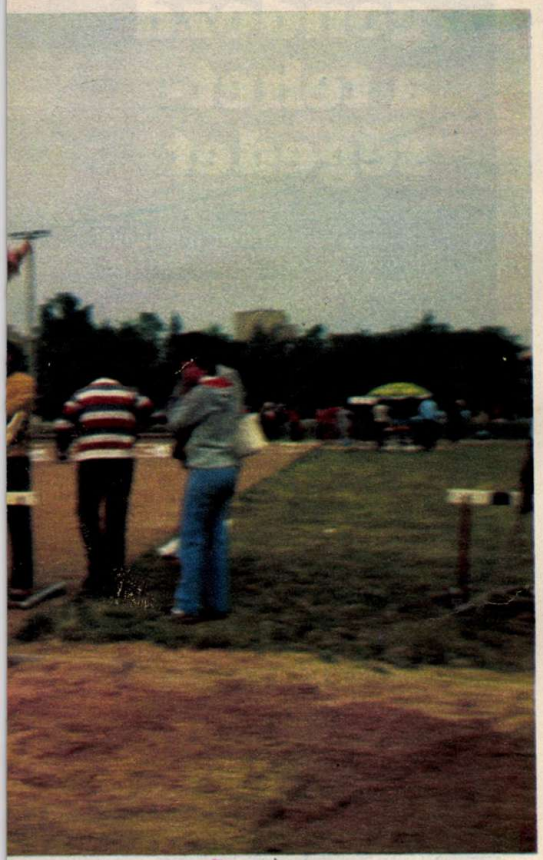

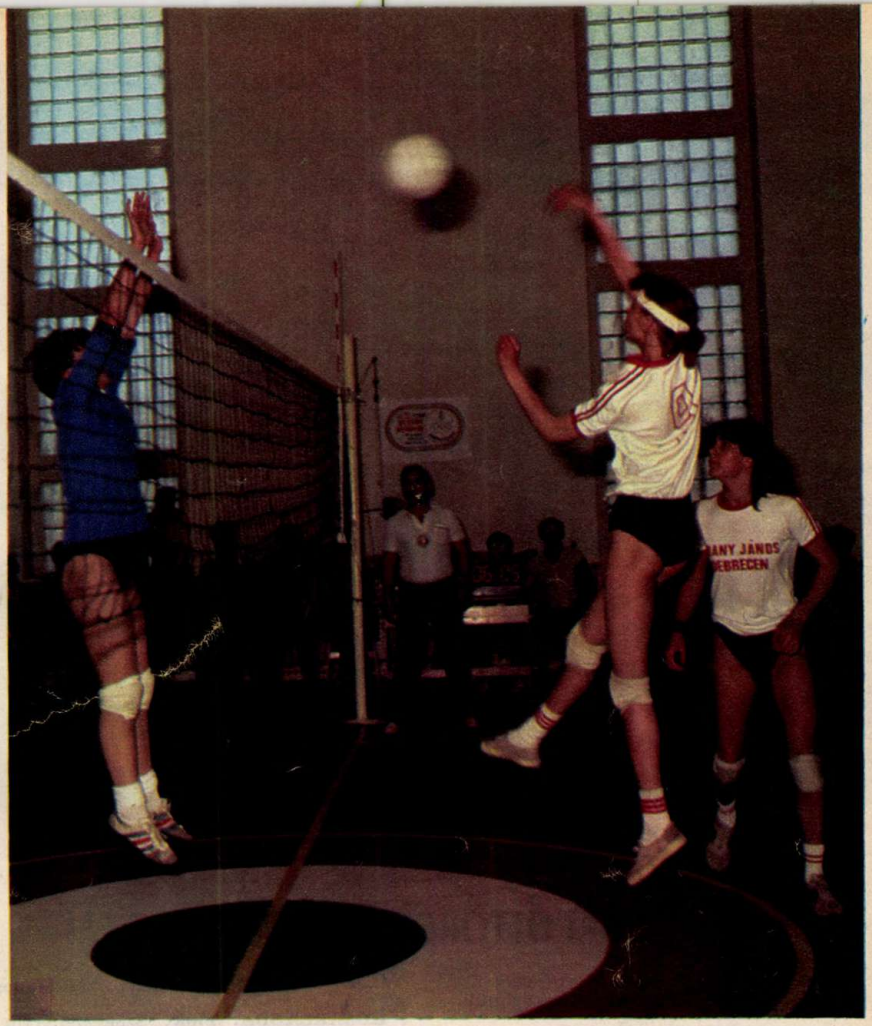

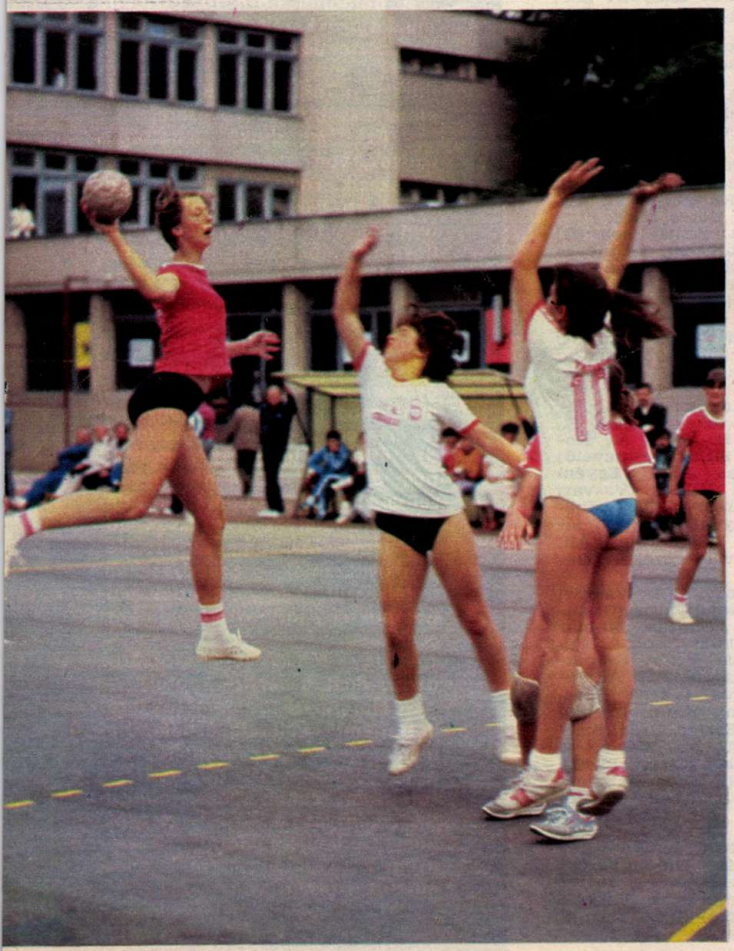

Gyönyörű támadás, szép gól, s máris vezet a budapesti Kassák utcai iskola a kazincbarcikaiak ellen

A mezőny két legerősebb csapata: a tatabányai és a békéscsabai lányok „birkóznak" egymással

A XXI. NYÁRI ÚTTÖRŐ-OLIMPIA BAJNOKAI

Az eredményeket a versenybíróság által kiadott jegyzőkönyv alapján közöljük.

ATLÉTIKA. Öttusa-csapatverseny, fiúk: 2. sz. Általános Iskola, Nagyatád (Borsodi Attila, Raczkó Róbert, Vörös László, Juhász István, Erdélyi György, Ősz Tibor) **1689 pont.** Testnevelő: Potapov Valerijné. **Öttusa-csapatverseny, lányok:** Kiskunlacházi Általános Iskola (Jaksa Klára, Pamuk Bernadett, Pamuk Andrea, Szécsényi Szilvia, Lakatos Timea, Bálint Zita) **1917 pont.** Testnevelő: Balogh László. **Öttusa egyéni, fiúk:** Károlyi Péter (Szentgáli Ált. Isk.) **405 pont.** Testnevelő: Hajtó János. **Öttusa egyéni, lányok:** Ináncsi Rita (Vajda Pál Ált. Isk., Budapest) **453 pont.**

KAJAK-KENU. EK—I. fiú 500 méter: Csontos Róbert (9. sz. Ált. Isk., Nyíregyháza). Testnevelő: Rácz Sándor. **EK—I. leány 500 méter:** Kókény Gabriella (9. sz. Ált. Isk., Nyíregyháza). Testnevelő: Rácz Sándor. **TC—IV. fiú 500 méter:** Kiskunlacházi Általános Iskola (Fütöp Zoltán, Borosznok István, Krizsik Béla, Horák Attila) 2.38,0. Testnevelő: Balogh László. **TC—IV. leány 500 méter:** Kiskunlacházi Általános Iskola (Kovács Rozália, Németh Judit, Kátai Ildikó, Tóth Zsuzsanna) 2.52.9. Testnevelő: Balogh László. **K—I. fiú 1000 méter:** Goda Attila (Ságvári Ált. Isk., Szeged) 4.09,9. Edző: Nagy László. **K—I. leány 1000 méter:** Pintér P. Henriett (József Attila Ált. Isk., Győr) 2.07,5. Edző: Sztanity László. **K—II. fiú 1000 méter:** Sulyok Zoltán, Csavera András (Ady Endre Ált. Isk., Budapest) 3.51,4. Edző: Nagy László. **K—II. leány 500 méter:** Bíró Andrea, Lovász Edit (4. sz. Ált. Isk., Leninváros) 1.58,2. Edző: Boronkay Gáborné. **MK—I. fiú 2000 méter:** Schmidt Gábor (Dózsa György Ált. Isk., Budapest) 10.05,2. Edző: Szűcs Pál, Lukács Emőke. **MK—I. leány 2000 méter:** Hargitai Andrea (Keltai Utcai Ált. Isk., Budapest) 10.41,7. Edző: Kovács György. **C—I. fiú 1000 méter:** Kovács András (Budapest) 4.48,7. Edző: Kovács György. **C—II. fiú 1000 méter:** Ipacs László, Lengyel Gábor (Pitypang úti Ált. Isk., Budapest) 4.17,9. Edző: Szücs Pál, Lukács Emőke. **IC—IV. fiú 2000 méter:** Keltai utcai Általános Iskola, Budapest (Zöldi József, Polgár József, Czigány Zsolt, Rácz Attila) 12.25,7. Edző: Kovács György.

KÉZILABDA. Fiúk: Báthori Általános Iskola, Veszprém. Testnevelő: Hidasi Ferenc. **Lányok:** 4. Sz. Általános Iskola, Tatabánya. Testnevelő: Henyeczné Mohos Mariann.

KOSÁRLABDA. Fiúk: Székesfehérvár, Testnevelő: Nagy Sándor. **Lányok:** Székesfehérvár. Testnevelő: Bálványosi Csabáné, Bekő Zsolt.

LABDARÚGÁS: Zalka Máté Általános Iskola, Budapest. Testnevelő: Máté Lajosné.

RÖPLABDA. Fiúk: 3. sz. Általános Iskola, Szeged. Testnevelő: Titkos Lajos. **Lányok:** Debrecen. Testnevelő: Szabó László.

TÁJFUTÁS. Fiúk: Paróczi Zsolt (Meszesi Ált. Isk., Pécs). Testnevelő: Horváth Lajos. **Lányok:** Lovasi Katalin (4. sz. Ált. Isk., Eger). Testnevelő: Veres Imre.

TOLLASLABDA. Fiúk: Siska Zsolt (Új élet parki Ált. Isk., Debrecen). Testnevelő: Borbély Sándor, Oláh Györgyné. **Lányok:** Harsághi Andrea (7. sz. Ált. Isk., Nyíregyháza). Testnevelő: Szabó László, Kravecz Károly.

TORNA. Csapatverseny, fiúk: Vasvári Pál Általános Iskola (Szabó A., Verbóczki K., Dubniczki M., Varga Gy., Pánczél M., Supola Z.) 141,65. Testnevelő: Kreter Béláné. **Csapatverseny, lányok:** 2. sz. Általános Iskola, Békéscsaba (Korcsok É., Steigerwald B., Ónodi H., Törő Á., Kovács K., Balázs K.) 141,2. Testnevelő: Unyatyinszkiné Karakas Júlia. **Egyéni összetett, fiúk:** Pánczél Miklós (Vasvári Pál Ált. Isk., Dunaújváros) 27,60. Testnevelő: Dobra László. **Egyéni összetett, lányok:** Szalontai Eszter (Testnevelési Ált. Isk., Pécs) 29,25. Testnevelő: Székely Gézáné.

ÚSZÁS. Csapatbajnokság, fiúk: Vasvári Pál Általános Iskola, Dunaújváros (Gyöngyösi István, Csépányi András, Molnár Árpád, Hege Zsolt, Zentai Zsolt, Nagy Péter). Testnevelő: Szász Péter. **Csapatbajnokság, lányok:** Vasvári Pál Általános Iskola, Dunaújváros (Varga Dóra, Merkel Györgyi, Kemény Kata, Szrenkó Krisztina, Berzlánovits Eszter, Prédl Szilvia). Testnevelő: Markovics Mária. **50 méter gyors, egyéni, fiúk:** Kárász László (Petőfi Sándor Ált. Isk., Szentes) 27,08. **50 méter gyors, egyéni, lányok:** Burján Melinda (Szemere u. 5. Ált. Isk., Budapest) 27,63. Testnevelő: Zbiskó Lajos. **50 méter hát, egyéni, fiúk:** Csépányi András (Vasvári Pál Ált. Isk., Dunaújváros) 30,22. Testnevelő: Szász Péter. **50 méter hát, egyéni, lányok:** Varga Dóra (Vasvári Pál Ált. Isk., Dunaújváros) 31,62. Testnevelő: Markovics Mária.

Így gondozd a tehetségedet

Film készül a fiatal tatabányai birkózó, Takács János főszereplésével. Egy híres fogását, azt a bizonyos fordított emelést rögzítik majd celluloid-, illetve videószalagra a FILA (Nemzetközi Birkózó Szövetség) szakemberei. A mozgássor aztán edzők, versenyzők ezreinek szolgál majd példaként, szerte a világon. Az egyelőre még csak szóbeli szerződés egyébként az idei, Bolognában megrendezett ifjúsági EB-n köttetett.

Persze, mindez apróság, kicsiny színfolt Takács János bolognai napjainak krónikájában. Eltörpül a nagy haditett, a mindkét fogásnemben kiharcolt aranyérem árnyékában.

– Egyszer, nem is olyan sokára, választanod kell majd a fogásnemek között . . .

– Van még két évem a junior korosztályban, addig eldöntöm. Az szól a kötött mellett, hogy ott talán könnyebben jönnének a sikerek.

A bolognai EB-n tíz esztendő munkájára került fénylő korona. Tíz esztendővel ezelőtt jelentkezett egy vézna, nyolcéves fiúcska a Tatabányai Bányásznál, élete első birkózó edzésére.

– Azt mondták, tehetséges vagyok, van bennem spiritusz – emlékezik Takács János –, bár ebből én akkor még alig értettem valamit. Mesélik, hogy olyan ügyesen lépkedtem le a fogásokról, olyan leleményesen kerestem a lehetőségeket, hogy nyilvánvaló lett, még az isten is birkózónak teremtett. Egyszerűen láttam, hogy én ugyanannyi gyakorlással többre megyek, mint mások. Bent a szőnyegen is éreztem, hogy a legtöbbször az történik, amit én akarok, s nem az, amit az ellenfelem szeretne. Elbízni magam? Áh, dehogy. Tudom, hogy ez csak addig megy így, ameddig rendesen gyakorolok, s az edzéseken, a felkészülésben nem adok magamnak egy jottányi engedményt sem.

– Úgy tűnik, jól sáfárkodsz azzal, amit a sorstól kaptál.

– Na, persze, de nemcsak a tehetségemre kell vigyáznom, hanem egyáltalán magamra, Takács János birkózóra, teljes valójában. Zenét is azért hallgatok, könyvet is azért olvasok, hogy kipihenjem magam. A szőnyegen „minden csepp" energiámra szükség van.

Sinkovics Ferenc
Fotó: Karasz Lajos